

Univerzita Pardubice
Fakulta Ekonomicko - správní

**Harmonizace platebního styku
v Evropské měnové unii**

Kateřina Zítková

Diplomová práce
2009

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomie
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina ZÍTKOVÁ**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**

Název tématu: **Harmonizace platebního styku v Evropské měnové unii**

Zásady pro vypracování:

Úvod

1. ČNB a její úloha při zavádění eura v České Republice
2. Pojem SEPA (Single Euro Payments Area - Jednotná oblast pro platby v eurech)
3. Platební styk v ČR
4. Platební styk ve vybraných zemích Evropské unie
5. Srovnání platebního styku v České Republice a ve vybraných zemích EU

Závěr

Literatura

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: **cca 50 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

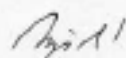
Seznam odborné literatury:

Michal Tomášek: Evropské měnové právo, C. H. Beck, Praha, 2004
Lubor Lacina a kol.: Měnová integrace. Náklady a přínosy členství v měnové unii, C. H. Beck, Praha, 2007
European Values Network 2008 - Rafal Riedel, Thijs Rommens, Máximo Mieciniilli, Florence Terranova: Europe freer, safer, stronger, Policy Papers
<http://www.euroskop.cz/>
<http://www.cnb.cz/cs/index.html>
<http://www.esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sezn?DR=OB&ROK=0&SORT=CP&OB=>
<http://www.podnikatel.cz/zakony/kategorie/banky-platebni-styk/>
<http://www.ecb.int/paym/sepa/html/index.en.html>

Vedoucí diplomové práce: **prof. RNDr. Bohuslav Sekerka, CSc.**
Ústav ekonomie

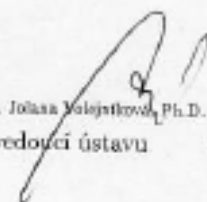
Datum zadání diplomové práce: **30. června 2008**

Termín odevzdání diplomové práce: **1. května 2009**

doc. Ing. Renata Mysková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejšťková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 4. září 2008

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 20. 04. 2009

Kateřina Zítková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala především mému vedoucímu diplomové práce panu Prof. RNDr. Bohuslavu Sekerkovi, CSc. za odborné konzultace, připomínky a metodické vedení při zpracování daného tématu a cenné informace v dané problematice. Děkuji svým rodičům a blízkým za podporu, kterou jsem v nich měla během celého mého studia a všem, kteří poskytnutím potřebných informací a literatury přispěli k napsání mé diplomové práce.

ANOTACE

Práce se zaměřuje na otázku harmonizace platebního styku v Evropské měnové unii. Jak probíhá platební styk v České republice nyní a jak se tyto skutečnosti změní po přechodu na novou národní měnu, euro.

KLÍČOVÁ SLOVA

harmonizace, platební styk, SEPA, bezhotovostní úhrady, přímá inkasa, platební karty

TITLE

System of payment harmonisation in European Monetary Union

ANNOTATION

The thesis focuses on a question of the compatibility of payment systems in the European Union. How do payment systems currently function in the Czech Republic, and how will they function when the Czech Republic adopts and transitions to the Euro.

KEYWORDS

harmonisation, payment system, SEPA, noncash settlements, direct debit, credit cards

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK:	9
SEZNAM OBRÁZKŮ:	11
SEZNAM TABULEK:	11
ÚVOD	12
1. ČNB A JEJÍ ÚLOHA PŘI ZAVÁDĚNÍ EURA V ČESKÉ REPUBLICE	13
1.1 ÚKOLY ČNB PŘI PŘECHODU NA JEDNOTNOU MĚNU EURO.....	16
1.1.1 Oblast ekonomická.....	17
1.1.2 Oblast institucionální.....	17
1.1.3 Oblast institucionálně-technická.....	18
1.1.4 Oblast legislativní.....	18
1.1.5 Oblast statistiky.....	18
1.1.6 Oblast účetnictví.....	19
1.1.7 Oblast finančních služeb.....	19
1.1.8 Oblast bankovních obchodů.....	19
1.1.9 Oblast platebního styku.....	20
1.1.10 Oblast informační technologie.....	20
1.1.11 Oblast komunikace.....	21
1.2 DALŠÍ ÚKOLY ČNB.....	21
1.3 NÁRODNÍ PLÁN ZAVEDENÍ EURA V ČESKÉ REPUBLICE.....	22
1.3.1 Část I – Základní informace.....	24
1.3.2 Část II - Konkretizace úkolů v jednotlivých segmentech.....	27
1.3.2.1 Banky a ostatní subjekty napojené na finanční sektor.....	27
1.3.2.2 Veřejné finance.....	28
1.4 SHRNUÍ – ÚKOLY ČNB.....	29
2. POJEM SEPA	31
2.1 PRVKY SEPA.....	31
2.2 HLAVNÍ CÍL SEPA.....	32
2.3 ZÁMĚR REALIZACE SEPA.....	33
2.4 PROČ SEPA?.....	34
2.5 BANKOVNÍ SEKTOR A JEHO INICIATIVA.....	34
2.5.1 Produkty a služby.....	35
2.5.2 Zdokonalené produkty.....	35
2.5.3 Služby s přidanou hodnotou.....	35
2.6 DOPADY PROJEKTU SEPA NA ZAJINTERESOVANÉ SUBJEKTY.....	36
2.6.1 Dopady na spotřebitele.....	36
2.6.2 Dopady na obchodníky.....	37
2.6.3 Dopady na banky.....	37
2.6.4 Dopady na poskytovatele infrastruktury.....	37
2.7 HARMONOGRAM SEPA 2004 – 2010.....	38
2.8 SEPA A SOUČASNOST.....	39
2.9 SHRNUÍ - PROJEKT SEPA.....	40
3. PLATEBNÍ STYK V ČR	42
3.1 BEZHOTOVOSTNÍ PLATEBNÍ STYK.....	44
3.1.1 Bankovní převod peněžních prostředků.....	45
3.1.2 Náležitosti bankovního převodu.....	46
3.1.3 Bankovní lhůty pro převod.....	47
3.1.4 Bankovní spojení převodu.....	47
3.1.5 Příkaz k úhradě.....	49
3.1.5.1 Průběh příkazu k úhradě v rámci jedné banky.....	49
3.1.5.2 Průběh příkazu k úhradě mezi dvěma různými bankami.....	50
3.1.6 Příkaz k inkasu.....	51
3.1.7 Příkaz k úhradě pro mezinárodní platební styk.....	52

3.1.8	<i>Platební karty</i>	54
3.1.8.1	Dělení platebních karet	55
3.1.8.2	Bezpečnostní prvky platební karty	57
3.1.8.3	Ztráta platební karty	57
3.1.8.4	Průběh zúčtování platby prostřednictvím platební karty	58
3.2	SHRNUTÍ – PLATEBNÍ STYK V ČR	59
4.	PLATEBNÍ STYK VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EU, PLATEBNÍ STYK V SEPA PROSTORU..	61
4.1	SEPA BEZHOTOVOSTNÍ ÚHRADY NEBO-LI SEPA CREDIT TRANSFERS	61
4.2	SEPA PŘÍMÉ INKASO NEBO-LI SEPA DIRECT DEBIT	62
4.3	SEPA PLATEBNÍ KARTY NEBO-LI SEPA CARD PAYMENTS	64
4.4	DALŠÍ PRODUKTY SEPA	64
4.5	ZEMĚ ZAPOJENÉ DO SEPA PROSTORU	65
4.6	OČEKÁVANÁ ZMĚNA STRUKTURY PLATEB PO ZAVEDENÍ SEPA	66
4.7	SLOVENSKÁ REPUBLIKA	67
4.7.1	<i>SEPA úhrady</i>	68
4.7.2	<i>SEPA inkasa</i>	68
4.7.3	<i>SEPA platební karty</i>	68
4.8	RAKOUSKO	69
4.8.1	<i>SEPA úhrady</i>	69
4.8.2	<i>SEPA platební karty</i>	70
4.9	SHRNUTÍ - PLATEBNÍ STYK V SEPA PROSTORU	70
5.	HARMONIZACE	72
5.1	HISTORICKÉ KROKY V PROCESU HARMONIZACE	72
5.2	PROCES HARMONIZACE V ČESKÉ REPUBLICCE A SEPA PRODUKTY	74
5.2.1	<i>Pravidla bezhotovostních úhrad SEPA</i>	75
5.2.2	<i>Výhody SEPA úhrad</i>	76
5.2.3	<i>SEPA EuroPlatba v rámci Komerční banky</i>	76
5.2.4	<i>Přímé inkaso SEPA</i>	78
5.3	SHRNUTÍ - HARMONIZACE	78
5.4	MODELOVÝ PŘÍKLAD	79
5.4.1	<i>Česká spořitelna</i>	80
5.4.2	<i>Komerční banka</i>	81
5.4.3	<i>Československá obchodní banka</i>	82
5.5	PŘÍNOSY A NÁKLADY PROCESU HARMONIZACE V OBLASTI PLATEBNÍHO STYKU PRO ČR	83
5.5.1	<i>Přínosy a výhody</i>	83
5.5.2	<i>Náklady a nevýhody</i>	83
	ZÁVĚR	85
	SEZNAM PŘÍLOH	92

Seznam zkratk:

AP001	číselník identifikačních kódů bank pro Českou republiku
BEN	poplatek za zpracování platby, který platí příjemce
BIC	Bank Identifier Code (identifikační kód banky)
CEKO CZ PP	swiftový kód ČSOB
CERTIS	Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement (systémem mezibankovního platebního styku v České republice)
CMF	Credit Mandate Flow (inkasní převod, kdy souhlas obdrží příjemce)
CZK	koruna česká
ČNB	Česká národní banka
ČS	Česká spořitelna
ČSOB	Československá obchodní banka
ČR	Česká republika
DMF	Debtor Mandate Flow (inkasní převod, kdy souhlas obdrží banka)
EACB	European Association of Co-operative Banks (Evropská Asociace Družstevních Bank)
EBA	Euro Banking Association (Evropská asociace bank)
ECB	European Central Bank (Evropská centrální banka)
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council (Rada ministrů hospodářství a financí)
EK	European Commission (Evropská Komise)
EMU	European Monetary Union (Evropská měnová unie)
EMV	zkratka karetních asociací Europay, MasterCard a VISA (systém zpracování čipových karet)
ENSD	Exchange of the Non-Statistical Data
EPC	European Payment Council (Evropský platební výbor)
ERM	Exchange Rate Mechanism (mechanismus směnných kurzů)
ES	European Community (Evropské Společenství)
ESBG	Evropské skupiny spořitelén
EU	European Union (Evropská unie)
EUR	European Monetary Unit Euro (evropská měnová jednotka euro)
FATF	Financial Action Tasks Force (finanční akční výbor)
FBE	European Banking Federation (Evropská bankovní asociace)

HDP	Hrubý Domácí Produkt
IBAN	International Bank Account Number (číslo účtu v mezinárodním formátu)
ISO	International Organization of Standardization
KB	Komerční banka
KČ	koruna česká
KS	konstantní symbol
MHD	městská hromadná doprava
MRO	Main Refinancing Operation
NCB	národní centrální banka
NKS	Národní koordinační skupina
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OUR	poplatek za zpracování platby, který platí plátce
PIN	Personal Identification Number (osobní identifikační číslo)
PMR	povinné minimální rezervy
POS	Poin Of Sale (prodejní místo)
Prieuro	prioritní platba v eurech
SECA	Single Euro Cash Area (Jednotná oblast pro hotovostní platby v eurech)
SEPA	Single Euro Payment Area (Jednotná oblast pro bezhotovostní platby v eurech)
SHA	poplatek za zpracování platby, který platí příjemce a plátce, tzv. sdílený způsob
SIPO	Soustředěné Inkaso Plateb Obyvatelstva
SKK	slovenská koruna
SR	Slovenská republika
SS	specifický symbol
SWIFT	Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (Společnost pro celosvětovou mezibankovní finanční komunikaci)
TARGET	transevropský automatizovaný systém zúčtování plateb v reálném čase
VS	variabilní symbol

Seznam obrázků:

OBRÁZEK 1 – ČNB – POHLED NA HLAVNÍ VCHOD	13
OBRÁZEK 2 - HARMONOGRAM ZAVEDENÍ EURA.....	24
OBRÁZEK 3 - VÝVOJOVÉ ETAPY PROJEKTU SEPA	38
OBRÁZEK 4 - PLATEBNÍ KARTA VYDANÁ ŽIVNOSTENSKOU BANKOU.....	55
OBRÁZEK 5 - PLATEBNÍ KARTA S MAGNETICKÝM PROUŽKEM.....	56
OBRÁZEK 6 - PLATEBNÍ KARTA S ČIPEM	56
OBRÁZEK 7 - BEZPEČNOSTNÍ PRVKY	57
OBRÁZEK 8 - ZÚČTOVÁNÍ PLATBY KARTOU	58
OBRÁZEK 9 - PRŮBĚH ZÚČTOVÁNÍ SEPA EUROPLATBY	61
OBRÁZEK 10 - EUROZÓNA V ROCE 2009	65
OBRÁZEK 11 - ZMĚNY STRUKTURY PLATEB	66

Seznam tabulek:

TABULKA 1 - ROZDĚLENÍ BANKOVNÍCH FUNKCÍ.....	42
TABULKA 2 - ROZDĚLENÍ PLATEBNÍHO STYKU.....	44
TABULKA 3 - SCHÉMA ZÚČTOVÁNÍ PŘÍKAZU K ÚHRADĚ V RÁMCI JEDNÉ BANKY, VLASTNÍ TVORBA	49
TABULKA 4 - SCHÉMA ZÚČTOVÁNÍ PŘÍKAZU K ÚHRADĚ V RÁMCI DVOU BANK, VLASTNÍ TVORBA	51
TABULKA 5 - VLASTNÍ TVORBA, ÚDAJE VZATY ZE SAZEBNÍKU DANÝCH BANK	52
TABULKA 6 - SCHÉMA ZÚČTOVÁNÍ MEZINÁRODNÍHO PLATEBNÍHO STYKU, VLASTNÍ TVORBA.....	54
TABULKA 7 - POPLATKY U VYBRANÝCH BANK BANK	58
TABULKA 8 - EUROZÓNA V ROCE 2009	66
TABULKA 9 - PŘEHLED HRAZENÍ POPLATKŮ	70
TABULKA 10 - ROZDÍLY V BEZHOTOVOSTNÍCH ÚHRADÁCH, ZDROJ: VLASTNÍ TVORBA	75
TABULKA 11 - POPLATKY V ČS	80
TABULKA 12 - POPLATKY ZA SEPA A ZAHRANIČNÍ PŘEVODY U ČS	80
TABULKA 13 - POPLATKY U KB	81
TABULKA 14 - POPLATKY ZA SEPA A ZAHRANIČNÍ PŘEVODY U KB	81
TABULKA 15 - POPLATKY U ČSOB.....	82
TABULKA 16 - POPLATKY ZA SEPA A ZAHRANIČNÍ PŘEVODU U ČSOB.....	82
TABULKA 17 - PŘEHLED FLUKTUAČNÍCH PÁSEM ZEMÍ ZAPOJENÝCH DO ERM SYSTÉMU	94

Úvod

Práce se zabývá harmonizací platebního styku v Evropské měnové unii. Po vstupu do EU čeká Českou republiku další krok v integraci, a to vstup do měnové unie. Myslím, že tento krok se nezadržitelně blíží mílovými kroky a ČR se tak přiblíží blíž jednotnému vnitřnímu trhu.

V práci se zabývám úkoly, které musí zajistit ČNB a celý bankovní sektor, aby platební styk v EU byl sjednocený, jak po stránce technické, tak po stránce právní, a přechod na novou národní měnu byl co nejplynulejší a bez větších problémů.

Nejvíce se zabývám tzv. projektem SEPA, který je v době psaní mé diplomové práce aktuální. Tento projekt se zaměřuje na tři nejrozšířenější produkty platebního styku, a to bezhotovostní úhrady, inkasní úhrady a platby prostřednictvím platebních karet. Zabývám se platebním stykem v ČR, který zatím není příliš poznamenán zásahy Evropského společenství. Jak platební procesy probíhají v současnosti bez velkých úprav a zásahů do právního řádu. Snažím se popsat platební styk v EMU. Jak se procesy platebního styku změní po vstupu do této unie.

Na konec jsem vypracovala modelový příklad, který ukazuje, jak vysoké budou klientovi náklady v případě, kdy platební styk bude stále rozdělen na tuzemský a zahraniční a v případě, kdy toto rozdělení „zanikne“. Fiktivní klient si bude moci vybrat mezi třemi největšími bankami v ČR. Půjde o Českou spořitelnu, Komerční banku a Československou obchodní banku.

Důvod, proč jsem si vybrala toto téma, byl ten, že otázka harmonizace je v současné době stále více rozebírána. Ministerstvo financí připravuje novelu zákona o platebním styku, která plně zakomponuje právní řád Evropského společenství do řádu České republiky. Slovenská republika v tomto roce, 2009, vstoupila do evropské měnové unie. Její přechod byl bez větších problémů a zajímalo mě, jak Česká republika je na tento vstup připravená. Také mě tato otázka zajímala z pozice občana České republiky a jak se mě dotknout, jakožto bankovního klienta, budoucí změny.

1. ČNB a její úloha při zavádění eura v České Republice

Česká národní banka je zřízena Ústavou České republiky. Jde o ústřední (centrální) banku a orgán, který vykonává dohled nad finančním trhem. Sídlo má v Praze. Hlavním cílem ČNB je péče o měnovou stabilitu, také podporuje hospodářskou politiku vlády, která přispívá k udržitelnému hospodářskému růstu. Má výhradní právo vydávat do oběhu hotovostní české peníze, tj. mince a bankovky a také právo vydávat mince pamětní.

Česká národní banka v souladu se svým hlavním cílem:

- určuje měnovou politiku,
- vydává bankovky a mince,
- řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank,
- vykonává dohled nad bankovním sektorem.

Obrázek 1 – ČNB – pohled na hlavní vchod¹

¹ Zdroj: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/harmonogramy/fotogalerie/index.html. datum:13.12.2008, 11:00 hod

Nejvyšším řídicím orgánem je bankovní rada, jejímiž členy jsou guvernér, dva viceguvernéři a čtyři vrchní ředitelé. V současnosti tyto funkce vykonávají:

- Zdeněk Tůma (guvernér),
- Mojmír Hampl (viceguvernér),
- Miroslav Winter (viceguvernér),
- Robert Holman (vrchní ředitel),
- Pavel Řežábek (vrchní ředitel),
- Vladimír Tomšík (vrchní ředitel),
- Eva Zamrazilová (vrchní ředitelka).²

Všechny členy bankovní rady jmenuje a odvolává prezident republiky. Funkční období všech členů bankovní rady je šest let. O měnových otázkách jedná bankovní rada osmkrát ročně. Také o těchto otázkách může jednat na mimořádných zasedáních. Do konce roku 2007 bankovní rada jednala o měnových otázkách jednou měsíčně. Po skončení tohoto měnověpolitického jednání následuje tisková konference, na které jsou zveřejněny některé informace, ze kterých bankovní rada při jednání vycházela. Dále je pro veřejnost zveřejňován soupis rizik, kterými je zatížena prognóza měnové politiky a také se zveřejňují úrokové sazby.³ Dne 9. 8. 2001 rozhodla bankovní rada o dalších úpravách metodiky povinných minimálních rezerv (PMR). Tyto úpravy probíhají v rámci programu postupné harmonizace s pravidly Evropské centrální banky. Změny jednotlivých parametrů se týkají základny pro výpočet PMR, délky udržovacího období, statistických podkladů pro výpočet PMR a oblasti úročení. Všechny odsouhlasené změny vstoupily v platnost dne 24. 1. 2002. Podmínky tvorby PMR tak jsou z velké části sladěny s ustanoveními ECB, které jsou závazné pro členské státy EMU.⁴ Metodická opatření bych si dovolila citovat za stránek ČNB, přesný zdroj:

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2001/tz2001_metodika_pmr.html, staženo dne 13. 12. 2008, 16:00 hod. „Konkrétně se jedná o tato metodická opatření:

² Zdroj: http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/bankovni_rada/clenove_bankovni_rady/index.html, 13. 12. 2008, 16:00 hod

³ Zdroj: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/br_zapisy_z_jednani/index.html, 13. 12. 2009, 16:00 hod

⁴ Zdroj: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2001/tz2001_metodika_pmr.html, 13. 12. 2009, 16:00 hod

- stanovení sazby 0% ze závazků z repo-operací, které jsou součástí základny pro výpočet PMR se sazbou 2%. Tato položka sice zůstává nadále v definici základny, avšak uplatněním nulové sazby dochází k faktickému snížení výše PMR,
- udržovací období PMR, za které je hodnoceno plnění stanovené výše PMR, se prodlužuje ze 14 denního na měsíční cyklus, který bude začínat vždy 24. kalendářní den běžného měsíce a končit 23. kalendářní den následujícího měsíce. Obchodní banky tak získávají větší flexibilitu pro řízení své likvidity v rámci jednotlivých cyklů PMR, neboť vyhodnocování plnění stanovené výše PMR zůstává na bázi průměrování denních stavů za celý cyklus. Statistickým podkladem pro výpočet PMR je modifikovaná měsíční bilance aktiv a pasív. Dochází tak k zjednodušení výpočtu a snížení počtu předkládaných statistických výkazů, když současná báze - aritmetický průměr 3 dekadních stavů primárních závazků - je nahrazena jediným stavem definovaných primárních závazků k ultimu předcházejícího měsíce dle měsíční bilance aktiv a pasív (tento výkaz dozná rovněž proti současnému stavu změny, vyplývající z harmonizace bankovního výkaznictví na normy ECB),
- PMR budou úročeny na základě skutečného průměrného stavu zůstatku účtu platebního styku v jednotlivých cyklech, maximálně však do výše stanovené povinnosti a úrok bude bankám připisován 2. pracovní den po ukončení udržovacího období. V současné době se bankám výše úroku vypočítává pro každý den na základě konečného zůstatku na účtu PMR (maximálně však do výše stanovené povinnosti). Od 24. 1. 2001 bude úrokově zohledněna i možnost nerovnoměrného plnění v průběhu udržovacího období.“

Další důležitou oblastí, kde dochází ke změnám v souvislosti s programem postupné harmonizace s pravidly ECB, jsou pravidla pro sestavení platební bilance. Jedním z nejdůležitějších zdrojů pro statistiku platební bilance je zahraniční platební styk.

1.1 Úkoly ČNB při přechodu na jednotnou měnu euro⁵

Po vstupu České republiky do Evropské unie, v květnu 2004, je nezbytné učinit další krok v procesu evropské integrace. Tento proces, podle předpokladů, by měl proběhnout v roce 2010, po splnění maastrichtských kritérií. Tento termín, ale podle některých politiků není reálný. Někteří uvádějí, že zavedení eura proběhne nejdříve v roce 2012. Česká republika zatím oficiální termín přijetí eura stanoven nemá. Pro zavedení eura v České republice je tedy důležité, aby:

- schodek veřejných financí v zemi nepřesáhl tři procenta hrubého domácího produktu (HDP); přičemž v roce 2008 byl schodek 3,7 %,
- celkový veřejný dluh nepřekročil 60 procent HDP,
- dále aby si ČR udržela cenovou stabilitu a průměrnou inflaci, která po dobu jednoho roku nesmí přesáhnout více než 1,5% míru tří členských zemí s nejnižší inflací,
- dlouhodobé úrokové sazby v ČR nesmí přesáhnout o více než dvě procenta sazby tří zemí s nejnižší inflací,
- poslední dva roky ČR dodržovala stanovené rozpětí pohybu své měny v mechanismu směnných kursů (ERM).

Vstupem do Evropské unie se Česká republika dále zavázala ke splnění následujících podmínek:

- žádná smlouva nesmí být jednostranně vypovězena nebo změněna z důvodu zavedení eura (princip tzv. právní kontinuity),
- země bude stahovat národní měnu (koruny) postupně a po určité období - maximálně po dobu dvou měsíců - bude možné platit korunou i eurem (podmínka duálního oběhu),
- v ČR bude platit přepočítací koeficient, který bude neměnný a závazný pro používání k přepočtům cen zboží a služeb,
- zavedení eura nesmí podle podmínek EU poškodit spotřebitele,

⁵ Zdroj: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/euro/maastichstka_cs.htm, datum: 13.12:2008, 11:00 hod, další zdroj: Kovářová Lucie, Příprava České republiky na vstup do eurozóny, Univerzita Pardubice, 2008, diplomová práce, D18487, další zdroj: http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/download/euro_071012.pdf, 13. 12. 2008, 11:00 hod

- nesmí vést ani k inflaci, a to ani k subjektivně pocíťované; k tomu by měl sloužit dlouhodobý monitoring cen a období, po které bude povinné označování cen v korunách a eurech,
- náklady vydané na přechod na euro by se měly držet na minimu.

1.1.1 Oblast ekonomická

Mezi zásadní ekonomické úkoly ČNB, na kterých bude pracovat společně s vládou a Ministerstvem financí patří zejména:

- sledovat plnění maastrichtských kritérií a každoročně vyhodnocovat stupeň ekonomické sladěnosti s eurozónou,
- iniciovat vstup do systému ERM II, včetně návrhů cenových parametrů (stanovení flukтуаčního pásma, cenové parity) a to na základě plnění maastrichtských kritérií a politického rozhodnutí, spolupracovat s orgány EU a vytvořit potřebnou technickou infrastrukturu pro realizaci (více informací o ERM II – viz Příloha č. 1),
- iniciovat rozhodnutí pro zavedení eura,
- podílet se na vstupních procedurách v rámci ECB, Hospodářského a finančního výboru, Rady EU, kde se rozhodne o stanovení přepočítacího koeficientu.

Nutná doba pro splnění těchto úkolů jsou 2 – 3 roky. Tato lhůta neplatí pro pravidelné sledování plnění maastrichtských kritérií a stupně ekonomické sladěnosti.

1.1.2 Oblast institucionální

Mezi úkoly, které ČNB musí splnit v oblasti institucionálního prostředí patří:

- ČNB se musí připravit na plné zapojení do struktury všech orgánů v rámci Evropského systému centrálních bank,
- v souladu se Statutem ECB musí dojít ke splacení úplného podílu na kapitálu ECB ve výši cca 80 mil. EUR, doposud je splaceno 7%, což dělá cca 5,6 mil EUR a také k převedení části devizových rezerv na ECB,
- převedení kompetencí na ECB v oblasti měnové a kursové politiky, což bude mít za následek změnu organizační struktury ČNB.

1.1.3 Oblast institucionálně-technická

V oblasti institucionálně-technické má ČNB jeden úkol, a to:

- pokračovat v zapojení do mezirezortní spolupráce v rámci NKS. Výsledkem této spolupráce budou aktualizace Národního plánu zavedení eura (o Národním plánu zavedení eura bude řeč později).

1.1.4 Oblast legislativní

V oblasti legislativní musejí být provedeny následující změny:

- novela zákona o ČNB, v rámci které bude muset být v zákoně zajištěna plná integrace do Eurosystemu, převzetí všech jeho funkcí, zejména pak převedení části kompetencí na ECB (především v oblasti měnové politiky),
- musí být připraven tzv. Obecný zákon o zavedení eura, kde se přesně stanoví základní pravidla pro přepočten cen, závazků, účtů, pravidla postupu při výměně oběživa atd.,
- revize a případná úprava předpisů v oblasti bankovního dohledu, platebního styku a devizové oblasti.

Doba nutná pro splnění těchto úkolů byla stanovena na minimálně 2 roky s tím, že je možné začít s přípravou již v předstihu, ale v takovém případě by měla ustanovení odloženou dobu účinnosti.

1.1.5 Oblast statistiky

ČNB vznikne nová povinnost v oblasti statistiky:

- se vstupem do eurozóny vznikne povinnost zasílat statistické výkazy do ECB, proto bude nutné provést změny ve sběru a zpracování statistických výkazů, úpravy výkazů a metodiky podle standardů eurozóny a jejich přepočten na euro. Budou muset být také přepočítávány již stávající databáze na euro, a to od roku 2004 pro potřeby srovnávacích analýz.

Nutná doba pro splnění jsou 3 – 4 roky pro přizpůsobení informačního systému, 1 – 2 roky u ostatních úkolů.

1.1.6 Oblast účetnictví

V účetní oblasti vyplývají ČNB následující úkoly:

- převést účetní výkazy i účetnictví ČNB na jednotnou měnu euro,
- harmonizace účetnictví s požadavky ECB,
- v přípravné fázi dojde k testování systému ENSD (Exchange of the Non-Statistical Data) = systému pro výměnu dat a vytvoření systému pro kontrolu podílu na měnových příjmech eurozóny.

Nutná doba pro splnění úkolu byla stanovena na 3 – 4 roky, ale pokud se vybere externí auditor tak se tato lhůta zkrátí na 1 rok.

1.1.7 Oblast finančních služeb

Mezi úkoly ČNB v oblasti finančních služeb patří:

- přechod celého národního hospodářství na euro, prostřednictvím bankovního sektoru a finančních institucí – banky budou hrát klíčovou roli při výměně hotovostí, budou muset být dostatečně předzásobeny jednotnou měnou a budou sloužit jako hlavní kanály při stahování české koruny z oběhu,
- stanovení základních pravidel pro výměnu hotovostí – např. v jaké výši a komu budou poplatky za výměnu hotovostí účtovány, jestli klientům státnímu rozpočtu či rozpočtu ČNB.

1.1.8 Oblast bankovních obchodů

V oblasti bankovních obchodů musí ČNB:

- přizpůsobit nástroje měnové politiky. Půjde zejména o začlenění operací na volném trhu ČR do operační struktury ECB,
- připravit potřebnou infrastrukturu, příp. zapojení do systému TARGET2 (jedná se o obchody s cennými papíry).

Doba nutná pro splnění jsou 2 - 3 roky.

1.1.9 Oblast platebního styku

V oblasti platebního styku se ČNB musí zaměřit na dvě oblasti, bezhotovostní a hotovostní platební styk.

➤ **Bezhotovostní platební styk:**

- zajistit přechod veškerých platebních systémů na euro,
- plná integrace platebních systémů ČNB do systémů Eurozóny – napojení na Pan European Automated Clearing House⁶.

Nutná doba pro splnění úkolů jsou 3 roky.

➤ **Hotovostní platební styk:**

- výměna hotovostí – podle expertů bude zapotřebí 230-250 mil. kusů bankovek a cca 1 mld. kusů mincí a současně bude třeba stáhnout cca 300 mil. kusů bankovek a asi 800 mil. kusů mincí,
- výběr národní strany mincí, zajištění potřebného objemu bankovek a mincí a také je nutné zahájit jednání s ECB o způsobu jejich zajištění,
- logistická podpora – způsob a místo umístění Eur a Kč, zajištění ochrany transportu, zajištění potřebného počtu vozidel. Významnou roli budou hrát také pobočky bank, kdy v současnosti se jako největší problém při výměně hotovostí jeví nedostatek výměnných míst pro veřejnost,
- ČNB bude muset v dostatečném předstihu požádat některou z partnerských centrálních bank zemí eurozóny o zapůjčení eurobankovek.

Nutná doba ke splnění úkolu jsou 3 roky.

1.1.10 Oblast informační technologie

Nastanou také změny v informačních systémech. ČNB se musí zaměřit na:

- přizpůsobení všech informačních systémů, které pracují s českou měnou, na měnu euro,
- v období povinného duálního označování cen bude nutné přizpůsobit tyto systémy, aby uváděli částky jak v Kč tak v eurech.

⁶ Pan European Automated Clearing House – jde o automatizovaný zúčtovací systém, elektronické bankovníctví, které je schopné zúčtovat SEPA platby a inkasa v celé eurozóně.

Minimální doba na splnění těchto úkolů jsou 2 – 3 roky.

1.1.11 Oblast komunikace

ČNB musí informovat veřejnost o:

- o dopadech vstupu ČR do Eurozóny,
- o způsobu výměny platidel,
- detailně seznámit veřejnost s parametry nových bankovek a mincí,
- informovat veřejnost o délce tzv. duální cirkulace. Ta je stanovena na „pouhé“ 2 týdny.

Nutná doba pro splnění úkolů je stanovena na 3 – 4 roky.

1.2 Další úkoly ČNB⁷

ČNB přijala pověření k výkonu činnosti pracovní skupiny pro finanční sektor. Z tohoto pověření vyplývá její zodpovědnost za koordinaci přechodu v rámci celého finančního sektoru. Tyto úkoly jsou více rozebrány v Národním plánu pro zavedení eura ve II části. Zde pouze shrnu základní úkoly

- pro banky:
 - přizpůsobení bankomatů (v současné době je jich v ČR rozmístěno více než 3000),
 - změna bankovních účtů, platebních karet a dalších platebních nástrojů,
 - změny v systému platebních karet a nastavení POS terminálů,
 - přestavba elektronického bankovníctví.
- pro ostatní subjekty finančního sektoru:
 - přeměna cenných papírů (akcie, dluhopisy, cenné papíry kolektivního investování atd.),
 - změna produktů finančního a pojišťovacího trhu,
 - přizpůsobení organizátorů trhů a vypořádacích systémů, adaptace tržních indexů a referenčních sazeb.

⁷ Zdroj:

http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/download/euro_071012.pdf, 13. 12. 2008, 12:00 hod

- úkoly, které jsou společné pro celý sektor:
 - konverze informačních technologií,
 - aplikace pravidel pro duální označování cen a peněžních částek ve finančním sektoru.

Úkoly jsou podrobně rozpracovány v Příloze č. 3 ve formátu € +/-, tj. rok zavedení eura € +, roky, kdy byla používána česká měna € - . Jsou tu vymezeny i ty úkoly, které přímo do působnosti ČNB nespádají, ale jsou pro banku významné a ČNB bude na jejich realizaci spolupracovat.

1.3 Národní plán zavedení eura v České republice⁸

Národní plán zavedení eura v České republice byl schválen vládou dne 11. dubna 2007. Tento plán se skládá ze tří částí:

- Část I – Základní informace.

První část se týká jednorázového přechodu na euro, je tu uveden časový harmonogram zavedení eura a také předpokládané technické, institucionální a legislativní nástroje potřebné při zavádění eura. Národní plán vymezuje též základní principy, které budou muset být dodržovány při přechodu na novou měnu.

Jedná se o :

- princip kontinuity právních nástrojů,
- princip nepoškození občanů,
- princip předcházení neodůvodněnému zvyšování cen,
- princip minimalizace nákladů.

- Část II – Konkretizace úkolů v jednotlivých segmentech

Druhá část podrobně vystiňuje úkoly jednotlivých segmentů, které je zapotřebí v souvislosti se zavedením eura splnit. Tyto segmenty jsou rozděleny následovně:

- banky a ostatní subjekty finančního trhu,
- veřejné finance a veřejná správa a samospráva,

⁸ Zdroj: http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/dokumenty_plan_zavedeni_cr.html, 13. 12. 2008, 13:00 hod

- nefinanční sektor a ochrana spotřebitele,
- legislativní potřeby zavedení eura,
- zdroje informací a komunikace,
- informační a statistické systémy.

➤ Část III - Slovník základních pojmů pro Národní plán zavedení eura

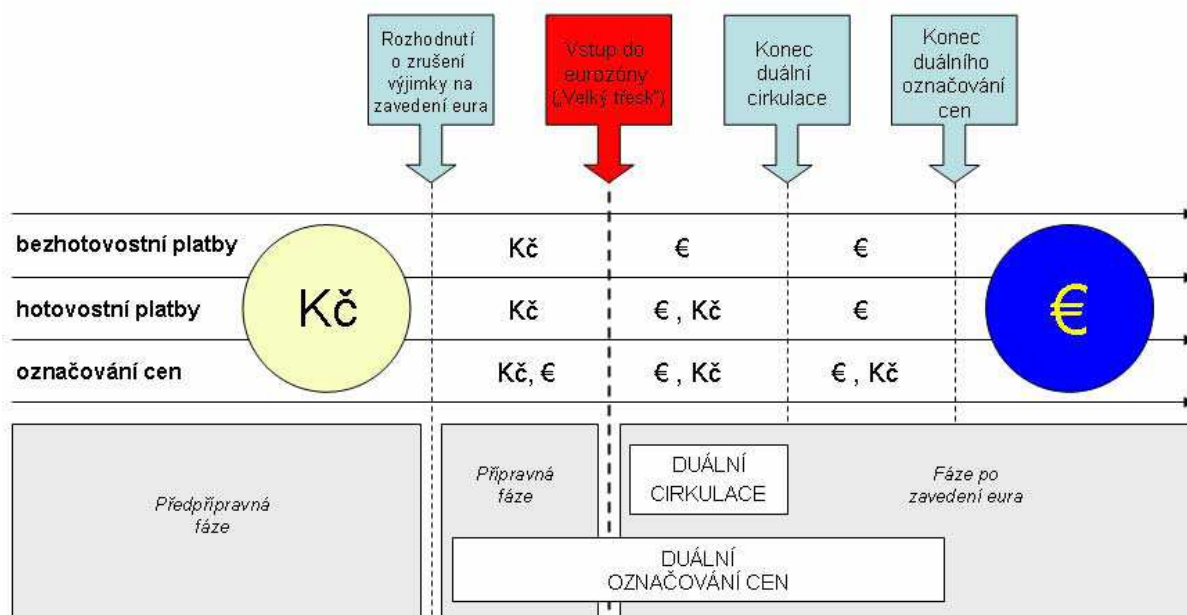
Ve třetí, poslední části Národního programu jsou vysvětleny některé pojmy související se zaváděním eura a EU samotnou. Jedná se např. o pojmy:

- Eurosystem,
- duální cirkulace,
- přepočítací koeficient,
- Eurozóna,
- Evropská centrální banka,
- Evropský systém centrálních bank,
- Hospodářská a měnová unie,
- konverze cen apod.

Nyní bych se zastavila podrobněji u jednotlivých částí a zmínila některé důležité skutečnosti.

1.3.1 Část I – Základní informace⁹

V této části můžeme shlédnout podrobně vypracovaný scénář jednorázového zavedení eura. Tento scénář byl schválen vládou a je rozdělen do pěti fází:

Obrázek 2 - Harmonogram zavedení eura¹⁰

Z obrázku je vidět, že v první fázi (od zrušení výjimky na zavedení eura po tzv. „Velký třesk“) budou jak bezhotovostní tak hotovostní platby prováděny v korunách, ale ceny v obchodech, na výplatních páskách, konečné zůstatky na výpisech z bank budou uváděny jak v korunách tak v eurech. Předpokládaná délka této fáze je přibližně půl roku.

V období duální cirkulace budou bezhotovostní platby prováděny výhradně v eurech. Co se týká hotovostních operací, tak zde bude možno používat ještě české koruny. Českými korunami bude možné ještě platit v obchodech, ale obchodníci budou muset vydávat už pouze eura. Tato fáze bude trvat dva týdny.

Ve fázi od konce duální cirkulace do konce duálního označování cen budou transakce prováděny výhradně v eurech. Ceny v obchodech, na výplatních lístcích či konečné zůstatky na bankovních výpisech budou pro lepší porovnání uváděny stále ve dvou měnách (Kč, €).

⁹ Zdroj: http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Narodni_plan_cast_I_verze_10-FV_pdf.pdf, 13. 12. 2008, 15: 00 hod

¹⁰ Zdroj:

http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/download/Narodni_plan_zavedeni_eura_1.pdf, datum: 13.12.2008, 15:00 hod

V závěrečné fázi, po ukončení povinného označování duálních cen, budou veškeré transakce prováděny v eurech. Obchodníci budou moci používat duální označení cen, které bude již dobrovolné.

Co se týká platnosti smluv, tak zavedení eura jejich platnost nijak neohrozí. Hodnoty obsažené ve smlouvách, které budou uvedeny v korunách, se budou považovat za hodnoty v eurech přepočítané přepočítacím koeficientem.

Přepočítací koeficient bude schválen Radou EU. Bude mít šest platných míst a bude vyjadřovat ekvivalent jednoho eura v českých korunách (tedy 1 EUR = XX,XXXXXX CZK). Nebude povoleno tento koeficient nijak zaokrouhlovat ani používat méně platných míst. Pokud peněžní částky, které byly stanoveny v korunách, mají být zaplacený v eurech budou se zaokrouhlovat na nejbližší eurocent. U souhrnných částek se zaokrouhlí konečná hodnota, nikoli jednotlivé částky. Další pravidla zaokrouhlování jsou uvedeny v Příloze č. 2. Zavedení eura nesmí poškodit občany a spotřebitele. Pokud se poplatky a daně nepřevědou stanoveným způsobem, budou zaokrouhlovány směrem dolů, vratky daní a výnosy z daní se budou zaokrouhlovat směrem nahoru.

Další kapitolou je harmonogram zavedení eura. Tento proces je rozdělen do čtyř etap:

- první etapa se zabývá vstupem do ERM II, kde je zapotřebí, aby Česká republika absolvovala přístupovou proceduru do systému směnných kurzů ERM II,
- ve druhé etapě jsou přijímány legislativní změny. Evropská komise a ECB vydá konvergenční zprávu, která hodnotí stupeň konvergence. Také musí dojít ke zrušení výjimky pro zavedení eura. Tuto výjimku může zrušit Rada EU a v poslední řadě se musí určit přepočítací koeficient,
- ve třetí etapě se musí zabezpečit potřebný počet eurobankovek a mincí a v této etapě je nutné, aby obchodníci a další subjekty používali duální označování cen,
- v poslední, čtvrté, etapě budou české bankovky a mince stahovány z oběhu, budou kontrolovány pravidla duálního označování cen a stále bude pokračovat informativní, komunikační kampaň, která má za úkol vysvětlovat změny plynoucí ze zavedení eura.

Centrálním řídicím a koordinačním orgánem pro zavedení eura je Národní koordinační skupina (NKS), která byla ustavena ke dni 20. února 2006 v následujícím složení:

- národní koordinátor pro zavedení eura,
- viceguvernér České národní banky,
- náměstek ministra průmyslu a obchodu,
- náměstek ministra zahraničních věcí,
- náměstek ministra spravedlnosti,
- náměstek ministra vnitra,
- náměstek ministra informatiky,
- náměstek místopředsedy vlády pro evropské záležitosti.

Současným předsedou NKS byl na jaře roku 2007 jmenován Oldřich Dědek.

Národní koordinační skupina rozhodla pro zpracování národního plánu o zřízení několika pracovních skupin. Činnost pracovních skupin je řízena a koordinována určenými gestory, kterými jsou úřady příslušných členů NKS. Pro přípravu národního plánu byly zřízeny následující pracovní skupiny s těmito gestory:

- pro legislativu – gestorem Ministerstvo spravedlnosti ČR,
- pro finanční sektor – gestorem Česká národní banka,
- pro informatiku a statistiku – gestorem Ministerstvo informatiky ČR,
- pro veřejné finance a veřejnou správu – gestorem Ministerstvo financí ČR,
- pro nefinanční sektor a ochranu spotřebitele – gestorem Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR,
- pro komunikaci – gestorem Ministerstvo financí ČR ve spolupráci s Českou národní bankou.

Také byl zřízen Organizační výbor Národní koordinační skupiny. Hlavní činností tohoto výboru je organizační podpora činnosti NKS, dále shromažďují informace, které se týkají činnosti NKS nebo informace, které se týkají praktických stanovisek při zavádění eura a pak tyto informace dále předávají jednotlivých pracovních skupinám.

1.3.2 Část II - Konkretizace úkolů v jednotlivých segmentech¹¹

Ve druhé části jsou vyobrazeny úkoly jednotlivých segmentů jako např.:

- banky a ostatní subjekty napojené na finanční sektor,
- veřejné finance,
- informační a statistické systémy apod.,

a také zde jsou uvedeny kontrolní termíny, podle kterých bude hodnoceno a sledováno naplňování Národního plánu.

Nejprve pár informací o bankách a dalších subjektech finančního sektoru a poté k dalším segmentům.

1.3.2.1 Banky a ostatní subjekty napojené na finanční sektor

Bankovní sektor má za úkol zajistit potřebné množství eurobankovek a mincí. Při přípravě na rozšíření eurozóny o nové země bylo rozhodnuto, že národní centrální banky zemí Eurosystemu (dále partnerská NCB) mohou půjčit tyto bankovky nově přístupujícím zemím, tedy až po dohodě s Evropskou centrální bankou. ČNB tedy musí v dostatečném předstihu požádat o potřebné množství bankovek a s partnerskou NCB uzavře smlouvu o zapůjčení. Příprava výroby, vlastní výroba, distribuce jsou velice časově náročné. S výrobou by se mělo začít nejméně tři roky před zavedením eura. V České republice je ale možné začít s výrobou až po zrušení výjimky pro zavedení eura, tedy půl roku před přechodem na euro. Zajištění výroby a dodávek českých euromincí je nutno rozdělit do několika fází:

- nejprve se musí vybrat námět na národní stranu,
- musí se vyrobit razidla a vyrobit zkušební množství českých euromincí,
- a pak už samotná výroba a jejich doprava na území ČR.

S přechodem na společnou měnu je také důležité připravit bankomaty, aby nedošlo k narušení hotovostního platebního styku. V současné době je na území ČR umístěno 3000 bankomatů a tento počet dále poroste. Je důležité zajistit změnu software, hardware a naplnění bankomatů euro měnou. Tato úprava se týká nejen bankomatů, ale i dalších automatů, které přijímají peníze, např. dobře známé automaty na lístek do MHD či automaty na kávu. V souvislosti s bankomaty bude nutné upravit kreditní, platební karty.

¹¹ Zdroj: http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Narodni_plan_cast_II_verze_10-FV_pdf2.pdf, 13. 12. 18:00 hod

Při změnách v systému platebních karet se budou využívat zkušenosti a doporučení mezinárodních karetních společností (VISA, MasterCard).

Dalším důležitým krokem je realizace napojení tuzemského platebního systému CERTIS na TARGET. Bližší informace o těchto platebních systémech naleznete v Příloze č. 4.

U obchodování s cennými papíry dojde ke změně referenční úrokové sazby, a to z PRIBOR/CZEONIA na EURIBOR/EONIA a změní se i základní sazba ČNB na ECB MRO - Main Refinancing Operation, atd.

1.3.2.2 Veřejné finance

Další kapitolou jsou veřejné finance, veřejná správa a samospráva. Do této kapitoly spadá úprava účetnictví. V účetnictví dojde pouze k dílčím změnám, kterými budou dotčeny ustanovení o měně. V roce €-1 (tím mám na mysli rok před zavedením eura) se bude vést účetnictví v korunách, ale účetní závěrka bude muset být vykázána jak v korunách tak v eurech. Daňová přiznání k dani z příjmu za rok €-1 se budou vykazovat v korunách, ale protože se budou podávat v roce € (rok zavedení eura), bude se muset výsledná částka přepočítat pomocí přepočítacího koeficientu na eura a v eurech bude muset být také zaplacená. Další oblastí, které se zavedení eura dotkne, je výkaznictví daňových příjmů. Statistické údaje budou muset být uváděny v eurech. Na eura se budou muset přepočítat i statistické údaje vykázané v minulosti, aby bylo možné provádět meziroční porovnání a analýzy. Také dojde k přepočtu cel, soudních a správních poplatků, místních poplatků, u kterých zákon stanovuje maximální sazbu, která je vyjádřena buď pevnou částkou nebo procentem. Pro lepší přehlednost sazebníků se nedoporučuje používat částky stanovené přepočítacím koeficientem, ale částky stanovit nově, avšak tato nově stanovená částka by měla být blízká původním korunovým sazbám. Při přepočítávání korunových nároků v platech na eura se musí dodržovat zásada nepoškození občana, a proto se částky na výplatních páskách budou zaokrouhlovat směrem nahoru. Další částky, které budou muset být přepočteny z korun na eura, principy zaokrouhlování, doporučení k duálnímu označování cen atd. budou upravena tzv. Obecným zákonem, který bude obsahovat některá opatření související se zavedením eura v legislativní oblasti. Zavedení eura je událost, která je významná pro všechny. Proto je nutné, aby byli všichni dobře informováni. Velký důraz je proto kladen na informační kampaň, jejíž hlavním posláním je, aby přechod na novou měnu proběhl hladce a bezproblémově. Cílem kampaně by mělo být seznámení všech

subjektů s tím, jak bude euro přijato, jak bude probíhat výměna českých platidel za eura, vysvětlení a objasnění duálního označování cen a duální cirkulace apod. U obchodníků, podnikatelů a podniků se bude vyžadovat zejména zajištění duálního označování cen. Je nesmírně důležité, aby mezi podniky / instituce a spotřebiteli byla určitá míra důvěry v tom smyslu, že podnikatelé se nepokoušejí nějakým nekalým způsobem vytěžit z konverze měny. Prioritou v této oblasti bude přijmout dobrovolný závazek (tzv. fair-pricing agreement), tzn. že podnik bude přepočítávat ceny v korunách na eura dle přepočítacího koeficientu, tedy jak se mají správně přepočítávat, aby spotřebitel nepřišel k úhonně. Podnik, který dohodu přijal a závazek plní, bude označován logem na viditelném místě. Ale protože se jedná ve své podstatě o automatickou licenci na základě prohlášení obchodníka, je důležitá následná kontrola plnění závazku a v případě nedodržení, může být obchodníkovi odebráno logo, je možné i zveřejnit neetický postup daného obchodníka nebo v případě porušení obecně závazných předpisů také uvalení příslušných sankcí.

1.4 Shrnutí – Úkoly ČNB

ČNB v souvislosti se zavedením eura, jako národní měny, vyplývá řada úkolů. Tyto úkoly začnou být aktuální po vstupu ČR do EMU. Než vstoupí Česká republika do měnové unie musí splnit maastrichtská kritéria. Po splnění maastrichtských kritérií bude mít ČNB a celý bankovní sektor plné ruce práce. Dojde k převedení kompetencí na ECB, což bude mít za následek změnu organizační struktury ČNB. Musí být schválena novela zákona o platebním styku. Tato novela již byla navrhována ministerstvem financí a předána ke schválení vládě dne 17. března 2009. Ministerstvo financí předpokládá, že novela zákona o platebním styku vstoupí v platnost dne 1. listopadu 2009. Se změnou národní měny souvisí změny veškerých informačních technologií, jako je „přestavba“ bankomatů a dalších automatů. Musí dojít ke změně čísel účtů klientů, z národního formátu na mezinárodní tvar čísla účtu ve formátu IBAN, změněny budou také formuláře k zadávání platebních příkazů apod. Před samotným zavedením eura musí být stanoven přepočítací koeficient, dle kterého budou veškeré ceny v Kč přepočítány na EUR. V této souvislosti musí také vzniknout Obecný zákon, kde budou veškeré algoritmy převedení na novou měnu stanoveny. Bude tu mj. stanoven přepočítací koeficient, pravidla a délka duálního označování cen, délka duální cirkulace apod. V oblasti hotovostního platebního styku musí ČNB v dostatečném předstihu začít s ražbou nových mincí a tiskem eurobankovek.

Důležitá bude také spolupráce s partnerskou NCB, která zabezpečí dostatečné množství platidel pro výměnu. Banky musejí být dostatečně zásobeny novou měnou, aby přechod na novou měnu byl co nejplynulejší. Musí se také vybrat národní strana euromincí a zajistit bezpečný transport českých mincí a euromincí.

2. Pojem SEPA

V roce 2002, kdy byly zavedeny eurobankovky a mince, mohli lidé provádět prostřednictvím jednotné měny euro hotovostní platby v celé eurozóně. Nyní je potřeba zabezpečit, aby spotřebitelé mohli provádět také bezhotovostní platby, a to z jednoho účtu, odkudkoliv v eurozóně a hlavně za stejných podmínek. Jednotná oblast pro platby v euru se stane skutečností, jakmile veškeré platby v eurech budou v celé eurozóně považovány za tuzemské a současné rozdělení na vnitrostátní a přeshraniční platby zanikne. K tomu, aby SEPA byla plně funkční, je za potřebí upravit stávající postupy bankovního sektoru na národní úrovni a také umožnit všem zákazníkům v rámci eurozóny, aby si na nový systém platebního styku zvykli. Pomocí těchto změn se dostaneme k integrovanějšímu trhu služeb platebního styku, což přinese výrazné hospodářské výhody. Jednotný platební prostor přinese nejen srovnatelnější služby, ale také posílí konkurenci a inovaci. Projekt SEPA je nutno chápat jako stále vyvíjející se a rozvíjející se projekt, nikoli jako projekt „jednorázový“. Tento projekt usiluje o poskytování stále dokonalejších služeb platebního styku v eurozóně a také posiluje evropskou integraci všech zainteresovaných zemích.¹²

2.1 Prvky SEPA

Pojem SEPA v sobě skrývá tyto čtyři anglická slova Single Euro Payment Area, což v překladu znamená jednotná oblast pro platby v euru.

Prvky SEPA jsou:

- jednotná měna,
- jednotný soubor platebních nástrojů – bezhotovostní úhrady, přímé inkaso a platby uskutečňované prostřednictvím platebních karet,
- efektivní infrastruktura pro platební styk v eurech,
- jednotné technické normy,
- jednotné provozní postupy,
- harmonizovaný právní základ a
- průběžný rozvoj nových služeb orientovaných na zákazníky.¹³

¹² Zdroj: Prezentace na téma SEPA a harmonizace platebního styku, autor: Milan Mačál . mezibankovní platební styk, pracovník ČSOB.

¹³ Zdroj: Evropská centrální banka, http://www.ecb.eu/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf, datum: 14.12.2008, 15:00 hod

2.2 Hlavní cíl SEPA

Hlavní cílem této oblasti je tedy harmonizace platebního styku a podpora a propagace vytvoření jednotného platebního prostoru pro použití eura. Tento projekt usiluje o posílení evropského integračního procesu, usiluje o dokonalejší trh služeb platebního styku, který by byl schopen svým klientům nabídnout kvalitnější a hlavně efektivnější a třeba i levnější možnosti platebního styku. **SEPA** má být taková oblast, kde občané, společnosti a další ekonomické subjekty budou moci realizovat platby v euru v rámci Evropy (současně definované jako EU plus Island, Norsko, Lichtenštejnsko a Švýcarsko) v jednom státu nebo mezi nimi, za stejných základních podmínek, práva povinností, bez ohledu na to, kde se aktuálně nacházejí. Pro realizaci plně funkčního jednotného trhu v oblasti platebního styku hraje stěžejní úlohu bankovníctví. Banky, jakožto poskytovatelé platebního styku, musí nalézt nejlepší cestu k integraci fragmentované platební infrastruktury a odlišných produktů platebního styku a nabízet novou technologicky vyspělou a efektivní platební technologii. Pro vytvoření jednotného eurového platebního prostoru SEPA je velice důležitý právní základ, který je popsán v návrhu Směrnice o platebních službách na vnitřním trhu. Tato Směrnice byla přijata Evropským parlamentem i Radou a byla několikrát novelizována. Pro vytvoření jednotného vnitřního trhu je nezbytné, aby byly odstraněny veškeré vnitřní hranice a tak aby byl umožněn volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu. V současnosti je právní rámec pro platební služby rozdělen do 27 vnitrostátních právních předpisů. Hlavním cílem je tedy sjednocení jednotlivých právních předpisů členských států a sjednocení právního rámce, který organizuje jednotlivé trhy platebních služeb. Pro tento účel se banky a ostatní provozovatelé platebního styku sdružili v tzv. EPC, což je zkratka pro European Payments Council, v překladu Evropský platební výbor.¹⁴

Evropský platební výbor je rozhodovací a koordinační orgán evropského bankovníctví v oblasti platebního styku. Hlavním cílem EPC je vytvoření SEPA. Výbor vznikl z iniciativy evropských bankovních sdružení EACB (European Association of Cooperative Banks), ESBG (European Savings Banks Group), FBE (European Banking Federation), EBA (Euro Banking Association) a 42 evropských bank v červnu 2002. V současnosti má Evropský platební výbor 64 členů z 27 evropských zemí, včetně EBA. Tento výbor se snaží o vytvoření takových systémových řešení, která by lidem eurozóny a výhledově celé

¹⁴ Zdroj: <http://www.czech-ba.cz/index.php?akce=kat&kat=70&lang=cz>, datum: 16.12.2008, 12:00 hod

„Evropy“ (tu EPC chápe jako EU plus Island, Norsko, Lichtenštejnsko a Švýcarsko) umožnila realizaci základních transakcí platebního styku ve společné měně "s jedním účtem a jednou platební kartou v kterékoli zemi za stejných poplatkových a termínových podmínek jako v zemi domovské".¹⁵

2.3 Záměr realizace SEPA

Záměr realizace SEPA byl specifikován v Bílé knize:

„Eurozóna – naše jednotná platební oblast“ a v Chartě EPC v roce 2002 touto deklarácí:

„My, evropské banky a evropské asociace sektoru poskytování úvěrů:

- sdílíme společnou vizi, že platby v eurozóně jsou domácí platby,
- spojujeme síly k implementaci této vize ve prospěch evropských spotřebitelů, průmyslu a bank, a tudíž
- zahajujeme naši Jednotnou platební oblast.

SEPA je oblast, kde občané, společnosti a ostatní ekonomické subjekty jsou schopni posílat a získávat eurové platby v Evropě – lhostejno jestli v rámci jednoho státu nebo přes hranice – za stejných základních podmínek, práv a povinností, bez ohledu na jejich sídlo. Zatímco se tato definice odkazuje na Evropu v širším slova smyslu, zavedení SEPA bude prioritní pro eurozónu.“¹⁶ Službu „SEPA pro občana“ s využitím zahraničních a tuzemských nástrojů pro platební styk v € musí banky poskytovat do konce roku 2008¹⁷. SEPA požaduje součinnost mezi všemi těmito sektory:

- evropský bankovní sektor,
- evropský sektor zúčtování a vypořádání,
- podniky v eurozóně,
- orgány veřejné správy a spotřebitelé.

Evropský bankovní sektor je zodpovědný za zlepšení platebního systému v eurozóně. Tento sektor si pro optimální spolupráci svých činností vytvořil vlastní regulatorní orgán, který projekt SEPA bude řídit. Tento orgán se jmenuje Evropská rada

¹⁵ Zdroj: http://www.euroskop.cz/gallery/2/847-prostor_jednotnych_plateb_v_eu.pdf, 18.12.2008, 11:00 hod

¹⁶ citováno z <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/SEPA.pdf>, datum: 18.12.2008, 15:00 hod

¹⁷ Zdroj: <http://www.czechtreasury.cz/new/soubory/SEPA%20Prezentace%20CAT%2020060425.ppt>, datum: 18.12.2008, 15:00 hod

pro platební styk (EPC), někdy také nazývána jako Evropský platební výbor, o kterém byla řeč již dříve. Jeho práce je zaměřena na veškerý platební styk v eurech.¹⁸

2.4 Proč SEPA?

V současnosti zákazníci při provádění plateb v eurech do jiných zemí eurozóny narážejí často na potíže, především se jedná o časovou náročnost platebního styku. Což je hlavní důvod proč hospodářství eurozóny není schopno plně využívat výhody měnové unie a dokud tyto problémy budou přetrvávat, nelze mluvit o jednotném trhu a pohlížet na euro, jako na plně zavedenou jednotnou měnu. I přes zavedení eura v roce 1999 a vývoj systému TARGET, což je systém pro vysoké hodnoty v eurech, existují v eurozóně rozdíly zpracovávání elektronických plateb malých hodnot (tj. klientských plateb). Skladba a počet platebních nástrojů se od zavedení eura příliš nezměnil. Podnikatelé, kteří provádějí značný počet přeshraničních plateb, tedy musejí mít bankovní účty v několika zemích, kde podnikají. Tyto zainteresované strany, tak mohou podléhat rozdílným pravidlům a požadavkům podle země svého původu. Zavedení jednotné oblasti pro platby v euru, tak s sebou přinese modernější využívání platebního styku bez ohledu na hranice jednotlivých států. „Cílem projektu SEPA je tedy vytvořit integrovaný, konkurenceschopný a moderní trh služeb bezhotovostního platebního styku pro klientské platby v eurech, který bude v budoucnu plně automatizován. Výhod projektu SEPA budou využívat všichni zákazníci.“¹⁹

2.5 Bankovní sektor a jeho iniciativa

Bankovní sektor se při přechodu na projekt SEPA především zaměřil na platební nástroje SEPA a jejich snadnější zavádění. Zabýval se těmito třemi hlavními oblastmi:

- vyvinul nová pravidla pro bezhotovostní bankovní styk a přímé inkaso a také se zaměřil na platby realizované pomocí platebních karet,
- soustředil svoji činnost také na doplňkové služby, které by mohly zlepšit zpracování plateb,

¹⁸ Zdroj: http://www.ecb.eu/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf, datum: 13.12.2008, 13:00 hod

¹⁹ citováno z http://www.ecb.eu/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf, datum 14.12.2008, 18:00 hod

- stanovil zásady, které se týkají zpracovatelské infrastruktury, a také se zabýval otázkami standardizace.²⁰

2.5.1 Produkty a služby

Finanční instituce zodpovídají za kvalitu nových či zdokonalených produktů SEPA. Tyto instituce pak sami nebo společně mohou nabízet zdokonalené produkty či služby svým zákazníkům na základě pravidel SEPA (jde o tzv. doplňkové služby). Mezi doplňkové služby patří zdokonalené produkty a služby s přidanou hodnotou.²¹

2.5.2 Zdokonalené produkty

Zdokonalené produkty představují:

- rychlejší vypořádání plateb,
- přiřazení identifikačního kódu banky (BIC) podle mezinárodního čísla účtu (IBAN).

Co se týká rychlejšího vypořádání plateb, jde o to stanovit si tzv. prioritní platby („Priuro“), u kterých by bankovní sektor umožnil svému zákazníkovi vypořádání těchto neodkladných bankovních úhrad v rámci jednoho bankovního dne. Další zdokonalení se týká identifikačního kódu. Toto zdokonalení spočívá v tom, že zákazníkovi stačí při platbě zadat pouze číslo účtu ve formátu IBAN, bez nutnosti doplnění identifikačního kódu banky (BIC).¹⁴

2.5.3 Služby s přidanou hodnotou

Služby s přidanou hodnotou obsahují:

- elektronickou fakturaci,
- elektronické přiřazení platby k faktuře,
- řešení platebního styku v internetovém bankovníctví.

²⁰ Zdroj: http://www.ecb.eu/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf, 15.12.2008, 11:00 hod

²¹ Zdroj: http://www.ecb.eu/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf, datum: 15.12.2008, 13:00 hod

Služby s přidanou hodnotou jsou definovány jako služby orientované do budoucna, které bývají často spojovány s platebními nástroji SEPA. Tyto služby mohou nabízet jak bankovní, tak nebankovní subjekty. První službou je elektronická fakturace, která je zákazníkovi nabízena před provedením platby a spočívá v tom, že jakmile zákazník přijme fakturu, automaticky se vytvoří platební příkaz. Další službou je elektronické přiřazení platby k faktuře. Tato služba je zákazníkovi nabízena po provedení platby, kdy se k této platbě přiřadí elektronicky faktura a automaticky se aktualizuje evidence příjemce. Obě tyto služby představují ve spojení s platebními nástroji SEPA rozsáhlé úspory, protože již nebude třeba vést papírovou evidenci a celý tento proces bude zcela automatizovaný.²²

2.6 Dopady projektu SEPA na zainteresované subjekty

Projekt SEPA bude mít výrazný vliv na zainteresované subjekty, neboť s novými možnostmi a úkoly přichází také silnější konkurence. Eurozóna se stane integrovaným trhem, kde zákazníci si budou moci vybírat ze široké palety nabídek konkurenčních řešení platebního styku, jelikož poskytovatelé budou moci nabízet služby bez omezení. Mezi subjekty, které projekt SEPA ovlivní, patří:

- spotřebitelé,
- obchodníci,
- podniky,
- banky,
- poskytovatelé infrastruktury.¹⁵

2.6.1 Dopady na spotřebitele

Spotřebitelům, platební nástroje SEPA, výrazně usnadní platební styk v celé eurozóně. Spotřebitel bude totiž potřebovat jeden bankovní účet na veškeré platby, ze kterého bude moci provádět veškeré úhrady v eurech, využívat služeb přímého inkasa. Mohli by tak například využívat služby, které poskytují podniky v Evropě, jako jsou například telefonní služby, pojištění, služby týkající se bydlení, apod. Lidé, kteří žijí nebo pracují mimo svou zemi, už nebudou potřebovat dva účty (svůj domácí a další účet v zahraničí). Také se sníží počet potřebných platebních karet. Lidé vystačí pouze s jednou

²² Zdroj: http://www.ecb.eu/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf, datum 15.12.2008, 13:00 hod

platební kartou pro všechny platby v eurech a nebudou potřebovat tolik peněz v hotovosti. V neposlední řadě, čeho chce bankovní sektor dosáhnout je, používání platebních nástrojů SEPA pouze v elektronické podobě, což spotřebitelům výrazně ušetří čas při vyřizování plateb. Sem patří, již dříve zmíněná elektronická fakturace, iniciace plateb prostřednictvím internetu, či mobilního telefonu, apod.¹⁵

2.6.2 Dopady na obchodníky

Terminály v místě prodeje v rámci eurozóny budou stále více standardizovány. To umožní výběr z většího počtu poskytovatelů terminálů a obchodníkům vznikne možnost přijímat více karet na jednom terminálu. Obchodníci budou mít také možnost vybrat si libovolného příjemce, který jejich platby platební kartou zpracuje.

Podniky budou moci provádět všechny finanční transakce v eurech přes jeden účet. Výrazné usnadnění pocítí při využívání služeb s přidanou hodnotou, jako je například elektronická fakturace, což jim pomůže zpracování plateb dále optimalizovat.²³

2.6.3 Dopady na banky

Banky, díky novým platebním nástrojům, získají řadu výhod. Budou moci nabízet snadno své služby v rámci celé eurozóny, díky sjednocení podmínek pro provádění plateb, které posílí konkurenci, budou schopny s poskytovateli služeb sjednávat lepší podmínky. Hlavním cílem projektu SEPA je sjednocení poplatků za provádění služeb uvnitř členského státu a mimo tento stát dle Nařízení č. 2560/2001.¹⁶

2.6.4 Dopady na poskytovatele infrastruktury

Poskytovatelé infrastruktury budou moci poskytovat své služby v rámci celé eurozóny, nebudou již vázáni hranicemi států, bude možné se propojit mezi poskytovateli infrastruktury, díky jednotným technickým normám, zpracovatelé karet budou moci obsluhovat různé kartové systémy a příjemce v celé eurozóně.

²³ Zdroj: http://www.ecb.eu/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf, datum: 15.12.2008, 14:00 hod

Nejméně by změny způsobené projektem SEPA měly zasáhnout zákazníky. Tyto změny by mohli pocítit například při výměně vnitrostátního čísla účtu za mezinárodní číslo účtu IBAN nebo může dojít také ke změně formuláře k zadávání plateb.¹⁶

2.7 Harmonogram SEPA 2004 – 2010

Projekt SEPA zahrnuje tři hlavní vývojové etapy:

- plánovací etapa,
- prováděcí etapa,
- migrační etapa.

Obrázek 3 - vývojové etapy projektu SEPA²⁴

První, plánovací, fáze, která je téměř dokončena, začala v roce 2004. V této fázi došlo k vytvoření nových pravidel pro bezhotovostní platební styk, přímé inkaso, také se navrhl rámec pro platební karty a byly vyvinuty nezbytné normy a specifikace bezpečnostních prvků.

Prováděcí etapa, která probíhala v letech 2006 – 2007, byla tzv. zkušební etapa, protože v této době proběhl první zkušební provoz. Dále byly rozšířeny nové nástroje a normy SEPA.

²⁴ Zdroj: sepa_brochure_2006cs, Jednotná oblast pro platby v eurech

V poslední, migrační, fázi si zákazník bude moci vybrat mezi „starými“ vnitrostátními nástroji a novými „evropskými“ nástroji SEPA. Cílem je dosáhnout postupného převodu stávajících vnitrostátních nástrojů na evropské standardy.²⁵

2.8 SEPA a současnost

V Současnosti je do projektu SEPA zapojeno 31 zemí Evropy. Tyto země jsou sdruženy v EPC. Mezi zapojené země patří všech 27 zemí EU, dále pak Norsko, Island, Lichtenštejnsko a Švýcarsko. Evropský platební výbor nabízí nebo připravuje čtyři základní produkty:

- bezhotovostní převod,
- inkaso,
- hotovostní převod,
- transakce platební kartou.

Od ledna roku 2008 je již na trhu využíván bezhotovostní převod. Od 1. listopadu 2009 by na trhu mělo být využíváno inkaso. V tomto roce zároveň vstoupí v platnost nová směrnice, Směrnice o platebních službách. Tato směrnice bude upravovat a sjednocovat podmínky platebních služeb všech zemích zapojených do SEPA. Bude např. jasně definovaná informační povinnost bank. Směrnice je nezbytná pro fungování např. SEPA inkas. Je zaměřena především na spotřebitele, jsou tu zaváděny především nové povinnosti pro banky a jen minimum podmínek pro spotřebitele. Předpokládaný úplný přechod na nástroje SEPA všech zúčastněných zemí se datuje v rozmezí 2012 – 2016.

K 30. červnu 2008 podepsalo přístupovou dohodu v oblasti bezhotovostních převodů 4350 bank, z toho pět z ČR. Seznam připojených institucí do projektu SEPA je uveden v Příloze č. 4. V oblasti platebních karet bylo schváleno používání čipu spolu s PIN. Požívání čipu bude povinné a budou jím muset být vybaveny platební karty vydávané po 1. lednu 2008. Měl by být vytvořen také nový pan-evropský karetní systém, který by ale neměl konkurovat zavedeným systémům, ale působit na trhu vedle těchto stávajících systémů. Nový karetní systém požadují Evropská komise a Evropská centrální banka. Nový karetní systém by měl být spuštěn v roce 2010. V jednotlivých zemích je situace velmi rozdílná. Česká republika již zvládla přizpůsobení většiny bankomatů

²⁵ Zdroj celé kapitoly: http://www.ecb.eu/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf, datum 15.12.2008, 14:00 hod

a platebních terminálů a také přizpůsobení platebních karet. Ale např. Norsko a Holandsko s přípravami doposud nezačaly.²⁶

S vytvářením jednotné platební oblasti souvisí také tzv. SECA – jednotná oblast pro hotovostní služby v eurech. Tato oblast bude zahrnovat pravidla a požadavky na subjekty, které zpracovávají hotovost.

2.9 Shrnutí - Projekt SEPA

Projekt SEPA není jednorázový projekt. Jde o postupné zapojování evropských právních předpisů do předpisů platných na území ČR v oblasti platebního styku. SEPA je zkratka čtyř anglických slov – Single Euro Payment Area nebo-li jednotná oblast pro platby v euru. Mezi základní prvky patří:

- jednotná měna,
- jednotný soubor platebních nástrojů,
- efektivní infrastruktura pro platební styk v eurech,
- jednotné technické normy,
- jednotné provozní postupy,
- harmonizovaný právní základ a
- průběžný rozvoj nových služeb orientovaných na zákazníky.

Hlavním cílem projektu je vytvoření jednotné platební oblasti, kde lidem, obchodním společnostem a dalším ekonomickým subjektům bude stačit jeden účet pro veškeré platby v euru, jedna platební karta, jeden formulář pro bezhotovostní příkazy, apod. V souvislosti s tímto projektem je spjat vznik nových produktů nebo zdokonalení služeb. Mezi nové produkty se řadí např. elektronická fakturace nebo elektronické přiřazení platby k faktuře. Co se týká dokonalejších služeb či produktů, bývá často hovořeno o SEPA EuroPlatbách, SEPA přímá inkasa a SEPA platební karty. SEPA EuroPlatbu banky v ČR nabízejí již od ledna 2008. Mezi banky, které podepsaly přístupovou dohodu v oblasti bezhotovostních převodů, patří např.:

- ČSOB,
- ČS,
- KB.

²⁶ Zdroj: <http://www.czech-ba.cz/file.php?id=170>, datum: 16.12.2008, 16:00 hod

Další SEPA produkty by měly být k dispozici do konce roku 2010. S vytvářením jednotné platební oblasti souvisí také vytváření jednotné oblasti pro hotovostní služby v eurech, tzv. SECA – Single Euro Cash Area.

3. Platební styk v ČR

Jak jsem se již zmiňovala v předchozí kapitole v oblasti platebního styku, dojde k několika změnám. Jedná se především o tyto produkty:

- bezhotovostní úhrady,
- přímá inkasa,
- úhrady či výběry pomocí platební karty a
- hotovostní platby v euru.

Dne 2. února byla schválena vyhláška č. 62/2004 Sb., která upravuje způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování.

Obecně může říci, že platební styk je jakýsi vztah mezi plátcem a příjemcem platby, při kterém dochází k uskutečnění platby. Peníze tu plní jednu ze svých hlavních funkcí a to prostředek směny. Základními účastníky platebního styku je tedy plátec a příjemce. Banka při výkonu svých činností plní především funkci úvěrovou a platební funkci.

Funkce úvěrová		Funkce platební
Poskytování úvěrů	Vedení účtů	Realizace platebního styku
Odkup pohledávek	Realizace platebních a zajišťovacích instrumentů	Směnárenské operace
	Emise a obchodování s cennými papíry	

Tabulka 1 - rozdělení bankovních funkcí²⁷

²⁷ Zdroj: <http://www.seminarky.cz/Platebni-a-zuctovaci-styk-vypisky-ze-skript-OPF-SLU-7232>, datum: 7.2.2009, 09:00 hod

Máme několik forem platebního styku, dle různého dělení. Jednotlivé formy uvádí následující tabulka.

Formy platebního styku	Kritérium
Hotovostní – plátce a příjemce si předávají hotovost – bankovky a mince	Forma peněz
Bezhotovostní – peníze se přesouvají ve formě záznamů na účet plátce a příjemce. V posledním období se objevuje nová subkategorie – elektronický platební styk, v němž dochází ke směně elektronických peněz	
Tuzemský – odehrává se mezi subjekty v rámci jednoho státu, většinou v měně tohoto státu	Teritorium
Zahraniční – platby mezi tuzemskými a zahraničními subjekty včetně plateb mezi tuzemskými subjekty přes hranice. V rámci EU došlo k vytvoření nové kategorie tzv. přeshraničních plateb (platby mezi členskými státy omezené horní hranicí převáděné částky)	
Dokumentární – při platbě se vyžaduje předložení předem specifikovaných průvodních dokumentů	Použití dokumentů k platbě
Nedokumentární – platba probíhá pouze na základě příkazu jednoho účastníka platebního případu. Nejčastějším příkladem jsou tzv. hladké platby	
Vnitrobankovní – platba probíhá mezi klienty téže banky	Mezibankovní spolupráce
Mezibankovní – platba probíhá prostřednictvím mezibankovního platebního	

systému s využitím služeb dvou nebo více bank	
Bezzávazkový – banka při realizaci nevstupuje do platby jinak než jako její prostředník, zajišťuje pouze provedení příkazu klienta v případě krytí hotovostí na jeho straně	Smluvní postavení banky
Závazkový – banka vystupuje na základě předem uzavřené dohody jako ručitel provedení platby	
Obchodní – platba zajišťuje zaplacení obchodního, zbožového závazku	Předmět platby
Neobchodní – platba představuje vyrovnání finančních závazků nepodložených obchodním případem	
Standardní – platby ve standardním, podle smluvních podmínek dohodnutém termínu	Rychlost (lhůta) platby
Expresní – přednostní platba zajišťující urychlené odepsání peněz z účtu klienta, zpravidla za mimořádný poplatek	

Tabulka 2 - rozdělení platebního styku²⁸

3.1 Bezhotovostní platební styk

Bezhotovostní platební styk je řízen zákonem o ČNB. Jedná se o takové operace s penězi, kdy je hmotně nikam neneseme, nemáme je v rukou. Bezhotovostní platební styk zahrnuje převody z účtu na účet. Proto je nutné, aby si klienti zřídili buď běžný, nebo jiný účet. Máme několik druhů účtu:

- běžný účet,
- úvěrový účet,
- kontokorentní účet,
- vkladový účet,

²⁸ Zdroj: <http://www.seminarky.cz/Platebni-a-zuctovaci-styk-vypisky-ze-skript-OPF-SLU-7232>, datum: 7.2.2009, 09:00 hod.

- depozitní účet – slouží k evidenci cenných papírů v úschově či ve správě banky.

3.1.1 Bankovní převod peněžních prostředků

Platební styk je v České republice řízen zákonem o platebním styku. Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropských společenství a upravuje:

- provádění převodů peněžních prostředků na území České republiky v české měně a provádění přeshraničních převodů,
- vydávání a užívání elektronických platebních prostředků,
- vznik a provozování platebních systémů v jakékoli měně.

Převodem peněžních prostředků se rozumí operace prováděná na základě příkazu. Příkaz podává příkazce své převádějící instituci za účelem převedení peněžních prostředků ve prospěch příjemce, potom hovoříme o příkazu k úhradě. Je tu také druhá možnost, že příjemce dá příkaz své bance, aby inkasovala od plátce a převedla částku ve prospěch účtu příkazce, potom hovoříme o příkazu k inkasu. Příkazce a příjemce může být tatáž osoba.

Zmínila jsem tu také pojem přeshraniční převod. Podle tohoto zákona se za přeshraniční převod považuje převod peněžních prostředků mezi zeměmi Evropské unie nebo zeměmi, které tvoří Evropský hospodářský prostor. Převod peněžních prostředků může být proveden až do výše protihodnoty 50 000 eur. Protihodnota se potom přepočte podle kurzu devizového trhu, který vyhlásí Evropská centrální banka. Vždy se bere kurz ke dni účinnosti příkazu k převodu.

Převody z účtu na účet může klient provádět těmito platebními prostředky:

- příkazem k zúčtování a to buď
 - příkazem k úhradě,
 - příkazem k inkasu,
- šekem k zúčtování,
- bankovní platební kartou.

Příkaz k úhradě je služba určená pro všechny klienty k bezhotovostním platbám. Výhodou bezhotovostní úhrady je bezpečný, jednoduchý a spolehlivý převod peněz, který ušetří klientovi čas i peníze. Můžeme zadávat příkazy:

- jednorázové, které slouží pro provedení jedné platby,

- hromadné, které slouží pro provedení více úhrad jednorázovým příkazem, kde je uvedena celková součtová částka,
- trvalé, které zajistí pravidelně se opakující platby stejně vysokých částek.

3.1.2 Náležitosti bankovního převodu

Každý bankovní převod má dvě složky:

- přenos informace o platbě – kdy jednotliví účastníci bankovního převodu jsou informováni o této platbě,
- zúčtování platby – kdy dochází k samotnému přesunu peněžních prostředků z jednoho účtu na druhý.

Každý převodní příkaz musí obsahovat některé obligatorní náležitosti a fakultativní náležitosti.

Mezi obligatorní náležitosti patří např.:

- označení, zda jde o příkaz k úhradě nebo k inkasu,
- bankovní spojení plátce a příjemce,
- částka platby,
- označení měny,
- podpis, elektronický podpis nebo jiný kód, který zajistí identifikaci příkazce,
- platební titul – tzv. konstantní symbol, pokud to stanoví zvláštní právní předpis nebo se jedná o platbu, která je příjmem nebo výdajem státního rozpočtu. Tyto konstantní symboly stanoví Ministerstvo financí.

Mezi fakultativní náležitosti patří:

- datum splatnosti, což je den, kdy mají být peněžní prostředky odepsány z účtu plátce,
- variabilní symbol,
- specifický symbol,
- doplňující údaje, ve formě textové zprávy,
- datum vystavení příkazu k zúčtování.

Uvede-li klient na příkazu KS, VS, SS či textovou zprávu, banka tyto skutečnosti uvede na výpisu z účtu. KS, SS a VS je číselný údaj, který může mít maximálně 10 znaků. Textová

zpráva může obsahovat libovolný text, jehož délka je dohodnuta mezi bankou a klientem, nejvíce však může obsahovat 140 znaků.

3.1.3 Bankovní lhůty pro převod

Banka musí dodržovat určité lhůty odepsání/připsání částky z/na účet příkazce/příjemce. Často tu budu používat pojem bankovní pracovní den, který bych měla pro lepší pochopení více přiblížit. Bankovním pracovním dnem se rozumí den, kdy všechny zainteresované převádějící instituce vykonávají běžně své činnosti. Lhůty pro odepsání z účtu příkazce jsou následující:

- nejpozději následující bankovní pracovní den po dni účinnosti příkazu, je-li převod prováděn na území České republiky a mezi různými bankami, nebyla-li dohodnuta lhůta kratší,
- v den, kdy nastala účinnost příkazu, jde-li o převod v rámci téže banky nebo následující bankovní pracovní den, pokud den účinnosti není pracovním dnem,
- do pěti bankovních pracovních dnů, pokud jde o přeshraniční převod a pokud není dohodnuta jiná lhůta s příkazcem.

Lhůta pro připsání částky ve prospěch účtu příjemce je následující:

- nejpozději následující bankovní pracovní den, kdy byla částka připsána ve prospěch účtu banky příjemce, nebyla-li dohodnuta kratší lhůta.

Pokud banka tyto lhůty nedodrží, musí zaplatit buď příjemci, nebo příkazci úrok z prodlení. Příkazci bude úrok z prodlení připsán ve prospěch účtu v případě, pokud banka příkazce nedodrží lhůtu provedení převodu. Příjemci bude úrok připsán na účet v případě, kdy banka příjemce nedodrží lhůtu k poskytnutí částky převodu. Úrok z prodlení se vypočte z částky převodu.

3.1.4 Bankovní spojení převodu

V tuzemském platebním styku jednoznačně identifikuje účet klienta bankovní spojení. Bankovní spojení se skládá z čísla účtu klienta a identifikačního kódu banky. Číslo účtu je tvořeno předčíslem a základní částí čísla účtu s tím, že tyto dvě části musí být od sebe zřetelně odděleny. Číslo účtu může obsahovat nejvíce 16 znaků, předčíslo maximálně 6 znaků a základní část minimálně 2 a maximálně 10 znaků s tím, že alespoň 2 z nich

nesmějí být nulové. Identifikační kód banky obsahuje čtyři číselné znaky. Tyto kódy stanoví Česká národní banka a zveřejňuje je v Číselníku identifikačních kódů bank AP0001. Správnost čísla účtu je kontrolovány tzv. Modulo 11.

U přeshraničních plateb v eurech jsou banky povinny udávat číslo účtu ve formátu IBAN. Tuto povinnost jim ukládá Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 2560/2001 ze dne 19. prosince 2001. Zkratka IBAN znamená International Bank Account Number a je definovaná mezinárodní normou ISO 13616. Používáním IBANu chce bankovní systém efektivně podpořit přeshraniční platební styk a jeho automatizaci. Formát IBANu pro Českou republiku definovala Česká národní banka. Dále banka musí svému klientovi sdělit jeho BIC, Bank Identifier Code, jde o tzv. swiftový kód. Jde o unikátní adresu finanční instituce a používá se jako součást mezinárodního bankovního spojení. Tento kód se skládá z osmi až jedenácti znaků a vychází z mezinárodní normy ISO 9362. Správnost čísla účtu ve formátu IBAN je kontrolována tzv. Modulo 97.

Pokud banka, z nějakého důvodu, provede nesprávné zúčtování, které není v souladu s příkazem, je povinna tuto skutečnost napravit. Pod pojmem zúčtování je považováno:

- provedení úhrady,
- provedení inkasní formy úhrady.

Za chybné zúčtování se také považuje situace, kdy banka provedla dvojitý nebo vícenásobné zpracování téhož příkazu klienta.²⁹

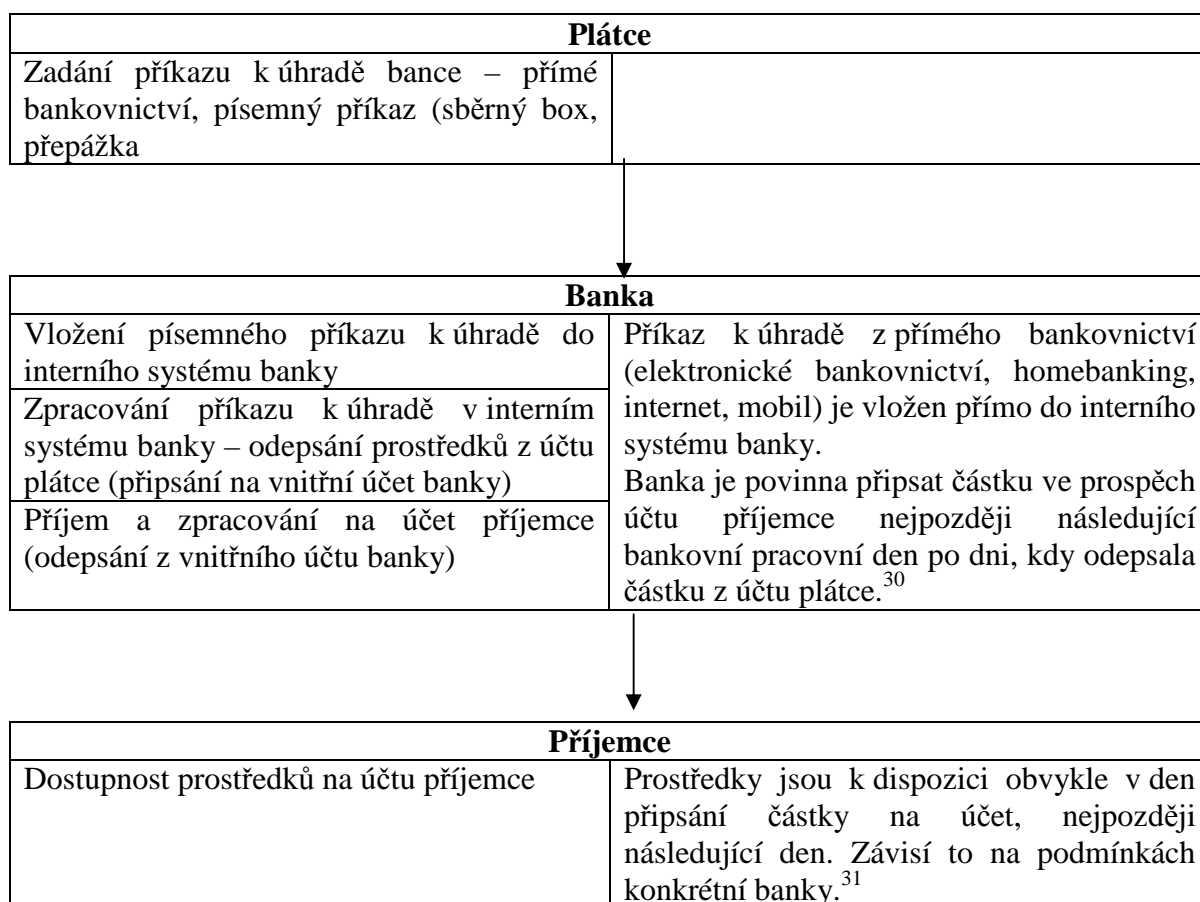
²⁹ Zdroj: Úřední věstník Evropské unie - SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES

3.1.5 Příkaz k úhradě

Průběh zúčtování příkazu k úhradě trvá maximálně tři dny. Záleží, jestli zúčtování probíhá v rámci jedné banky nebo dvou bank.

3.1.5.1 Průběh příkazu k úhradě v rámci jedné banky

A jak takový příkaz k úhradě probíhá? Průběh příkazu k úhradě ukazuje následující schéma.

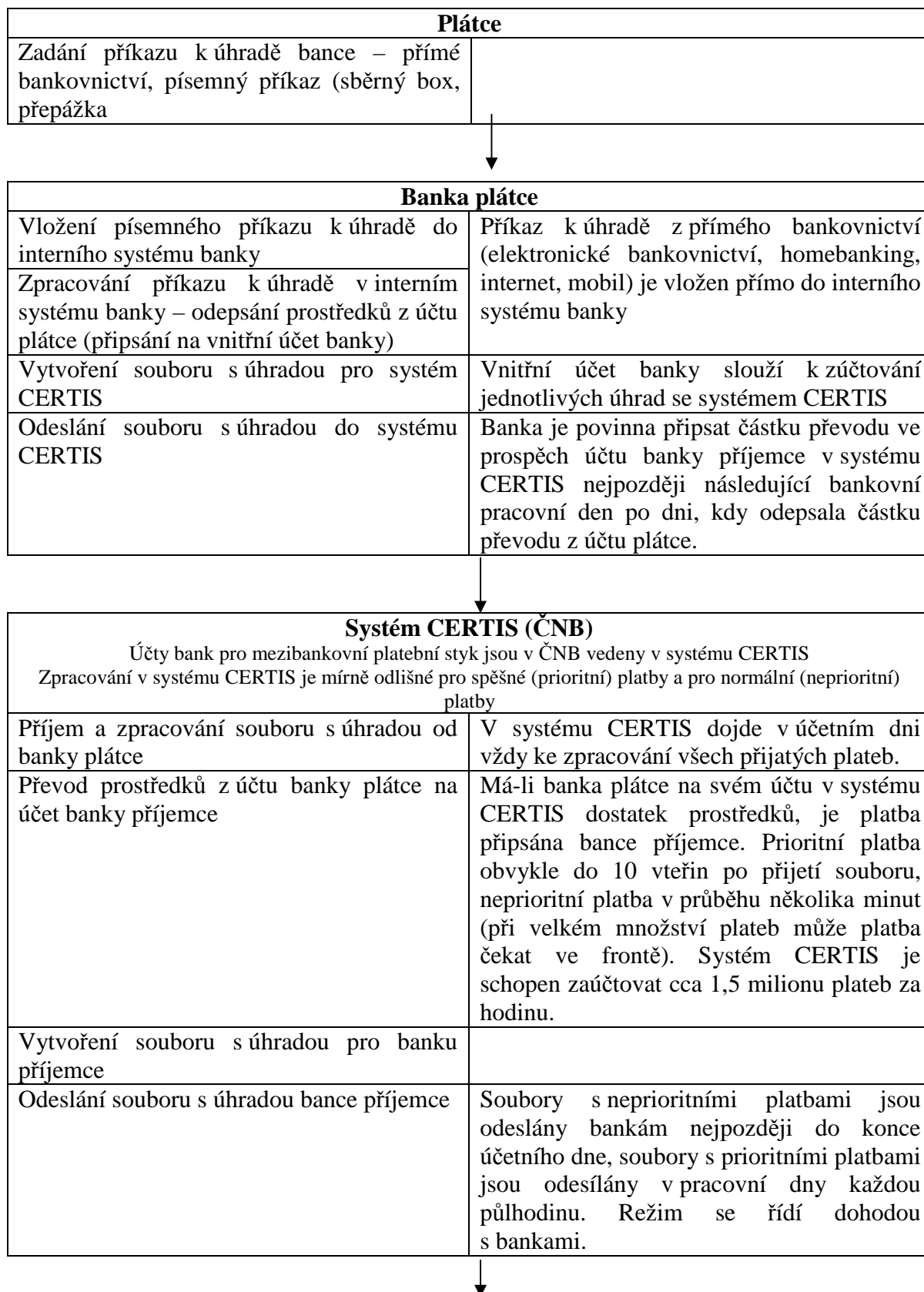
Tabulka 3 - schéma zúčtování příkazu k úhradě v rámci jedné banky, vlastní tvorba

³⁰ Pozn. U většiny bank je částka převodu přepsána okamžitě na účet příjemce. Je tu ovšem problém přesné identifikace bankovního pracovního dne. U některých bank končí pracovní den např. v pátek již dopoledne a proto, pokud dáme do banky příkaz v odpoledních hodinách bude částka přepsána až následující bankovní pracovní den, tj. v pondělí.

³¹ Zdroj: http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/certis/mezibank_prevody_schema.html, datum: 8.3.2009, 14:00 hod

3.1.5.2 Průběh příkazu k úhradě mezi dvěma různými bankami

Pokud by ale příjemce platby a plátce měli jinou banku, tak by transakce trvala dva až tři dny a postup by byl následující:

↓	
Banka příjemce	
Příjem a zpracování souboru s úhradou ze systému CERTIS	
Připsání prostředků na účet příjemce (odepsání z vnitřního účtu banky)	Banka je povinna připsat částku převodu ve prospěch účtu příjemce nejpozději následující bankovní pracovní den po dni, kdy byla částka převodu připsána na její účet v systému CERTIS. Některé banky připisují na účet příjemce tentýž den. Prioritní platby připisuje banka na účet příjemce v den, kdy jí byly připsány na účet v systému CERTIS.
↓	
Příjemce	
Dostupnost prostředků na účtu příjemce	Prostředky jsou k dispozici obvykle v den připsání částky na účet, nejpozději následující den. Závísí to na podmínkách konkrétní banky. ³²

Tabulka 4 - schéma zúčtování příkazu k úhradě v rámci dvou bank, vlastní tvorba³³

3.1.6 Příkaz k inkasu

Příkaz k inkasu se od příkazu k úhradě liší tím, kdo dává podnět k platbě. U příkazu k úhradě dává příkaz plátce, u příkazu k inkasu dává podnět k provedení převodu příjemce peněžních prostředků. Pro provedení takovéto platby je nutný souhlas plátce k provedení převodu. Tento souhlas musí mít převádějící instituce písemně. Bez souhlasu nelze inkasovat platby na vrub účtu plátce. Plátce může dát souhlas k inkasu, kde stanoví buď pouze číslo účtu příjemce, na který se má částka převést nebo může také stanovit maximální možnou výši převodu. Dalším případem je tzv. přímé inkaso, které opravňuje banku strhávat z účtu klienta částky v její prospěch. Jde o poplatky za transakce, vedení účtu apod. Výše poplatků je stanovena smlouvou o zřízení účtu u banky. Tímto způsobem banka na účet připisuje také úroky z debetního zůstatku apod. Banka tyto poplatky/úroky strhává/připisuje buď měsíčně, kvartálně nebo ročně. Termíny pro strhávání/připisování vyplývají opět ze smlouvy o zřízení účtu. V České republice se příkaz k inkasu využívá

³² Zdroj: http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/certis/mezibank_prevody_schema.html, datum: 8.3.2009, 14:00 hod

³³ Zdroj: http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/certis/mezibank_prevody_schema.html, datum: 21.12.2008, 13:00 hod

především pro platby nájemného, za plyn, elektřinu apod. Používá se pro ně zvláštní název „SIPO“.³⁴

3.1.7 Příkaz k úhradě pro mezinárodní platební styk

Platební příkaz do zahraničí je zatím nejrozšířenější forma platebního nástroje pro mezinárodní platební styk. Pro banky nepředstavují nijak vysoké náklady a tudíž ani klientovi nehrozí přehnané poplatky. Je třeba ale zdůraznit, že tyto poplatky jsou vyšší než poplatky za provedení tuzemského bezhotovostního příkazu. Tyto rozdíly by měly v budoucnu zmizet. Tabulka uvádí rozdíly v poplatcích při tuzemském a zahraničním převodu vybraných bank.

banka	Tuzemský převod	zahraniční převod	rozdíl cen tuz. a zahr. převodu
KB	29,-	1%, min 30,- max 1000,-	min 1,- max 971,-
ČS	45,-	1%, min 220,- max 1500,-	min 175,- max 1455,-
ČSOB	30,-	1%, min 250,- max 1500,-	min 220,- max 1470,-

Tabulka 5 - vlastní tvorba, údaje vzaty ze sazebníku daných bank

Částky za tuzemský převod jsou brány mezi dvěma převádějícími institucemi a za předpokladu, že je příkazce dává na papírovém nosiči. U zahraničních plateb výše poplatku závisí na výši převodní částky. Poplatek za zahraniční převod tvoří jedno procento z převodní částky. Poplatek má ale minimální a maximální hranici. Z tabulky vyplývá, že nejlevněji zpracovává převodní příkazy Komerční banka jak tuzemské tak zahraniční. Platební příkaz do zahraničí má dvě formy:

- Platba předem – tento způsob je výhodný zejména v případě, kdy mezi partnery neexistuje „důvěra“
- Platba až po dodávce zboží – je oproti první možnosti projevem důvěry mezi partnery.

³⁴ Zdroj: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/40843-inkaso-otvira-pristup-k-vasim-financim/>, datum: 13.1.2009, 18:00 hod

Průběh bezhotovostního zahraničního příkazu

Plátce	
Zadání příkazu k úhradě bance – přímé bankovníctví, písemný příkaz (přepážka)	
↓	
Banka plátce	
Vložení písemného příkazu k úhradě do interního systému banky	Příkaz k úhradě z přímého bankovníctví (elektronické bankovníctví, homebanking, internet, mobil) je vložen přímo do interního systému banky
Zpracování příkazu k úhradě v interním systému banky – odepsání prostředků z účtu plátce (připsání na vnitřní účet banky)	
Vytvoření souboru s úhradou pro systém CERTIS	Vnitřní účet banky slouží k zúčtování jednotlivých úhrad se systémem CERTIS
Odeslání souboru s úhradou do systému CERTIS	Banka je povinna připsat částku převodu ve prospěch účtu banky příjemce v systému CERTIS nejpozději následující bankovní pracovní den po dni, kdy odepsala částku převodu z účtu plátce.
↓	
Systém CERTIS (ČNB)	
Účty bank pro mezibankovní platební styk jsou v ČNB vedeny v systému CERTIS Zpracování v systému CERTIS je mírně odlišné pro spěšné (prioritní) platby a pro normální (neprioritní) platby	
Příjem a zpracování souboru s úhradou od banky plátce	V systému CERTIS dojde v účetním dni vždy ke zpracování všech přijatých plateb.
Převod prostředků z účtu banky plátce na účet banky příjemce	Má-li banka plátce na svém účtu v systému CERTIS dostatek prostředků, je platba připsána bance příjemce. Prioritní platba obvykle do 10 vteřin po přijetí souboru, neprioritní platba v průběhu několika minut (při velkém množství plateb může platba čekat ve frontě). Systém CERTIS je schopen zaúčtovat cca 1,5 milionu plateb za hodinu.
Vytvoření souboru s úhradou pro banku příjemce	
Odeslání souboru s úhradou bance příjemce	Soubory s neprioritními platbami jsou odeslány bankám nejpozději do konce účetního dne, soubory s prioritními platbami jsou odesílány v pracovní dny každou půlhodinu. Režim se řídí dohodou s bankami.
↓	

↓

Banka korespondent	
Příjem a zpracování souboru s úhradou ze systému CERTIS	
Připsání prostředků na účet příjemce (odepsání z vnitřního účtu banky)	Korespondenční banka je povinna připsat částku převodu ve prospěch účtu příjemce popř. další korespondenční banky nejpozději následující bankovní pracovní den po dni, kdy byla částka převodu připsána na její účet. Doba, kdy částku převezme banka příjemce, není předem známa. Záleží, přes kolik korespondenčních bank platba projde. Každá korespondenční banka má 24 hod na převedení částky.

↓

Banka příjemce	
Příjem a zpracování souboru s úhradou	
Připsání prostředků na účet příjemce (odepsání z vnitřního účtu banky)	Banka je povinna připsat částku převodu ve prospěch účtu příjemce nejpozději následující bankovní pracovní den po dni, kdy byla částka převodu připsána na její účet. Některé banky připisují na účet příjemce tentýž den. Prioritní platby připisuje banka na účet příjemce v den, kdy jí byly připsány na účet.

↓

Příjemce	
Dostupnost prostředků na účtu příjemce	Prostředky jsou k dispozici obvykle v den připsání částky na účet, nejpozději následující den. Závisí to na podmínkách konkrétní banky.

Tabulka 6 - schéma zúčtování mezinárodního platebního styku, vlastní tvorba

3.1.8 Platební karty

V České republice se platební karty používají již od roku 1990. Mezi nepoužívanější platební karty patří karty s licencí MasterCard a VISA. První kartou vydanou na našem území byla platební karta Živnostenské banky.³⁵

³⁵ Zdroj: <http://www.finance.cz/bankovnictvi/informace/platebni-karty/historie/>, datum: 4. 3. 2009, 10:00 hod

Obrázek 4 - platební karta vydaná Živnostenskou bankou³⁶

3.1.8.1 Dělení platebních karet

Platební karty můžeme dělit podle různých hledisek:

- podle použitelnosti,
- podle způsobu zúčtování,
- podle způsobu provedení.

Pokud se budeme zabývat způsobem zúčtování, můžeme se setkat se čtyřmi druhy platebních karet:

- Debetní – tato karta slouží pro výběry z bankomatů a pro platby u obchodníka, příslušná částka se z klientova účtu odečte chvíli po transakci maximálně pár dní či týden po odečtení peněz z účtu.
- Kreditní – karta je určena pro nákup zboží či služeb na úvěr. Je stanoven úvěrový limit, který se po splacení dlužné částky obnovuje. Výše limitu je stanovena na základě bonity klienta. K zúčtování dochází až po několika dnech.
- Charge – tento druh karet funguje podobně jako karty kreditní, ale s tou výjimkou, že se nenakupuje na úvěr a v okamžiku zúčtování musí být splacena celá dlužná částka. Většinou k zúčtování dochází 14 – 30 dnů po transakci.

Další rozdělení je podle místa použitelnosti:

- Domácí (tuzemské) karty – použitelné pouze na území daného státu,
- Mezinárodní karty – použitelné i v zahraničí.

Jako poslední dělení uvádím dělení dle způsobu provedení. Podle toho dělení rozlišujeme platební karty:

- Embosované – embosované karty jsou použitelné na více místech než karty elektronické. Tyto karty totiž nepotřebují k použití elektronický terminál, ale obchodníkovi stačí tzv. žehlička (imprinter- mechanický snímač), která z karty

³⁶ Zdroj: <http://www.finance.cz/bankovnictvi/informace/platebni-karty/historie/>, datum: 4.3.2009, 10:00 hod

sejme veškeré údaje, které jsou na kartě vyraženy a transakci klient potvrdí svým podpisem. Tyto karty jsou vybaveny tzv. reliéfním (plastickým) písmem.

- Elektronické – jde o nejpoužívanější platební karty, které jsou používány především pro výběr z bankomatu a pro platby u obchodníka. Banky je většinou vydávají zdarma ke klientským účtům.

Také můžeme rozdělovat platební karty dle jejich technologie výroby. V současnosti máme na výběr ze tří technologií, jak platební kartu vyrobit:

- Magnetický proužek – je umístěn na zadní straně karty a slouží k identifikaci elektronických plateb, např. jde-li o vnitrostátní či mezinárodní transakci.
- Karta s čipem – je více zabezpečená než karta s magnetickým proužkem. Při platbě musí klient znát PIN karty. U nás se první čipová karta objevila až v roce 2002 u Komerční banky.
- Hybridní karta – obsahuje čip i magnetický proužek. Dnes už jsou prakticky všechny karty hybridní.³⁷

Obrázek 5 - platební karta s magnetickým proužkem³⁸

Obrázek 6 - platební karta s čipem³⁸

³⁷ Zdroj: <http://www.finance.cz/bankovnictvi/informace/platebni-karty/druhy-karet-zuctovani/>, datum: 4. 3. 2009, 21:00hod

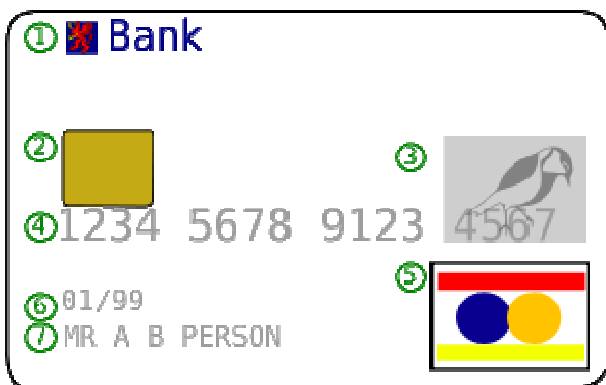
³⁸ Zdroj: http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Prirucka_drzitele_PK.pdf, datum: 4. 3. 2009, 21:00 hod

3.1.8.2 Bezpečnostní prvky platební karty

Na platební kartě můžeme najít tyto bezpečnostní prvky:

- 1. Logo banky
- 2. EMV čip
- 3. Hologram
- 4. Číslo kreditní karty
- 5. Logo vydavatele karty
- 6. Platnost karty
- 7. Jméno majitele³⁹

A kde se přesně tyto prvky na platební kartě nacházejí, ukazuje následující obrázek:

Obrázek 7 - bezpečnostní prvky³⁹

3.1.8.3 Ztráta platební karty

Pokud se nám přihodí, že platební kartu ztratíme, máme dvě možnosti, jak zabránit jejímu zneužití. Avšak nutno podotknout, že nikdy není nic stoprocentní. Kartu můžeme zablokovat buď pomocí tzv. :

- Blokace – jde o trvalé zablokování nebo i dočasné zablokování platební karty. Celý proces trvá pouze několik minut po nahlášení ztráty karty, které lze provést pouhým telefonickým hovorem.
- Stoplistace – tento způsob je určen pro karty s reliéfním písmem a je nákladnější než blokace, a to z toho důvodu, že tento druh karty umožňuje provádět neověřené transakce. K provedení platby stačí totiž pouze napodobit podpis vlastníka karty. Po nahlášení ztráty karty jsou údaje, jako např. číslo karty, jméno držitele apod.

³⁹ Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Kreditn%C3%AD_karta, datum:4.3.2009, 21:00 hod

nahlášeny na mezinárodní stoplist. Tato blokace je již nevratná a neumožňuje znovu aktivovat platební kartu.⁴⁰

V tabulce jsou uvedeny poplatky za blokaci u některých bank:

Název banky	Popl. Za blokaci	Uvedení karty na stoplist
Česká spořitelna	200 Kč	500 Kč
Komerční banka	150 Kč	2000 Kč
ČSOB	200 Kč	2000 Kč
CITIBANK	zdarma	Zdarma
GE Money bank	250 Kč	2000 Kč

Tabulka 7 - poplatky u vybraných bank bank⁴¹

3.1.8.4 Průběh zúčtování platby prostřednictvím platební karty

Obrázek 8 - Zúčtování platby kartou⁴²

Zúčtování plateb, za pomoci platebních karet probíhá následovně. Zákazník nakoupí zboží. Zboží zaplatí prostřednictvím platební karty, kterou protáhne POS terminálem, příp. ji vloží do zdířky terminálu a zadá PIN (u čipových karet). Požadavek na „výběr peněz putuje sítí platebního systému, systém rozpozná vydavatele karty a vyšle dotaz vydavateli, zda-li je transakci možné provést. Pokud ano odešle souhlas zpět do

⁴⁰ Zdroj: <http://www.finance.cz/bankovnictvi/informace/platebni-karty/ztrata-karty/>, datum:4. 3. 2009, 13:00 hod

⁴¹ Zdroj: sazebníky příslušných bank

⁴² Zdroj:

<http://img.ihned.cz/attachment.php/980/13344980/ios58CEFGJLMOjklPQcdehpqryz129Am/BA0507s19.jpg>, datum: 2. 4. 2009, 18:00 hod

terminálu a vytiskne se účtenka. Celý tento proces trvá cca 30 sekund. Platební terminály jsou většinou naprogramované tak, že veškeré transakce nejméně jednou za den odešle do zúčtovacího centra banky. V bance se pak provede zúčtování, a poté dojde k navýšení částky účtu obchodníka. Zúčtování trvá nejčastěji dva dny.

3.2 Shrnutí – Platební styk v ČR

Platební styk v ČR je řízen zákonem č. 124/2002 Sb. o platebním styku. V souvislosti s harmonizací platebního styku dojde v této oblasti k několika změnám. Změny se dotknou především bezhotovostních úhrad, jak příkazu k platbě, tak plateb platebními kartami, dojde také ke změnám v přímém inkasu.

Platební styk se dělí na bezhotovostní a hotovostní, dále existuje platební styk tuzemský, zahraniční, apod.

Zákon mj. stanovuje maximální lhůty pro provedení bezhotovostních úhrad. Příkaz k úhradě v rámci jedné banky, musí být zúčtován nejpozději do následujícího pracovního dne. Příkaz, který putuje do jiné banky, musí být zúčtován nejpozději do tří dnů. V případě, že jde o přeshraniční příkaz, musí být převodní částka připsána na účet příjemce nejpozději do pěti dnů. Tyto lhůty platí také pro příkaz k inkasu.

Příkaz k provedení platby má určité obligatorní náležitosti:

- označení, zda jde o příkaz k úhradě nebo k inkasu,
- bankovní spojení plátce a příjemce,
- částka platby,
- označení měny,
- podpis, elektronický podpis nebo jiný kód, který zajistí identifikaci příkazce,
- platební titul.

Mimo tyto povinné náležitosti může příkaz obsahovat např. variabilní symbol, konstantní, specifický symbol nebo textovou zprávu. Bankovní spojení se skládá z čísla účtu a identifikačního kódu banky. Číslo účtu může obsahovat maximálně 16 znaků. Kód banky obsahuje čtyři číselné znaky. U přeshraničních plateb se musí používat číslo účtu v mezinárodním formátu IBAN a kód banky ve formátu BIC.

Platební karty jsou v ČR používány od roku 1990. Platební karty se dělí na kreditní, debetní, charge. Dále existují karty domácí a mezinárodní, karty embosované, elektronické

a platební karty s magnetickým proužkem, s čipem nebo hybridní. Platební karty mají několik bezpečnostních prvků:

- Logo banky
- EMV čip
- Hologram
- Číslo kreditní karty
- Logo vydavatele karty
- Platnost karty
- Jméno majitele

V případě ztráty platební karty můžeme platební kartu zablokovat. Buď kartu lze zablokovat, nebo zavést na tzv. stoplist. Možnosti se liší v ceně a také záleží na typu karty.

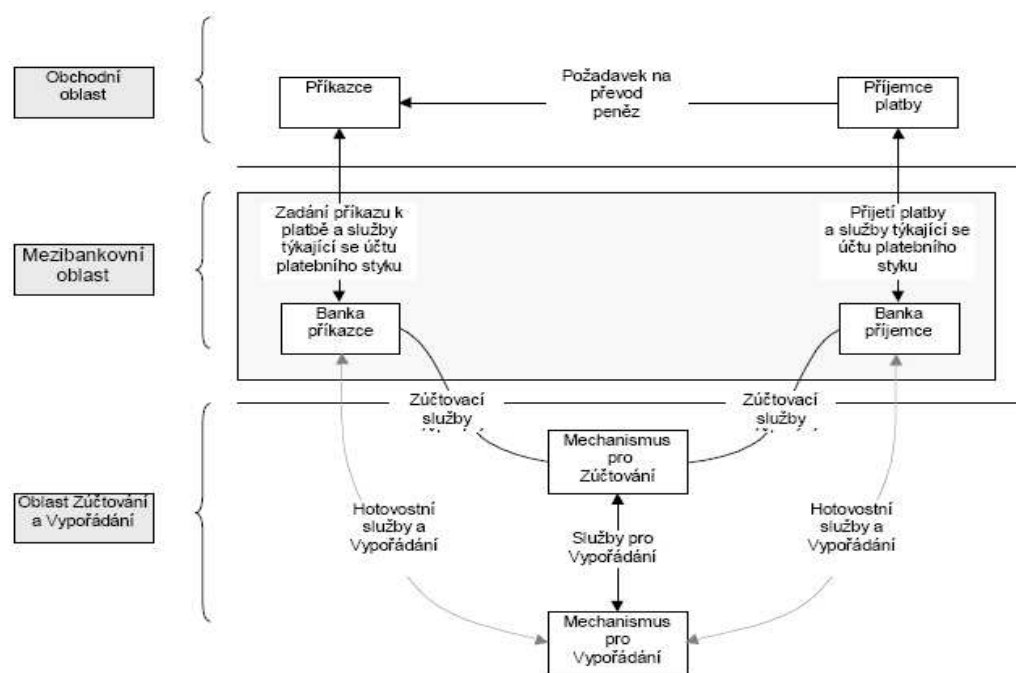
4. Platební styk ve vybraných zemích EU, platební styk v SEPA prostoru

V oblasti platebního styku existuje mezi jednotlivými zeměmi řada rozdílů. Dalším krokem evropské integrace je měnová unie. Země, které jsou členy Evropské měnové unie, se zavázaly k jednotné měně. Aby Evropská měnová unie byla skutečně měnová unie je zapotřebí udělat výrazné změny v oblasti platebního styku. Prvním krokem je projekt SEPA, o kterém je pojednáno v kapitole č. 2. Projekt SEPA, se zabývá některými formami bankovních služeb, jejichž pravidla je třeba sjednotit.

4.1 SEPA bezhotovostní úhrady nebo-li SEPA Credit Transfers

Co se týká SEPA bezhotovostních úhrad jsou podmínky zpracování poměrně jednoznačně dané. Musí dojít ke sjednocení poplatků za převody. Není tím myšleno sjednocení poplatků v jednotlivých zemích či bankách, ale sjednocení poplatků v rámci jedné banky. Musí dojít ke zrušení rozdělení převodu na tuzemský a zahraniční převod do zemí EU. Existovat bude jen „tuzemský“ převod.

Průběh zúčtování SEPA bezhotovostních úhrad

Obrázek 9 - Průběh zúčtování SEPA EuroPlatby⁴³

⁴³ Zdroj: Česká bankovní asociace – Bezhotovostní úhrady SEPA, soubor pravidel systému, verze 2.3

Příkazce musí nejprve své bance dát podnět k provedení převodu peněžních prostředků. Poté banka příkazce předá příkaz do daného mechanismu pro zúčtování a odtud příkaz putuje k bance příjemce. Banka příjemce musí nejpozději do následujícího dne připsat částku na účet příjemce. Souběžně s předáním příkazu do mechanismu pro zúčtování vznikají obou bankám poplatky. Tyto poplatky banky účtují svým klientům. Odtud vyplývá, že příkazce a příjemce platí poplatky za převod tzv. SHA způsobem. Každý platí příslušné bankovní poplatky své bance.

4.2 SEPA přímé inkaso nebo-li SEPA Direct Debit

Největší problém nastává ve sjednocení podmínek inkasních plateb. Existují dva způsoby příkazu k inkasu:

- Creditor Mandate Flow (CMF),
- Debtor Mandate Flow (DMF).

Hlavním rozdílem mezi těmito schémata je „tok“ mandátu, resp. Informace o souhlasu plátce, který dává příkaz k převodu částky z jeho účtu ve prospěch příjemce. První forma, CMF, spočívá v tom, že dlužník poskytuje právo na inkaso přímo příjemci (ne své bance) a příjemce pak toto právo předá své bance. V tomto případě smlouvu mezi plátcem a příjemcem kontroluje pouze banka konečného příjemce, banka plátce nemá žádnou povinnost v této oblasti. Banka příjemce, po obdržení mandátu, zašle inkasní instrukce do banky plátce. Již v tomto okamžiku připisuje požadovanou částku ve prospěch účtu příjemce. Na základě obdržených inkasních instrukcí uvolní finanční prostředky z účtu plátce. Jak již bylo psáno výše, banka plátce opravdu nemá žádnou povinnost kontrolovat, zda je příjemce skutečně oprávněn, aby obdržel peněžní částku z účtu plátce. Proto je v této souvislosti spojen nárok plátce na odvolání inkasa. Má právo na vrácení prostředků, které mu byly z účtu odepsány. Toto schéma je považováno za vysoce rizikové. Je riskantní nejen pro banky, ale také pro příjemce. Pro banky je rizikové z důvodu odvolání se plátce. Pokud plátce požádá o vrácení prostředků, musí banka tyto prostředky neprodleně vrátit zpět plátcovi a poté si je vyžádat od příjemce. Příjemce však finanční prostředky může mít již odčerpané a může je odmítnout vrátit. Pro příjemce tkví riziko v situaci, kdy plátce má právo na odvolání inkasa a příjemce nemá jistotu konečného připsání částky na jeho účet. Druhý model, DMF, který odpovídá českému inkasnímu systému, se liší poskytnutím mandátu, kdy dlužník poskytuje právo na inkaso přímo své

bance. Banka plátce po obdržení inkasních instrukcí od banky příjemce, kontroluje zda příjemce je oprávněn k inkasu. Pokud existuje souhlas plátce převést ve prospěch účtu příjemce inkasní částku, banky uvolní peněžní prostředky z účtu plátce ve prospěch účtu příjemce. Tento způsob inkasa je neodvolatelný.

Na CMF principech je založené i SEPA Direct Debit. Tyto pravidla se začala vyvíjet již v roce 2004, kdy zástupci několika zemí, zejména Francie, Německa, Itálie, připravili základní dokument pro provádění inkas. V těchto zemích jsou přímá inkasa velice používaná. Vzhledem k výše popsaným rizikům byly vedeny velké diskuze, jestli je tento způsob provádění inkas vhodný pro pan-evropský inkasní systém. I když „DMF“ země vyvíjely značný tlak na zavedení schématu s DMF principy a poukazovaly na jednoduchost a menší rizikovost, uspěly jen částečně.

S touto změnou souvisí nejen změna v systémech jednotlivých bank, ale také změny na straně poskytujících institucích. Půjde zejména o změny v účetních systémech. SEPA Direct Debit je takový formát platby, kdy podnět k uskutečnění dává věřitel (příjemce platby). Věřitel předpokládá, že dlužník dá povolení, tj. mandát, k inkasu. SEPA přímá inkasa budou využívány pro jednorázová i opakující se inkasa v euro měně.

Rysy SEPA Direct Debit:

- dlužník je povinen poskytnout mandát, dát povolení k inkasu věřiteli. Povolení k inkasu bude uloženo u věřitele,
- věřitel není schopen zahájit platby bez povolení od dlužníka,
- věřitel musí dát příkaz k inkasu nejméně pět pracovních dnů před provedením prvního či jednorázového příkazu k inkasu a nejméně dva pracovní dny, v případě opakujícího se inkasa, před datem splatnosti. V den splatnosti převede banka plátce peněžní prostředky do banky příjemce,
- věřitel může využít textového pole, které má maximální kapacitu 140 znaků. Tato zpráva bude předána v plném rozsahu a bez jakýchkoliv úprav,
- číslo účtu musí být uvedeno ve formátu IBAN a kód banky ve formátu BIC,
- dlužník může požádat svoji banku uhradit SEPA Direct Debit až po vypořádání. Může tak učinit ve lhůtě až osm týdnů po „inkasním“ dni v případě platného povolení, a do třinácti měsíců v případě neplatného povolení.⁴⁴

⁴⁴ Zdroj: emailová konzultace s pí. Vavřínkovou – zaměstnanec České spořitelny

4.3 SEPA platební karty nebo-li SEPA Card payments

Dalším produktem SEPA, jehož harmonizace má být ukončena do konce roku 2010 jsou SEPA platební karty. Platební karty umožňují spotřebitelům vydávat elektronické platební příkazy prostřednictvím např. POS terminálů, bankomatů, apod. Používání platebních karet je velice rozšířené. SEPA projekt se opírá o existující mezinárodní a národní systémy platebních karet a jeho cílem je posílit součinnost mezi systémy jejich zabezpečení. Platební karty v projektu SEPA musí dodržovat určité zásady:

- SEPA platební karty budou použitelné v celém SEPA prostoru. Spotřebiteli bude stačit pouze jedna platební karta, samozřejmě za předpokladu, že obchodník daný typ platební karty přijímá,
- obchodníci budou moci přijímat karty za stejných podmínek, bez ohledu na to v jaké zemi byla karta vydána. Obchodníkům i nadále zůstane možnost výběru. Sami se rozhodnou, který systém karet budou přijímat,
- platební karty budou používat systém EMV standard a budou vybaveny PIN kódem,
- SEPA kompatibilní platební karty budou vydávány převážně bankami, co se týká věrnostních karet, bude záležet na emitentovi, zda karty budou slučitelné s podmínkami SEPA prostoru či nikoliv.

4.4 Další produkty SEPA

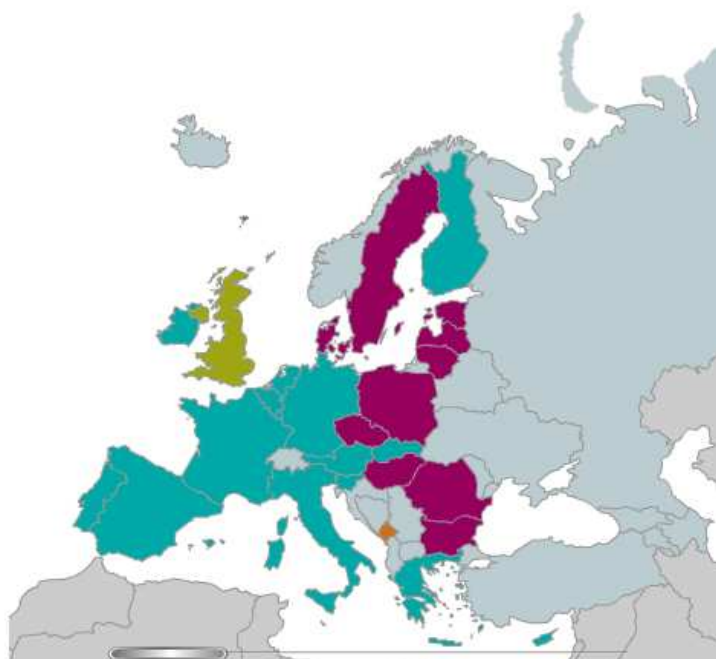
Kromě těchto tří produktů bude dále nabízena např. elektronická fakturace. Na Ministerstvu financí, dne 23. 3. 2009, se sešli zástupce SPISu a představili novou podobu ISDOC. ISDOC je informační systém, který se svým zavedením přinese snížení fakturačních nákladů u soukromých subjektů i veřejné správy. Nový formát ISDOC sjednocuje formáty elektronických daňových dokladů. Na jeho tvorbě se podílelo čtrnáct významných českých zástupců softwarového průmyslu na poli fakturačního softwaru. Díky ISDOCu bude možné posílat elektronickou fakturu napříč všemi ekonomickými systémy. SPIS velice přispěl k vývoji aktuálních trendů a posunul tak Českou republiku zase o krok blíž evropské špičce v oblasti používání elektronických dokladů.⁴⁵

⁴⁵ Zdroj: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_46463.html, datum:2.4.09, 13:00 hod

4.5 Země zapojené do SEPA prostoru

Do projektu SEPA je zapojeno všech 27 zemí EU, dále pak Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko a Island. Pravidla SEPA dobrovolně akceptují banky Gibraltaru, Reunionu, Francouzské Guayany, Martinique a Guadeloupe. Na mapě je ukázáno jaké země euro již přijaly, které ne, které mají trvalou výjimku apod.

EUROZÓNA V ROCE 2009

Obrázek 10 - Eurozóna v roce 2009⁴⁶

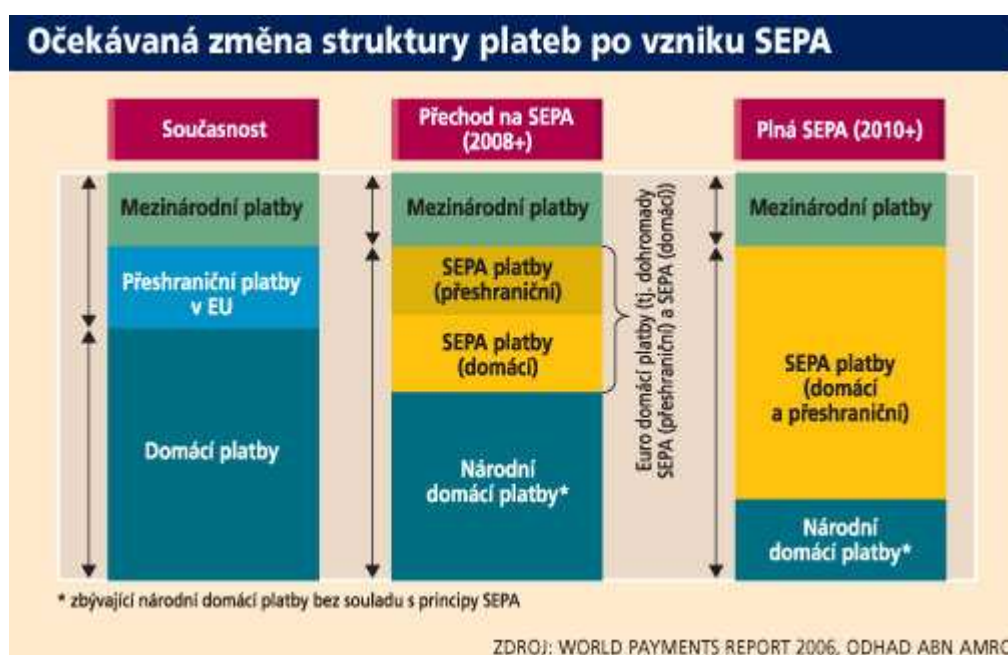
	Členské země	Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovinsko, Španělsko a Slovensko
	Státy Evropské unie, které euro doposud nezavedly	Bulharsko, Česko, Dánsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Švédsko a Velká Británie
	Země s trvalou výjimkou ohledně zavedení eura	Velká Británie, Dánsko
	Státy, které používají euro jako svou měnu bez dohody s EU	Andorra, Černá Hora a Kosovo
	Státy a území, které nejsou členy EU a používají euro jako	Monako, San Marino a Vatikán ⁴⁷

⁴⁶ Zdroj: <http://www.euroskop.cz/744/sekce/eurozona-v-roce-2009/>, datum:2.4.2009, 10:00 hod

svou měnu	
Zámořská území členských států EU, které používají euro	Francie - Francouzská Guyana, Guadeloupe, Martinik, Réunion, Saint-Barthélemy a Saint-Martin, Portugalsko - souostroví v Atlantském oceánu Azory a Madeira, Španělsko - Kanárské ostrovy a autonomní města Ceuta a Melilla v Africe
Země EU s měnami navázanými na euro	Bulharsko, Dánsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko ⁴⁸

Tabulka 8 - Eurozóna v roce 2009⁴⁹

4.6 Očekávaná změna struktury plateb po zavedení SEPA

Obrázek 11 - Změny struktury plateb⁵⁰

⁴⁷ Tato území mají právo razit omezené množství euromincí se svou vlastní rubovou národní stranou. (Dohody s EU o používání eura mají uzavřeny rovněž dvě francouzská zámořská společenství Mayotte a Saint-Pierre a Miquelon. Tato území však nemohou vydávat euromince se svou vlastní rubovou stranou.)

⁴⁸ Tyto země musí udržovat kursy svých národních měn v povoleném fluktuálním pásmu od stanoveného středního kurzu k euru jako podmínku vstupu země do eurozóny.

⁴⁹ Zdroj: <http://www.euroskop.cz/744/sekce/eurozona-v-roce-2009/>, datum:2.4.2009, 10:00 hod, vlastní tvorba

⁵⁰ Zdroj:

http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://img.ihned.cz/attachment.php/13405100/i7cA6jRpnJ5vsbzSMV LhtmOQWgduFGr2/BA0607s20a.jpg&imgrefurl=http://bankovnictvi.ihned.cz/c4-10066470-21386440-900000_d-pravni-ramec-pro-sepa-pred-schvalenim&usg=__UZ6m0ZjOYpeZAN182Zehn5J1228=&h=323&w=507&sz=44&hl=cs&start=2&tbid=FK4_6aBexKNOuM:&tbnh=83&tbnw=131&prev=/images%3Fq%3DSEPA%2Bprodukty%26gbv%3D2%26hl%3Dcs%26sa%3Dg, datum:2.4.2009, 18:00 hod

Z obrázku je patrné, že do roku 2008 se ve skladbě struktury plateb SEPA platby vůbec neobjevily a převažují domácí platby. Od roku 2008 se situace začíná měnit a objem domácích plateb (bez souladu s principy SEPA) se snížil a klienti se začínají učit novým formám platebních převodů, tj. SEPA platbám. Od roku 2010 chce bankovní sektor dosáhnout toho, aby SEPA platby zabíraly převážnou část objemu struktury plateb a rozdělení na SEPA platby domácí a přeshraniční zcela vymizelo.

4.7 Slovenská republika

Slovenská republika vstoupila do Evropské unie 1. května 2004 společně s Českou republikou.⁵¹ Do Evropské měnové unie vstoupila 1. ledna 2009⁵². Pokud se kterákoliv členská země EU rozhodne stát se členem Evropské měnové unie a vzdát se své národní měny ve prospěch euro měny, pak je důležité, aby takováto země si vybudovala určitý plán pro zavedení nové měny. Ani Slovenská republika nebyla výjimkou. Je sice faktem, že SR vstoupila do měnové unie 1. ledna 2009, avšak jejich přípravy, které se dotkly široké veřejnosti, začali mnohem dříve. Nejintenzivnější přípravy na novou měnu začaly v červenci 2008. Právě v červenci byl vyhlášen oficiální přepočítací koeficient, jehož výše byla 30,1260 SKK. Od srpna se Slováci začali sblížovat s novou měnou během tzv. období duálního označování cen.⁵³ Toto období je charakteristické tím, že lidé mohli platit stále slovenskými korunami, ale vráceny jim mohly být už jen eura. Obchodníci měli povinnost označovat svoje zboží či služby jak cenami v SKK tak v EUR. Období duálního označování cen skončilo 16. ledna 2009. Slovenská republika se zavázala, že do konce roku 2010 bude jejich platební styk plně harmonizovaný s právními pravidly Evropského společenství, především co se týká bezhotovostních úhrad v podobě inkasa, platebních karet a terminálů.

⁵¹ Šlo o předposlední rozšíření EU, tedy páté rozšíření Evropské unie. Na tomto rozšíření se podíleli mj. i Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, a Slovinsko.

⁵² Slovenská republika se stala 16 zemí Evropské měnové unie. Dalšími členy EMU jsou Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovinsko a Španělsko.

⁵³ S tímto obdobím se počítá i v ČR. Délka období duálního označování cen je stanovena na maximální délku dvou měsíců.

4.7.1 SEPA úhrady

Platební styk ve Slovenské republice se řídí zákonem č. 510/2002 Z.z. o platebním styku, který udává maximální lhůtu provedení bezhotovostní tuzemské úhrady. Tato maximální lhůta je stanovena na dobu D+1, což v překladu pro laickou veřejnost znamená den účinnosti platebního příkazu plus jeden den navíc, tedy celková doba převodu je maximálně 2 bankovní pracovní dny. Pokud by se jednalo o přeshraniční platební styk je maximální doba stanovena na 5 bankovních pracovních dnů. Na příkazu se uvádí mj. číslo účtu příjemce, identifikační kód banky, tzv. clearingový kód a také např. variabilní symbol, který je důležitý především v dodavatelsko-odběratelských vztazích. Úhrady SEPA mají sjednotit poplatky za služby a časové lhůty. Je důležité zdůraznit, že úhrady SEPA neobsahují veškeré prvky, které se vyskytují ve slovenském platebním styku. Jde např. o již zmiňovaný variabilní symbol, pomocí kterého si organizace odsouhlasí pohledávky a závazky. Při zadávání bezhotovostních úhrad se musí lidé naučit používat číslo účtu ve formátu IBAN a kód banky ve formátu BIC, které doposud při tuzemském převodu používat nemuseli.⁵⁴

4.7.2 SEPA inkasa

Ve Slovenské republice jsou inkasa velice rozšířenou formou úhrady, především jsou využívány pro úhrady pohledávek obyvatelstva vůči elektrárnám, telekomunikačním společnostem, plynárnám, pojišťoven apod. SEPA inkasa mají dvě formy:

- Creditor Mandate Flow,
- Debtor Mandate Flow.

Slovenská republika předpokládá, že počátkem roku 2010 budou komerční banky připravené na druhý způsob SEPA inkas, tj. Debtor Mandate Flow. S touto změnou souvisí nejen změna v systémech jednotlivých bank, ale také změny na straně poskytujících institucích. Půjde zejména o změny v účetních systémech.

⁵⁴ Zdroj:<http://www.sbaonline.sk/files/soubory/KPS/verejne/Zavedenie-SEPA.pdf>, datum: 25. 3. 2009, 14:00 hod

4.7.3 SEPA platební karty

Ve Slovenské republice bylo na konci srpna roku 2006 evidováno 4,38 mil. platebních karet. Byly vydávány jak platební karty mezinárodní, tak karty použitelné výhradně na území SR. Od roku 2009 budou vydávány pouze karty vybavené čipem, což zajistí použitelnost v jakékoliv zemi EU. V souvislosti s používáním platebních karet bude muset dojít také ke změně terminálů. Tyto nutné změny způsobí bankám nemalé náklady v podobě investic do nových technologií.⁵⁵

4.8 Rakousko

V Rakousku skončila platnost jejich bývalé měny tj. rakouského šilinku, 28. února 2002. Hodnota přepočítacího koeficientu byla stanovena na 13,7603 ATS. I když Rakousko přijalo euro jako národní měnu již v roce 2002, nejsou veškeré jejich právní předpisy či technické normy dosud sladěny s požadavky eurozóny.

4.8.1 SEPA úhrady

V Rakousku je rovněž stanovena maximální hodnota převodu pro přeshraniční platby. Je stanovena na 50. 000 EUR, popř. ekvivalent této měny a maximální délka provedení převodu je 6 dní. Za tuto dobu musí být peněžní prostředky připsány na účtu příjemce. Výše poplatků pro platby v euru musí být shodná jako poplatky pro tuzemské, domácí platby. Je tu tedy odstraněno rozdělení na tuzemské a přeshraniční platby. Existují tři formy placení poplatků. Tyto formy uvádí následující tabulka.⁵⁶

⁵⁵ Zdroj:<http://www.sbaonline.sk/files/soubory/KPS/verejne/Zavedenie-SEPA.pdf>, datum: 25. 3. 2009, 14:00 hod

⁵⁶ Zdroj:
http://www.oenb.at/de/zahlungsverkehr/allgemeine_Informationen/euro_ueberw/uebgeb/ueberweisungsgebuehren.jsp#tcm:14-96398, datum:25.3.2009, 14:15 hod

	Domácí poplatky na úkor	Zahraniční poplatky na úkor
Příkaz zadaný příkazcem	Klient	Klient
Příkaz zadaný příjemcem	Příjemce	Příjemce
Sdílený způsob poplatků	Klient	Příjemce

Tabulka 9 - přehled hrazení poplatků⁵⁷

4.8.2 SEPA platební karty

V Rakousku používání platebních karet neustále roste. Od roku 1995 jsou vydávány čipové karty, které představují vysoký stupeň zabezpečení oproti platebním kartám s magnetickým proužkem. Magnetický proužek je využíván především pro přeshraniční platby, jelikož zpracování platby pomocí čipu podléhá vnitrostátním předpisům. Platební karty s magnetickým proužkem nesou mnohem větší riziko podvodu než karty s čipem, což také vedlo k velkým podvodům v oblasti přeshraničních převodů. Proto i v Rakousku, jako i v mnoha jiných zemích, přecházejí na tzv. SEPA platební karty. Existence těchto podvodů donutila velké organizace jako Visa International a MasterCard International přemýšlet o sjednocení technických norem pro čipové karty a platebních zpracování prostřednictvím EMV standardu.⁵⁸

4.9 Shrnutí - Platební styk v SEPA prostoru

V současné době existují tři nejrozšířenější SEPA produkty, na které se soustřeďuje velká pozornost. Mezi tyto SEPA produkty patří:

- SEPA Credit Transfers,
- SEPA Direct Debit,
- SEPA Card payments.

⁵⁷ Zdroj:

http://www.oenb.at/de/zahlungsverkehr/allgemeine_Informationen/euro_ueberw/uebgeb/ueberweisungsgebuehren.jsp#tcm:14-96398, datum:25.3.2009, 14:15 hod

⁵⁸ Zdroj:

http://www.oenb.at/de/zahlungsverkehr/Zahlungsverkehrsstrategie/karten/Kartenzahlungen3/standardisierung_und_sepa.jsp, datum: 2.4.2009, 18:00 hod

SEPA Credit Transfers a SEPA Direct Debit mají charakteristické znaky společné. Při zadání příkazu musí být číslo účtu ve formátu IBAN a kód banky BIC, příkaz je splatný do pěti bankovních pracovních dnů, příjemce a plátce se podílejí na poplatcích a je převedena celá částka.

Poplatky za příkaz k úhradě v SR a v prostoru SEPA je stejný. Např. u ČSOB stojí příkaz k úhradě 0,10 €⁵⁹. Také poplatky výběru z bankomatu jsou sjednocené, u ČSOB zaplatí občan Slovenské republiky 1,13 €⁶⁰. Ve Slovenské republice tedy bezhotovostní platby SEPA a SEPA platební karty jsou plně funkční. Pouze SEPA přímé inkaso čeká na plnou implementaci.

V Rakousku je situace trochu odlišná. Rozdělení bezhotovostních plateb na tuzemský a přeshraniční platební styk zanikl. Klient má na výběr ze tří možností forem poplatků po bezhotovostní úhradě, tj. BEN, OUR, SHA. Problém nastává u platebních karet. V Rakousku jsou pro přeshraniční platby používány karty s magnetickým proužkem, ale tato situace se již začala řešit. V dohledné době budou i v Rakousku vydávány platební karty s čipem a platby budou moci být zpracovávány prostřednictvím EMV standardu.

⁵⁹ Uvedená cena platí pro elektronicky zadaný příkaz, zdroj: sazebník pro občany, ČSOB banka

⁶⁰ Uvedená cena platí pro výběr z jiných bankomatů než z bankomatů ČSOB, zdroj: sazebník pro občany, ČSOB banka

5. Harmonizace

Po vstupu do Evropské měnové unie přijde řada změn v oblasti platebního styku. Je proto potřeba sjednotit právní úpravu platebního styku v České republice a Evropské unii. Harmonizace je důležitá mj. také pro správnost zúčtování platebního styku a taky pro kratší lhůty při vypořádání plateb.

5.1 *Historické kroky v procesu harmonizace*

Nejprve něco stručně k historii. Prakticky od roku 1980 se v zemích EU vyvíjeno úsilí o vytvoření jednotného právního rámce v oblasti bankovních služeb. Od ledna 1993 byla tato snaha dále prohloubena přijetím dalších opatření k integraci bankovních služeb. Jedno z nejhlavnějších opatření, které přispělo k integraci těchto služeb, bylo přijetí jednotné bankovní licence, o které bude blíže pojednáno později.

O integraci českého bankovníctví do jednotného vnitřního trhu EU můžeme hovořit od roku 1995. Roku 1995 nabyla účinnosti asociační Evropská dohoda s ČR, kde se Česká republika zavázala ke sbližování bankovního práva. V devadesátých letech udělalo bankovníctví výrazný krok vpřed. Došlo ke zkvalitnění řízení rizik a vnitřního kontrolního prostředí, rozšířila se škála nabízených služeb, produktů a také došlo k rozšíření distribučních kanálů, což umožnilo přímé využívání know-how mateřských zahraničních bank. Česká republika se v Evropské dohodě zavázala harmonizovat zákonodárství do data vstupu České republiky. Nutno také podotknout, že ČR nepožadovala zvláštní výjimku, tzv. vyvazovací doložku.⁶¹

Jedna z hlavních harmonizačních novel nabyla účinnosti 13. března 2002. Novela upravuje konsolidovaný dohled, jednotnou bankovní licenci, dále se zabývá obezřetným podnikáním bank, sdílením informací o klientech, pojištěním vkladů a v neposlední řadě také pojištěním vkladů a praním špinavých peněz a ochranou osobních údajů.

Nejprve něco málo ke konsolidovanému dohledu. Je určen pro banky, které jsou součástí nějakého konsolidačního celku. Jeho cílem je nařídit takovýmito institucím

⁶¹ Vyvazovací doložka označuje trvalou výjimku na zavedení eura, která členskou zemi zbavuje povinnosti nahradit národní měnu za měnu euro. Vyvazovací doložku má Velká Británie a Dánsko.

sestavování konsolidovaných výkazu a tak zabránit případným rizikům, které mohou bance vzniknout. Za konsolidovaný celek se považují mateřské, dceřiné či jinak spřízněné společnosti s danou bankou. Jejich hospodaření může bance přivodit nemalé problémy, a proto je nutné sledovat tyto spřízněné společnosti jako celek a také vyhodnocovat jejich finanční a hospodářské aktivity jako by šlo o jednu instituci. Dohled nad bankou samotnou ovšem nezaniká a bude prováděn i nadále.

Do této novely je zakotvena i účinnost jednotné bankovní licence, která umožňuje zahraničním bankám Evropského hospodářského prostoru, vykonávat svoji činnost na základě licence udělené v jejím domácím státě a tudíž nepotřebuje už licenci vydanou na území ČR. Stejnou výhodu mají samozřejmě i tuzemské banky, které chtějí provozovat svoji činnost mimo domácí stát.

Co se týká informací o klientech, tak došlo k vytvoření informační databáze, jejímž provozovatelem je ČNB. Do databáze jsou povinni zadávat informace o klientech, jak banky, tak i pobočky zahraničních bank. Informace v databázi obsahují údaje ohledně bonity a důvěryhodnosti klientů.

Došlo také ke zrušení anonymních vkladních knížek, tzv. vkladní knížky na doručitele, z důvodu zabránit praní špinavých peněz. Jde bezesporu o fakt, že tato změna se dotkla široké veřejnosti. Platnost těchto vkladních knížek skončila roku 2003. Nyní bych si dovolila citovat část textu, kterou publikoval Jiří Mataj, kde popisuje, z jakých důvodů bylo takto rozhodnuto: „...náš stát má i určité závazky vůči OECD, v jehož rámci funguje orgán zaměřený na boj proti praní špinavých peněz nazvaný FATF (Financial Action Tasks Force), který má velmi účinné sankce proti státům, které své závazky neplní. Nejedná se přitom pouze o problém České republiky. Maďarsko před časem oznámilo, že vkladní knížky zruší až s účinností k datu vstupu do Evropské unie. FATF tento termín neakceptoval a Maďarsko bylo dočasně zařazeno na černou listinu zemí podporujících praní špinavých peněz, čímž bylo donuceno k přijetí okamžitých nápravných opatření. Zařazení na černou listinu je prvním stupněm sankce, po němž mohou v případě nepřijetí rychlé nápravy následovat další opatření, která jsou způsobilá přinést dotčenému státu značné nepříjemnosti - to vše umocněno mezinárodní ostudou. Je proto velmi žádoucí zrušit vkladní knížky na doručitele co možná nejdříve. Dříve schválená novela občanského zákoníku zůstala na půli cesty, když zakázala zakládání nových anonymních vkladních knížek, leč ty stávající ponechala v platnosti. Tím se vytvořila nelogická situace, která mohla dříve či později vyústit v nežádoucí nepřehledné obchodování s těmito produkty. Případné zachování anonymních vkladních knížek by navíc mohlo způsobit komplikace při

jednání ohledně vstupu do Evropské unie. Je však pravděpodobné, že bude iniciována novela předmětného ustanovení, která zajistí odklad zrušení výše uvedených vkladových vztahů o pět měsíců, tedy na 31. května 2003. Tím se vyjde vstříc požadavku České spořitelny, která se obává přílišného náporu klientů na přelomu roku 2002 a 2003.“⁶²

V rámci této novely vznikla bankám povinnost mít útvar vnitřního útvaru a také povinnost tzv. přelicencování bank, které skončilo v roce 2004.

5.2 Proces harmonizace v České republice a SEPA produkty

V současnosti je téma harmonizace platebního styku stále více a více diskutováno. Datum vstupu do Evropské měnové unie se blíží (i když není přesné datum stanoveno) a proto je nutné udělat nezbytné kroky, aby přechod na novou měnu byl co nejplynulejší a bez větších problémů.

Pojem SEPA byl již vysvětlen ve druhé kapitole. Pro oživení význam slova zopakují. SEPA znamená v anglickém překladu Single Euro Payment Area, což do češtiny můžeme přeložit jako Jednotná oblast pro platby v euru. V rámci tohoto projektu vzniklo několik nových bankovních produktů jako např.:

- SEPA platba,
- SEPA inkaso,
- SEPA platební karty.

Historicky prvním dnem, kdy lidé na území České republiky mohli využít těchto služeb, byl 28. leden 2008. Do projektu se zapojily zatím čtyři banky:

- ČSOB,
- Česká spořitelna,
- Komerční banka,
- UniCredit Bank.

Ostatní banky jakoby nový způsob plateb spíše ignorovaly. Jak se píše ve druhé kapitole, projekt SEPA má být takovým projektem, kterým dosavadní rozdělení na tuzemské a zahraniční platby zanikne a všichni klienti budou mít stejná práva a povinnosti bez ohledu na to, ve které zemi EU se právě nacházejí. Je třeba říci, že 28. leden 2008

⁶² Zdroj: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2002/cl_02_020418.html, datum: 18.3.2009, 19:00 hod

neznamená kompletní uvolnění evropského mezibankovního světa, jelikož SEPA úhrady představují „pouze“ první krok k úplné harmonizaci bankovního sektoru. Do roku 2010 by měly být zprovozněny i další produkty SEPA, tj. přímé inkaso a platby za použití platební karty.

5.2.1 Pravidla bezhotovostních úhrad SEPA

Bezhotovostní úhrady SEPA mají několik pravidel, které se musí dodržovat pro jejich správné provedení. Stejně tak existují pravidla pro bezhotovostní úhrady, prováděné dle právních předpisů platných na území ČR, tj. zákon č. 124/2002 Sb. o platebním styku. Na následující tabulce bych ráda ukázala odlišnosti těchto dvou způsobů bezhotovostních úhrad.

	úhrady SEPA	tuzemské úhrady	zahraniční úhrady
Výše platby	neomezena	neomezena	maximálně do výše 50 000 EUR
Maximální doba vypořádání	3 dny	3 dny	Není stanovena
Placení poplatků	tzv. dělený způsob	platí příkazce	platí příkazce
Číslo účtu	ve formátu IBAN	standardní formát – max. 16 znaků	ve formátu IBAN
Kód banky	ve formátu BIC nebo-li SWIFT	identifikační kód banky – 4 znaky	ve formátu BIC

Tabulka 10 - rozdíly v bezhotovostních úhradách, zdroj: vlastní tvorba

Bezhotovostní úhrady SEPA představují převody v euro měně, jejichž celková výše není nijak omezena. Celková částka převodu musí být na účet příjemce převedena nejdéle do tří dnů od data přijetí příkazu. Číslo účtu musí být ve formátu IBAN a kód banky ve formátu BIC. Číslo účtu ve formátu IBAN může vypadat např. takto CZ902400000000+číslo účtu příjemce, jde o identifikační kód země s několika nulami za ním. Kromě IBANu je nutné na příkazu uvést také kód banky ve formátu BIC, většinou jde o několik velkých písmen. Např. BIC ČSOB vypadá následovně: CEKO CZ PP. Pokud příkazce při podání takového příkazu neudá číslo účtu ve formátu IBAN a kód BIC, může banka příkaz vrátit nebo odmítnout a může si účtovat poplatky. Nejedná se totiž

o SEPA EuroPlatbu. Placení poplatků se u úhrad SEPA provádí tzv. děleným způsobem. Znamená to, že příkazce platí poplatky své banky a příjemce zase poplatky své banky. Takže příkazce i příjemce bude přesně vědět jaké poplatky a v jaké výši mu budou účtovány.

Tyto bezhotovostní úhrady jsou k dispozici od roku 2008. Maximální doba vypořádání je tedy 3 dny, ale do roku 2010 by se tato maximální doba pro vypořádání měla zkrátit na pouhý jeden den a od roku 2010 by měly být k dispozici i hromadné platby SEPA.

5.2.2 Výhody SEPA úhrad

Mezi výhody těchto forem plateb patří:

- Jednoduchost – klientovi stačí pouze jeden účet pro provádění veškerých úhrad v Eurech v rámci SEPA prostoru a také si vystačí s jedním formátem platebního příkazu.
- Rychlost – tento systém zaručuje maximální délku převodu, a tudíž klient může předvídat dobu připsání částky na účet.
- Transparentnost – platby jsou provedeny v plné výši, klient se nemusí obávat strhnutí nějakého poplatku od korespondenční banky. Vždy přesně ví, kolik si banka bude účtovat a poplatky hradí příkazce a příjemce na půl.
- Efektivnost – stejný formát umožní automatizované zpracování. Klient dále může využít nového datového pole, které obsahuje až 140 znaků. Tato zpráva bude příjemci doručena v nezměněné podobě. Jednotné platební podmínky přinesou snížené náklady.⁶³

5.2.3 SEPA EuroPlatba v rámci Komerční banky

Jak jsem již zmiňovala SEPA bezhotovostní úhrady jsou v České republice dostupné od ledna 2008. Avšak praxe ukázala, že mnozí pracující na pobočkách různých

⁶³ Zdroj:

http://www.komora.cz/Files/aHonza/Prezentace/3_Tom%C3%A1%C5%A1ek_SEPA.ppt#265,6,Výhody%20SEPA%20EuroPlatby, datum: 26.3.2009, 18:30 hod.

bank nejsou dostatečně informovaní o těchto produktech a někteří dokonce ani samotný název SEPA neznají. Nejvíce informovaní byli v Komerční bance.

Nyní bych uvedla některé poplatky za SEPA EuroPlatbu v KB. Komerční banka nabízí 3 základní druhy poplatků za SEPA EuroPlatbu:

- Standardní poplatek,
- Individuální poplatek,
- Poplatek za zpracování platby zadané na papírovém nosiči.

Standardní poplatek za SEPA EuroPlatbu do zahraničí byl stanoven na 195 Kč, ze zahraničí na 145 Kč. Individuální poplatek má čtyři druhy:

- Paušální cena – klientovi se účtuje pevný měsíční poplatek za SEPA platby bez ohledu na částky transakcí nebo počet uskutečněných transakcí.
- Nepásmová – klientovi se účtuje fixní částka za transakci a to buď
 - % sleva ze standardního poplatku nebo
 - % cena z částky transakce
- Pásmová podle výše jednotlivé platby – lze nastavit až pět pásem a pro každé pásmo je možné také nastavit jiný typ výpočtu, např.
 - 1. pásmo 0,01 – 25 000 Kč: 200 Kč,
 - 2. pásmo 25 001 – 50 000 Kč: 175 Kč, atd.
- Pásmová cena dle počtu plateb ve sledovaném měsíci – lze nastavit až pět pásem a pro každé lze opět nastavit jiný typ výpočtu, např.
 - 1-10 SEPA plateb: 200 Kč,
 - 11-20 SEPA plateb: 175Kč, atd.

Za zpracování platby zadané na papírovém formuláři je účtováno 300 Kč + poplatky dle sazebníku. Je tedy zřejmé, že se výrazně vyplatí zadávat platbu pomocí přímého bankovníctví. Banky tak chtějí dosáhnout toho, aby klienti využívali především internetové bankovníctví, jelikož za provedení takto zadaných plateb, vznikají bance mnohem menší náklady. Platba zadaná pomocí papírového formuláře vyžaduje totiž větší náklady v podobě lidského zásahu. Menší náklady nejsou ale jediným důvodem proč banky usilují o převážné využívání internetového bankovníctví. Je to také kvůli větší automatizaci veškerých procesů souvisejících s vypořádáním platby a větší automatizace umožní rychlejší zpracování plateb.⁶⁴

⁶⁴ Zdroj: interní podklady z KB prezentované na školení zaměstnanců

Ceny nabízené Komerční bankou patří k nejuhodnějším na českém trhu. Jak uvedl Filip Katora, vedoucí Marketingu pro Podniky a Municipality, nízké ceny mají podpořit konkurenceschopnost jejich firemních klientů při obchodování s partnery napříč Evropou.⁶⁵

5.2.4 Přímé inkaso SEPA

Tato služba by měla být k dispozici od roku 2010. V České republice platí zatím odlišný systém. Dne 25. března 2009 zveřejnila Evropská komise a Evropská centrální banka společné prohlášení, ve kterém ukládají členským státům povinnost zahájit SEPA přímá inkasa do 1. listopadu 2009. V tomto prohlášení lze také nalézt negativní názor na mezibankovní poplatky inkasních transakcí. EK a ECB tvrdí, že tyto poplatky nejsou opodstatněné nebo spíše výše těchto poplatků a nezdají se být kompatibilní s EU antimonopolními pravidly. EK zastává názor, že tyto inkasní poplatky nejsou nezbytné pro provádění přímých inkas. Od roku 2012 by se výše poplatků měla sjednotit, jak u SEPA přímých inkas, tak u „starých“ souhlasů k inkasu. Zatím není známá žádná přesná výše inkasních poplatků. Inkasní platby obvykle spotřebitelé využívají pro opakované platby, jako jsou např. účty za telefon, splátky hypotéky, nájemné apod. Prostřednictvím SEPA přímých inkas bude mít klient poprvé možnost platit ze svého účtu inkasem v kterékoliv z jednatřiceti zemí, které jsou do SEPA projektu zapojeny. Klient tak bude mít možnost si vybrat z daleko většího množství nabízených služeb, což bezesporu zvýší konkurenceschopnost poskytovatelů služeb.⁶⁶

5.3 Shrnutí - Harmonizace

Se vstupem do Evropské měnové unie je spjata řada změn v oblasti platebního styku. Vzniknou nové produkty a dojde ke zdokonalení některých již existujících produktů či služeb. V produktech bezhotovostních převodů peněžních prostředků dojde ke zrušení rozdělení na tuzemské a zahraniční platby. Musí dojít ke sjednocení poplatků za tyto převody a také se musí shodovat doba vypořádání plateb. V současnosti již existuje nový produkt SEPA EuroPlatby, který mají nižší poplatky než zahraniční převod, avšak jsou stále vyšší než poplatky za tuzemský převod. SEPA EuroPlatby jsou dále omezeny převodní částkou, která nesmí přesáhnout 50 000 EUR. SEPA EuroPlatby mají stanovenou maximální dobu na vypořádání převodu tři dny. Je tu velká úspora času oproti zahraničním

⁶⁵ Zdroj: <http://www.kb.cz/cs/com/press/releases/608.shtml>, datum: 26.3.2009, 19:00 hod

⁶⁶ Zdroj: <http://euroalert.net/en/news.aspx?idn=8598>, datum: 26.3.2009, 19:00 hod

převodům, kde maximální lhůta stanovena není. Zahraniční převod může trvat např. pět dnů, ale i více. Lidé se musejí naučit používat číslo účtu ve formátu IBAN a identifikační kód banky BIC. Bez těchto kódů nemůže být SEPA bezhotovostní převod proveden. Další výhodou těchto převodů je přesná znalost klienta o výši poplatku. Příjemce a příkazce platí poplatky tzv. způsobem SHA. Mezi další výhody patří:

- Jednoduchost – klientovi stačí pouze jeden účet pro provádění veškerých úhrad v Eurech v rámci SEPA prostoru, a také si vystačí s jedním formátem platebního příkazu.
- Rychlost – tento systém zaručuje maximální délku převodu, a tudíž klient může předvídat dobu připsání částky na účet.
- Transparentnost – platby jsou provedeny v plné výši, klient se nemusí obávat strhnutí nějakého poplatku od korespondenční banky. Vždy přesně ví, kolik si banka bude účtovat a poplatky hradí příkazce a příjemce na půl.
- Efektivnost – stejný formát umožní automatizované zpracování. Klient dále může využít nového datového pole, které obsahuje až 140 znaků. Tato zpráva bude příjemci doručena v nezměněné podobě. Jednotné platební podmínky přinesou snížené náklady.

Jako další nový produkt má na trh přijít SEPA přímé inkaso, které by mělo být funkční od roku 2010. V současné době neexistují bližší informace, jelikož nejsou přesně stanoveny podmínky, jako např. poplatky, forma zúčtování, doba vypořádání apod. S tímto produktem budou mít lidé možnost poprvé platit ze svého účtu inkasem v kterékoli z jednadvaceti zemí, které jsou do SEPA projektu zapojeny.

5.4 Modelový příklad

Mějme fiktivního bankovního klienta, podnikatele, který obchoduje především se zeměmi Evropské unie. Měsíčně provede kolem deseti zahraničních bankovních převodů. Než se stane klientem určité banky, udělá si průzkum ve třech největších bankách působících v ČR, České spořitelně, Komerční bance a Československé obchodní bance, a bude ho zajímat výše jeho nákladů na tyto převody. Budu předpokládat, že podnikatel bude příkazy zadávat prostřednictvím přímého bankovníctví, účet bude mít zřízen v cizí měně, eurech a jeho výše plateb bude následující:

1. 25. 000 EUR
2. 1. 500 EUR
3. 45. 000 EUR
4. 50. 000 EUR
5. 90. 000 EUR
6. 2. 000 EUR
7. 3. 000 EUR
8. 10. 000 EUR
9. 5. 000 EUR
10. 30. 000 EUR

Budu srovnávat poplatky při využití SEPA produktů a zahraničních převodů. Pro přepočty poplatků budu používat aktuální kurz ČNB 26,6 ze dne 3. 4. 2009.

5.4.1 Česká spořitelna

V případě ČS bude mít podnikatel tyto náklady:

Poplatek za vedení účtu	45 / měsíčně
Poplatek za přímé bankovníctví	100 / měsíčně
Poplatek za SEPA převod	220 Kč
Poplatek za zahraniční převod	1%, min 220 max 1500

Tabulka 11 - poplatky v ČS

Měsíční náklady podnikatele za jednotlivé převody jsou následující:

Platba	Poplatek SEPA	Poplatek zahraniční převod
25.000 EUR	220 Kč	1500 Kč
1. 500 EUR	220 Kč	399 Kč
45.000 EUR	220 Kč	1500 Kč
50.000 EUR	220 Kč	1500 Kč
90.000 EUR	1500 Kč	1500 Kč
2.000 EUR	220 Kč	532 Kč
3.000 EUR	220 Kč	798 Kč
10.000 EUR	220 Kč	1500 Kč
5.000 EUR	220 Kč	1330 Kč

30.000 EUR	220 Kč	1500 Kč
Celkem	3480 Kč	12059 Kč

Tabulka 12 - poplatky za SEPA a zahraniční převody u ČS

V případě ČS, když bude využívat SEPA úhrad, utratí klient za vedení účtu, zprostředkování plateb apod. cca 3.480 Kč. V případě, že by ČS na SEPA platby nepřistoupila, utratí klient cca 12.059 Kč, což je zhruba o 246% více než při využití SEPA převodů.

5.4.2 Komerční banka

V případě KB bude mít podnikatel tyto náklady:

Poplatek za vedení účtu	100 / měsíčně
Poplatek za přímé bankovníctví	170 / měsíčně
Poplatek za SEPA převod	195 Kč
Poplatek za zahraniční převod	1%, min 220 max 1500

Tabulka 13 - poplatky u KB

Měsíční náklady podnikatele za jednotlivé převody jsou následující:

Platba	Poplatek SEPA	Poplatek zahraniční převod
25.000 EUR	195 Kč	1500 Kč
1. 500 EUR	195 Kč	359 Kč
45.000 EUR	195 Kč	1500 Kč
50.000 EUR	195 Kč	1500 Kč
90.000 EUR	1500 Kč	1500 Kč
2.000 EUR	195 Kč	479 Kč
3.000 EUR	195 Kč	718 Kč
10.000 EUR	195 Kč	1500 Kč
5.000 EUR	195 Kč	1197 Kč
30.000 EUR	195 Kč	1500 Kč
Celkem	3255 Kč	11753 Kč

Tabulka 14 - poplatky za SEPA a zahraniční převody u KB

V případě KB, když bude využívat SEPA úhrad, utratí klient za vedení účtu, zprostředkování plateb apod. cca 3.525 Kč. V případě, že by KB na SEPA platby

nepřistoupila, utratí klient cca 12.023 Kč, což je zhruba o 241% více než při využití SEPA převodů.

5.4.3 Československá obchodní banka

V případě ČSOB bude mít podnikatel tyto náklady:

Poplatek za vedení účtu	115 / měsíčně
Poplatek za přímé bankovníctví	40 / měsíčně
Poplatek za SEPA převod	250 Kč
Poplatek za zahraniční převod	1%, min 220 max 1500

Tabulka 15 - poplatky u ČSOB

Měsíční náklady podnikatele za jednotlivé převody jsou následující:

Platba	Poplatek SEPA	Poplatek zahraniční převod
25.000 EUR	250 Kč	1500 Kč
1. 500 EUR	250 Kč	399 Kč
45.000 EUR	250 Kč	1500 Kč
50.000 EUR	250 Kč	1500 Kč
90.000 EUR	1500 Kč	1500 Kč
2.000 EUR	250 Kč	532 Kč
3.000 EUR	250 Kč	798 Kč
10.000 EUR	250 Kč	1500 Kč
5.000 EUR	250 Kč	1330 Kč
30.000 EUR	250 Kč	1500 Kč
Celkem	3750 Kč	12059 Kč

Tabulka 16 - poplatky za SEPA a zahraniční převodu u ČSOB

V případě ČSOB, když bude využívat SEPA úhrad, utratí klient za vedení účtu, zprostředkování plateb apod. cca 3.905 Kč. V případě, že by ČSOB na SEPA platby nepřistoupila, utratí klient cca 12.214 Kč, což je zhruba o 213% více než při využití SEPA převodů.

Nejnižší náklady by klient inkasoval v případě KB za použití SEPA bezhotovostních úhrad. Do nákladů jsem nezapočítávala úroky.

5.5 Přínosy a náklady procesu harmonizace v oblasti platebního styku pro ČR

Proces harmonizace znamená pro Českou republiku jak přínosy tak náklady. Sjednocený právní rámec přinese určité výhody, ale také negativní dopady v oblasti platebního styku.

5.5.1 Přínosy a výhody

Mezi hlavní přínosy procesu harmonizace patří především zrychlení celého procesu zúčtování plateb mezi dvěma členskými státy. V okamžiku, kdy Česká republika přijme euro jako národní měnu, a právní rámec a technická infrastruktura budou sladěny s požadavky eurozóny, budou platební operace vysoce automatizované, platební příkazy se budou zadávat přes přímé bankovníctví, což uspoří administrativní náklady zprostředkujícím institucím. Kromě snížení administrativních nákladů, dojde také ke snížení poplatků za převodní příkazy v rámci EMU. Sjednocení technické infrastruktury přinese bankovní klientele potřebu mít pouze jeden účet, jednu platební kartu na platby v eurech apod. Platební karty musejí být napojeny na EMV standard. Tyto platební karty jsou vybaveny čipem, který zajistí větší bezpečnost proti krádeži peněžních prostředků. Také bude zajištěna větší transparentnost nákladů, klient bude přesně znát výši poplatků za převody do jiného členského států. Bude mít možnost lepšího srovnání cen na trzích. Pozitivním dopadem vstupu do měnové unie bude také zvýšení konkurenceschopnosti. Zmizí strach z kurzového rizika, tím pádem dojde také k odstranění nákladů na zabezpečení kurzového rizika, především v podnikatelské sféře. Také odpadnou náklady na směnu valut a deviz.

5.5.2 Náklady a nevýhody

Mezi náklady, které ponese finanční instituce, patří především náklady spojené s výměnou národních platidel, jejich úschovou a transportem. Banky také musejí

zafinancovat přeměnu platebních terminálů a bankomatů. S tím souvisí změna informačních systémů. Se vstupem do měnové unie souvisí také náklady na informační a osvětovou kampaň, která má za cíl seznámit veřejnost se změnami. Největší nevýhodou, z pohledu Českého bankovníctví, je přechod na SEPA přímá inkasa. Tento produkt má být „spuštěn“ v roce 2010. Existují dvě formy SEPA přímých inkas, o kterých je pojednáno výše (viz kap. 4.2). Česká republika bude muset přeměnit inkasní platební procesy dle zásad Creditor Mandate Flow, které sebou nesou určitá rizika. Jde především o riziko podvodu, z pohledu banky, a také tu existuje nejistota konečného připsání částky na účet příjemce, z pohledu příjemce. Tento systém prosazuje zejména Francie, Německo a Itálie. Mezi negativa je třeba také zahrnout hrozbu nevhodného nastavení přepočítacího koeficientu. Při nadhodnocení tohoto koeficientu budou náklady vyšší. Tento problém zasáhne nejvíce podniky, které se zaměřují především na vývoz do eurozóny. Další nevýhodou je, že SEPA DD (inkasa) nejsou definovaná pro příkaz z třetí strany. Nevýhoda se týká především těch, kteří mají na „své straně“ zákon. Např. soud nemůže přikázat aby byly převedeny peněžní prostředky z účtu plátce ve prospěch příjemce, pokud příjemce má dle zákona na tyto peněžní prostředky nárok.

Závěr

Diplomová práce pod názvem „Harmonizace platebního styku v Evropské měnové unii“ se zaměřuje na problémy, které v sobě skrývá vstup do EMU, přechod na novou národní měnu. Tyto problémy leží především na bedrech Centrální banky a celého bankovního sektoru. Banky, jakožto poskytovatelé platebního styku, musí právní systém a celou technickou infrastrukturu připravit na určité změny. Do českého právního řádu o platebním styku je zapotřebí zakomponovat právní řád Evropského společenství. Pokud se Česká republika chce dostat o krok blíže evropské integraci, je přechod na novou měnu nevyhnutelný a s tímto procesem jsou nevyhnutelné i změny v oblasti platebního styku. Abychom ale mohli mluvit o nové měně, je zapotřebí, aby ČR splnila „Maastrichtská kritéria“. Mezi tyto kritéria patří:

- schodek veřejných financí v zemi nepřesáhl tři procenta hrubého domácího produktu (HDP); přičemž v roce 2008 byl schodek 3,7 %,
- celkový veřejný dluh nepřekročil 60 procent HDP,
- dále aby si ČR udržela cenovou stabilitu a průměrnou inflaci, která po dobu jednoho roku nesmí přesáhnout více než 1,5% míru tří členských zemí s nejnižší inflací,
- dlouhodobé úrokové sazby v ČR nesmí přesáhnout o více než dvě procenta sazby tří zemí s nejnižší inflací,
- poslední dva roky ČR dodržovala stanovené rozpětí pohybu své měny v mechanismu směnných kursů (ERM).

Tyto kritéria musí ČNB neustále sledovat a vyhodnocovat každý rok stupeň sladění s eurozónou. Ministerstvo financí musí vládě předložit novelu zákona o platebním styku. Tato novela byla již vládě předána a v této době čeká na schválení. Ministerstvo financí novelu předložilo dne 17. března 2009 a předpokládá, že 1. listopadu 2009 vstoupí v platnost. V podstatě nejde o novelu, ale celý nový zákon, který transponuje do českého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES o platebních službách na vnitřním trhu. ČNB má samozřejmě spoustu úkolů, o kterých se blíže můžete dočíst v kapitole č. 1.

V této problematice je velice důležitý, plně funkční, prostor SEPA. Do projektu SEPA je zapojeno všech 27 zemí plus navíc Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko a Island. Všechny členské země euro zatím nemají, některé se na přechod teprve připravují

a některé mají trvalou výjimku zavedení eura. Tento projekt se zaměřuje na tři produkty, bezhotovostní úhrady, přímá inkasa a platební karty. V České republice může bankovní veřejnost zatím využívat SEPA bezhotovostní úhrady. První SEPA úhrady mohly být provedeny 28. ledna 2008. Avšak praxe ukázala, že mnozí pracující na pobočkách různých bank nejsou dostatečně informovaní o těchto produktech a někteří dokonce ani samotný název SEPA neznají. Při mé návštěvě několika bank jsem byla poněkud rozpačitá z reakcí bankovních poradců. Někteří reagovali na otázku, zda jim pojem SEPA něco říká nebo SEPA bezhotovostní úhrady, slovy: „Myslíte SIPO“, „A co to má jako být?“, „Něco mi to říká, ale nemám žádné bližší informace, bohužel“. Vím, nemůžu házet všechny pobočky do jednoho pytle. Možná tato neznalost byla způsobena tím, že jsem se ptala v menších městech, ale myslím si, že když na svých stránkách píší o těchto produktech, měli by být všichni bankovní poradci na všech pobočkách informováni. A o jakých bankách je řeč? Navštívila jsem Komerční banku, Československou obchodní banku a Českou spořitelnu. Nejvíce informovaní byli v Komerční bance. SEPA bezhotovostní úhrady byly tedy spuštěny v roce 2008, jde pouze o první krok k integraci platebních služeb v rámci eurozóny. V průběhu dvou let, tedy do roku 2010, má nynější rozdělení na tuzemské a přeshraniční platby zcela vymizet. Nyní toto rozdělení stále existuje a také existuje rozdělení SEPA bezhotovostních plateb, SEPA přeshraniční platby a SEPA domácí převody. SEPA domácí převody představují domácí, tuzemské převody, které nesplňují prvky SEPA úhrad. Dalším produktem projektu jsou SEPA přímá inkasa. Jde o produkt, který ještě není nabízen. Bankovní veřejnost bude moci tohoto produktu využít nejspíš až v roce 2010. Má jít o historicky první možnost, kdy lidé budou moci platit ze svého účtu formou inkasa v kterékoliv zemi zapojené do projektu SEPA. Dosud posledním známým SEPA produktem jsou platební karty. Česká republika je na tento produkt, řekla bych, dobře připravena. Platební karty musejí být vybaveny čipem a musejí být napojeny na EMV standard systém zpracování plateb. Platební karty, které jsou v České republice vybaveny čipem a majitel platební karty při platbě kartou musí zadat svůj osobní kód, tzv. PIN kód. Platební karty jsou v ČR vydávány od roku 2002, první karta pocházela od Komerční banky. Mimo tyto produkty by měla přijít na bankovní trh také např. elektronická fakturace nebo elektronické přiřazení platby k faktuře.

Kromě nových bankovní produktů by klienti měli být bohatší o dokonalejší produkty či služby. Sjednocení technických procesů zajistí nejen možnost plateb do zahraničí s nižšími náklady, ale také dojde ke zkrácení doby vypořádání, z nynějších pěti bankovních pracovních dnů na pouhý jeden bankovní pracovní den. Lidé budou moci

využívat služby ze zahraničí, jako např. vzít si půjčku z jiné země, telefonní služby od jinud apod., tím dojde ke zvýšení konkurenceschopnosti a banky a další finanční instituce tak budou nabízet třeba i kvalitnější a levnější služby.

O přezkum jednotného trhu a jeho vzájemné sladění se stará Evropská komise a ECOFIN. „Rada velice zdůrazňuje, že jednotný trh je jedním z nejcennějších úspěchů Evropské unie a zůstává klíčovou hnací silou pro zlepšení celosvětové konkurenceschopnosti Evropy. Dobře fungující jednotný trh bez bariér by posílil odolnost ekonomiky EU a zvýšil růstový potenciál, tvorbu pracovních míst i prosperitu jejích občanů.“⁶⁷ V oblasti jednotného trhu je nejdůležitější posílení spotřebitelské důvěry, snížení administrativních nákladů, posílení hospodářské soutěže, investice do lidských zdrojů, posílení finanční stability atd. Rada v této souvislosti zdůrazňuje provést strukturální reformy. ECOFIN, i přes usílí bankovního sektoru, si je vědoma, že zavedení SEPA bezhotovostních úhrad je třeba značně zrychlit a zdůrazňuje, že všech výhod SEPA budou moci lidé plně využívat jen v případě úplného přechodu vnitrostátního platebního styku v eurech na tento systém. Upozorňuje, že je třeba na trh uvádět vysoce kvalitní produkty, které by neměly podléhat horším podmínkám než zahraniční produkty. Vyzývá především veřejné orgány, podniky a další velké subjekty aby těchto produktů plně využívali i na vnitrostátní úrovni.

Na závěr mé diplomové práce jsem vypracovala jeden menší modelový příklad, kde jsem srovnávala tři banky, Českou spořitelnu, Komerční banku a Československou obchodní banku. Z příkladu je patrné, že klientům se výrazně sníží náklady, v případě plateb do EU. Klient tak nejen získá finanční úspory ze sjednocení bankovních poplatků, ale také získá možnost výběru z většího množství služeb a produktů. Zvýší se konkurenceschopnost. Harmonizace platebního styku znamená stejná práva a povinnosti bez ohledu na to, ve které zemi EU se klient právě nachází. Harmonizace znamená zrušení potřeby mít více účtů či platebních karet. Klient si vystačí pouze s jedním účtem, jednou platební kartou, kterou bude moci platit ve všech zemích EU, tím také vymizí nutnost směňovat české koruny za jiné měny a sníží se také objem peněz v hotovosti. Proces harmonizace platebního styku je proces, kterému se Česká republika nevyhne. Přiblíží se ostatním členským zemím EMU a otevře se novým možnostem v oblasti platebního styku. Největším, a řekla bych i stěžejním, a hlavním úkolem ČNB a celé ČR bude dobře a v pravý okamžik načasovat změnu národní měny.

⁶⁷ Zdroj citace: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/NewsWord/CS/ecofin/106077.doc>, 4.4.2009, 15:00 hod

Seznam literatury

Odborná literatura:

- [1.] TOMÁŠEK, Michal. Evropské měnové právo, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2004. s. 145
- [2.] LACINA, Lubor a kol. Měnová integrace. Náklady a přínosy členství v měnové unii, C. H. Beck, Praha, 2007
- [3.] SEKERKA, Bohuslav. Bankovníctví, 1. díl. 2. upr. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2005. s. 115. ISBN 80-7194-814-4.
- [4.] SEKERKA, Bohuslav. Bankovníctví, 2. díl. 2. upr. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2005. s. 79. ISBN 80-7194-815-2

Internetové zdroje:

- [5.] Harmonizační novela zákona o bankách, Jiří Mataj, Česká národní banka [online]. 2002 [cit. 2008-03-18]. Dostupný z WWW: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2002/cl_02_020418.html
- [6.] Průběh mezibankovního převodu peněžních prostředků (úhrady) [online]. [cit. 2008-03-08]. Dostupný z WWW: http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/certis/mezibank_prevody_schema.html
- [7.] Národní plán zavedení eura v České republice, Část I, Základní informace [online]. 2007 [cit. 2008-12-13]. Dostupný z WWW: http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/download/Narodni_plan_zavedeni_eura_1.pdf
- [8.] Hospodářské a finanční věci, tisková zpráva, předběžná verze, předseda Miloslav Kalousek [online]. Brusel 2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupný z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/NewsWord/CS/ecofin/106077.doc>
- [9.] Platební karty, Wikipedie otevřená encyklopedie [online]. [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Kreditn%C3%AD_karta
- [10.] Příručka pro držitele platební karty, Česká spořitelna [online]. [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW: http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Prirucka_drzitele_PK.pdf
- [11.] Prostor jednotných plateb v EU, Jan Jedlička, EU Office České spořitelny [online]. 2006 [cit. 2008-12-18]. Dostupný z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/SEPA.pdf>
- [12.] SEPA (z)mění platební služby v Evropě, tisková zpráva ČBA [online]. 2008 [cit. 2008-12-16]. Dostupný z WWW: <http://www.czech-ba.cz/file.php?id=170>
- [13.] Česká Bankovní Asociace, „SEPA“ – Jednotná oblast pro platby v eurech [online]. [cit. 2008-12-16]. Dostupný z WWW: <http://www.czech-ba.cz/index.php?akce=kat&kat=70&lang=cz>
- [14.] SEPA a harmonizace platebního styku v Evropě, Milan Mačál, mezibankovní platební styk, pracovník ČSOB [online]. 2006 [cit. 2008-12-18]. Dostupný z WWW: <http://www.czechtreasury.cz/new/soubory/SEPA%20Prezentace%20CAT%20060425.ppt>
- [15.] Single euro payments area (SEPA), European central bank [online]. 2008 Dostupný z WWW: <http://www.ecb.int/paym/sepa/html/index.en.html>

- [16.] Evropská unie v České republice, Maastrichtská kritéria pro přijetí eura [online]. 2008 [cit. 2008-12-13]. Dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/euro/maastichstka_cs.htm
- [17.] Evropská centrální banka, Eurosystem, Jednotná oblast pro platby v eurech (SEPA) [online]. 2006 [cit. 2008-12-14]. Dostupný z WWW: http://www.ecb.eu/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf
- [18.] Aktualizace úkolů ČNB v souvislosti se zavedením eura, ČNB [online]. 2007 [cit. 2008-12-12]. Dostupný z WWW: http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/download/euro_071012.pdf
- [19.] Current news from the European Union, EC and ECB to ensure on time launch of SEPA Direct Debit scheme [online]. 2009 [cit. 2009-03-26]. Dostupný z WWW: <http://euroalert.net/en/news.aspx?idn=8598>
- [20.] Eurozóna v roce 2009, Euroskop [online]. 2009 [cit. 2009-04-02]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/744/sekce/eurozona-v-roce-2009/>
- [21.] Ztráta platební karty, Finance.cz [online]. [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.finance.cz/bankovnictvi/informace/platebni-karty/ztrata-karty/>
- [22.] Historie platebních karet, Finance.cz [online]. [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.finance.cz/bankovnictvi/informace/platebni-karty/historie/>
- [23.] Inkaso otvírá přístup k vašim financím, Pavel Nesejt, Finance.cz [online]. 2004 [cit. 2009-01-13]. Dostupný z WWW: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/40843-inkaso-otvira-pristup-k-vasim-financim/>
- [24.] Druhy platebních karet a zúčtování, Finance.cz [online]. [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.finance.cz/bankovnictvi/informace/platebni-karty/druhy-karet-zuctovani/>
- [25.] Princip zúčtování platby kartou s interchange fee, platební systém VISA, MasterCard, ..., google.cz [online]. [cit. 2009-04-02]. Dostupný z WWW: <http://img.ihned.cz/attachment.php/980/13344980/ios58CEFGJLMOjklPQcdehpqryz129Am/BA0507s19.jpg>
- [26.] Očekávaná změny struktury plateb po vzniku SEPA, google.cz [online]. 2006 [cit. 2009-04-02]. Dostupný z WWW: http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://img.ihned.cz/attachment.php/13405100/i7cA6jRpnJ5vsbzSMVLhtmOQWgduFGGr2/BA0607s20a.jpg&imgrefurl=http://bankovnictvi.ihned.cz/c4-10066470-21386440-900000_d-pravni-ramec-pro-sepa-pred-schvalenim&usg=__UZ6m0ZjOYpeZAN182Zehn5J1228=&h=323&w=507&sz=44&hl=cs&start=2&tbnid=FK4_6aBexKNOuM:&tbnh=83&tbnw=131&prev=/images%3Fq%3DSEPA%2Bprodukty%26gbv%3D2%26hl%3Dcs%26sa%3DG
- [27.] Komerční banka nabízí klientům od 14. dubna 2008 odchozí i příchozí SEPA platby, Tisková zpráva [online]. 2008 [cit. 2009-03-26]. Dostupný z WWW: <http://www.kb.cz/cs/com/press/releases/608.shtml>
- [28.] SEPA a EDI platební styk, 14. symposium EDI (FACT a eB, Jiří Tomášek, Teledin, s.r.o. [online]. [cit. 2008-03-26]. Dostupný z WWW: http://www.komora.cz/Files/aHonza/Prezentace/3_Tom%C3%A1%C5%A1ek_SEPA.ppt#265,6,V%C3%BDybody%20SEPA%20EuroPlatby
- [29.] Jednodušší a levnější elektronická fakturace, Ministerstvo financí, Ondřej Jakob, Mgr., tiskový mluvčí MF ČR [online]. 2009 [cit. 2009-04-02]. Dostupný z WWW: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_46463.html

- [30.] Standardisierung und SEPA, Oesterreichische nationalbank [online]. [cit. 2009-04-02]. Dostupný z WWW:
http://www.oenb.at/de/zahlungsverkehr/Zahlungsverkehrsstrategie/karten/Kartenzahlungen3/standardisierung_und_sepa.jsp
- [31.] ERM II systém, Wikipedie otevřená [online]. 2009 [cit. 2009-02-07]. Dostupný z WWW: [encyklopediehttp://cs.wikipedia.org/wiki/ERM_II](http://cs.wikipedia.org/wiki/ERM_II)
- [32.] Platební a zúčtovací styk – výpisky ze skript OPF SLU, seminárky.cz [online]. [cit. 2009-02-07]. Dostupný z WWW: <http://www.seminarky.cz/Platebni-a-zuctovaci-styk-vypisky-ze-skript-OPF-SLU-7232>
- [33.] Sazebník pro podnikatele, malé firmy, veřejný a neziskový sektor, Česká spořitelna [online]. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW:
http://www.csas.cz/banka/menu/cs/banka/nav00090_mse_platebni_styk
- [34.] Sazebník pro podnikatele, podniky a municipality v obsluze poboček, Komerční banka [online]. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.sazebnik-kb.cz/file/cms/cs/sazebniky/kb-sazebnik-2.pdf?20090401>
- [35.] Sazebník pro právnické a fyzické osoby - podnikatele, Československá obchodní banka [online]. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.sazebnik-kb.cz/file/cms/cs/sazebniky/kb-sazebnik-2.pdf?20090401>
- [36.] Sazebník cen za peněžní a obchodní služby pro fyzické osoby – nepodnikatele, GE Money bank [online]. 2009 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW:
<http://www.gemoney.cz/documents/cz/GEMB-sazebnik-retail-9-2-2009.pdf>
- [37.] Sazebník pro soukromou klientelu, Česká spořitelna [online]. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW:
http://www.csas.cz/banka/menu/cs/banka/nav00081_saz_sk_platebni_styk
- [38.] Sazebník pro občany, Komerční banka [online]. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.sazebnik-kb.cz/file/cms/cs/sazebniky/kb-sazebnik-1.pdf?20090401>
- [39.] Sazebník pro fyzické osoby - občany, Československá obchodní banka [online]. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW:
<http://www.csob.cz/bankcz/cz/Csob/Sazebniky/Sazebnik-pro-fyzicke-osoby-obcany.htm#f>
- [40.] Základní pravidla přepočtu, zaokrouhlování a zarovnávání peněžních částek při zavádění eura, Ministerstvo financí [online]. 2007 [cit. 2009-04-15]. Dostupný z WWW:
http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Zakladni_pravidla_prepoctu_zaokrouhlovani_a_zarovnavani_peneznich_castek_pri_zavadeni_eura.doc

Právní normy:

- [41.] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu
- [42.] Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
- [43.] Zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech (zákon o platebním styku)
- [44.] Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance
- [45.] Zákon č. 510/2002 Z.z. o platobnom styku a v znení neskorších predpisov

Závěrečné práce:

- [46.] LÁNOVÁ, Hana. Postavení a kompetence centrálních bank v zemích Evropské unie, Univerzita Pardubice, 2008, diplomová práce, D18495
- [47.] KOVÁŘOVÁ, Lucie. Příprava České republiky na vstup do eurozóny, Univerzita Pardubice, 2008, diplomová práce, D18487

Seznam příloh

Příloha č. 1 – ERM II

Příloha č. 2 – Úprava pravidel pro zaokrouhlování

Příloha č. 3 – Úkoly ČNB a dalších institucí a resortů vyplývajících ze zavedení eura v ČR

Příloha č. 4 – systém TARGET a CERTIS

Příloha č. 1 – ERM II⁶⁸

„Evropský mechanismus směnných kurzů II (anglicky *European Exchange Rate Mechanism II*, zkratka ERM II) vznikl 1. ledna 1999 jako nástupce Evropského mechanismu směnných kurzů. Země zapojené do ERM II musí kurzy svých měn udržovat v povoleném flukтуаčním pásmu $\pm 15\%$ od stanoveného středního kurzu (centrální parity) k euru, pro Dánsko je stanoveno užší flukтуаční pásmo $\pm 2,25\%$. Zároveň nesmí dojít k devalvaci centrální parity, revalvace centrální parity je přípustná. Alespoň dvouleté setrvání v ERM II za výše uvedených podmínek je jedním z konvergenčních kritérií, jejichž splnění je nutnou podmínkou pro přijetí země do eurozóny.

Po zavedení eura v 11 členských zemích Evropské unie od 1. ledna 1999 byly jedinými členy ERM II Dánsko a Řecko. V současnosti je do ERM II zapojeno pět národních měn členských států EU. Vstup dalších měn do ERM II se očekává v následujících letech. Tímto mechanismem již prošly čtyři národní měny, které byly po minimálně dvouletém setrvání v ERM II nahrazeny eurem.“

Země	Účast v ERM II		Národní měna		Centrální parita		Flukтуаční pásmo
	datum vstupu	datum výstupu	název	zkratka	platnost od	kurz k euru	
 Řecko	1. ledna 1999	31. prosince 2000	drachma	GRD	1. ledna 1999	353,109	$\pm 15\%$
					17. ledna 2000	340,750	
 Slovinsko	28. června 2004	31. prosince 2006	tolar	SIT	28. června 2004	239,640	$\pm 15\%$
 Kypr	2. května 2005	31. prosince 2007	libra	CYP	2. května 2005	0,585274	$\pm 15\%$
 Malta	2. května 2005	31. prosince 2007	lira	MTL	2. května 2005	0,429300	$\pm 15\%$
 Slovensko	28. listopadu 2005	31. prosince 2008	koruna	SKK	28. listopadu 2005	38,4550	$\pm 15\%$
					19. března 2007	35,4424	
					29. května 2008	30,1260	

⁶⁸ Zdroj citace: http://cs.wikipedia.org/wiki/ERM_II

 Dánsko	1. ledna 1999	? ^[1]	koruna	DKK	1. ledna 1999	7,46038	± 2,25 %
 Estonsko	28. června 2004	2010 ?	koruna	EEK	28. června 2004	15,6466	± 15 %
 Litva	28. června 2004	2010 ?	lit	LTL	28. června 2004	3,45280	± 15 %
 Lotyšsko	2. května 2005	2011 ?	lat	LVL	2. května 2005	0,702804	± 15 %
 Bulharsko	2009 ? ^[2]	2011 ?	lev	BGN	<i>pouze předpokládaná data</i>		
 Česko	?	2012 ?	koruna	CZK	<i>pouze předpokládaná data</i>		
 Polsko	?	2012 ?	złoty	PLN	<i>pouze předpokládaná data</i>		
 Maďarsko	? ^[3]	2013 ?	forint	HUF	<i>pouze předpokládaná data</i>		
 Rumunsko	?	2013 ?	leu	RON	<i>pouze předpokládaná data</i>		
 Švédsko	? ^[4]		koruna	SEK	<i>pouze předpokládaná data</i>		
 Velká Británie	? ^[5]		libra	GBP	<i>pouze předpokládaná data</i>		
<ol style="list-style-type: none"> ↑ Dánsko nemusí na svém území zavést euro (trvalá výjimka na zavedení eura, tzv. <i>opt-out</i>, odvolatelná referendem), provázanost koruny a eura je dobrovolný závazek Dánska. ↑ Bulharská měna je již od roku 1999 navázána na euro v poměru 1,95583 BGN = 1 EUR, i když není součástí ERM II. ↑ Maďarsko v minulosti dobrovolně dodržovalo fluktuální pásmo ± 15 % pro pohyb své měny vůči stanovenému střednímu kurzu k euru (ten od 4.5.2001 do 4.6.2003 činil 276,1 HUF = 1 EUR, od 5.6.2003 do 25.2.2008 potom 282,36 HUF = 1 EUR), od 26. února 2008 pak přešlo k plovoucímu kurzu. ↑ Švédsko by teoreticky již mohlo zavést euro, ale chybí politická vůle. Švédsko nemá vyjednaný <i>opt-out</i> status pro zavedení eura. ↑ Velká Británie získala <i>opt-out</i> status, a proto nemusí zavést euro. 							

Tabulka 17 - přehled fluktučních pásem zemí zapojených do ERM systému⁶⁹

⁶⁹ Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/ERM_II

Příloha č. 2 – Úprava pravidel pro zaokrouhlování

Problematiku zaokrouhlování upravuje nařízení Rady (ES) č. 1103/97 ze dne 17. června 1997 o některých ustanoveních týkajících se zavedení eura, ve znění nařízení Rady č. 2595/2000 z 27. listopadu 2000 (vyložené Evropským soudním dvorem ve věci C-19/03 a nově též rozsudkem ve věci C-359/05). Principy zaokrouhlování budou co nejpodrobněji dále uvedeny v Obecném zákoně o zavedení eura, jakožto závazné právní normě, a na jeho základě bude vypracována metodika zaokrouhlování, která jej bude dále rozvíjet. Tato metodika bude určena široké veřejnosti a bude tak použitelná pro kontrolu zaokrouhlování ze strany občanů. Podrobná metodika zaokrouhlování bude vypracována také pro potřeby legislativních úprav a budou doporučeny aplikační postupy pro orgány státní správy a samosprávy a pro soukromý sektor, zejména maloobchod. Hlavní principy zaokrouhlování tak, jak jsou stanoveny výše citovaným nařízením Rady:

- Obecným pravidlem je, že částky, které mají být zaplacený nebo vyúčtovány, se zaokrouhlují na dvě desetinná místa, tzn. na nejbližší cent.
- Citované nařízení Rady je předpisem minimální ochrany, takže národní právní předpisy mohou stanovit pravidla, která vedou k přesnějšímu zaokrouhlování.
- Zaokrouhlení na dvě desetinná místa je minimální nutný standard, takže je možné stanovit zaokrouhlování na více desetinných míst. To se uplatní například u některých komodit, jako je například benzín a jiných.
- Pravidla pro zaokrouhlování pro účely přepočtu stanovená citovaným nařízením Rady a v interpretaci rozsudkem C-19/03 mají být aplikována výhradně na přepočet z národní měny na euro a obráceně. Těmito pravidly nejsou dotčena pravidla pro zaokrouhlování v jiných oblastech vyplývajících z právních předpisů, smluvní volnosti nebo jiných pramenů. ČR si proto může ponechat, případně jinak stanovit, pravidla tzv. vnitrostátního zaokrouhlování pro jiné účely.
- Pravidla čl. 5 citovaného nařízení pro účely přepočtu se vztahují i na částky v národní měně stanovené národními právními předpisy (pokud nebudou stanoveny nově či jejich zaokrouhlení nebude stanoveno jinak), respektive na všechny částky, které mají být vyúčtovány, tzn. představují určitý peněžní závazek.

Při přepočtu cen a jiných peněžních hodnot je potřeba vždy použít stanovený přepočítací koeficient. Nebude-li právními předpisy ČR stanoveno jinak, provede se zaokrouhlení na nejbližší eurocent. Zaokrouhluje se vždy pouze konečná hodnota, zatímco jednotlivé částkové položky u souhrnně účtovaných služeb (např. telefonní hovory, bankovní

poplatky) mohou být uváděny nezaokrouhleně tak, aby zaokrouhlování těchto drobných částek nevedlo k poškození občana a navýšení cen. Vzhledem k tomu, že v řadě případů by přepočítání a zaokrouhlování vedly k nepraktickým částkám, bude potřeba řadu právními předpisy stanovených částek nově stanovit v eurech. Výše těchto částek by bez dostatečného zdůvodnění neměla být výrazně měněna a jejich přibližná výše v eurech by měla odpovídat původní hodnotě. Nové částky budou stanovovány zejména v daňové oblasti, u peněžitých sankcí stanovených pevnou částkou a podobně.⁷⁰

Zaokrouhlování podle evropských pravidel se řídí běžnými pravidly matematického zaokrouhlování. To znamená, že pro hodnoty třetího desetinného čísla končící číslicí 6 a vyšší se zaokrouhluje nahoru, a pro hodnoty třetího desetinného místa končící číslicí 4 a nižší se zaokrouhluje dolů. V případě nerozhodného zaokrouhlení, tj. u částek končících na třetím desetinném místě číslicí 5, se výsledné eurové hodnoty zaokrouhlují na nejbližší cent vždy nahoru (např. 2,335 € se vždy zaokrouhlí na 2,34 €).⁷¹ Pro názornost uvádím dva příklady převzaté z publikace Organizačního výboru Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice přístupné z internetových stránek: http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Zakladni_pravidla_prepectu_zaokrouhlovani_a_zarovnavani_peneznich_castek_pri_zavadeni_eura.doc.

Příklad 1: Zaokrouhlení na nejbližší cent nahoru

Přepočítání částky 164,80 Kč na částku v eurech (1 € = 27,6540 Kč).

-
- 1) Vydělení korunové částky přepočítacím koeficientem:
164,80 : 27,654 = 5,959...
 - 2) Zaokrouhlení vypočtené částky na nejbližší cent:
5,959 ≈ 5,96
 - 3) Výsledek po zaokrouhlení:
164,80 Kč = 5,96 €
-

⁷⁰ Zdroj citace:

http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/download/Narodni_plan_zavedeni_eura_1.pdf, datum: 15. 12. 2008, 13:00 hod

⁷¹ Zdroj citace:

http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Zakladni_pravidla_prepectu_zaokrouhlovani_a_zarovnavani_peneznich_castek_pri_zavadeni_eura.doc, datum: 15. 4. 2009, 18:00 hod

Příklad 2: Zaokrouhlení na nejbližší cent dolů

Přepočítání částky 64,20 Kč na částku v eurech ($1 \text{ €} = 27,6540 \text{ Kč}$).

1) Vydělení korunové částky přepočítacím koeficientem:

$$64,20 : 27,654 = 2,321\dots$$

2) Zaokrouhlení vypočtené částky na nejbližší cent:

$$2,321 \approx 2,32$$

3) Výsledek po zaokrouhlení:

$$64,20 \text{ Kč} = 2,32 \text{ €}$$

Příloha č. 3 – Úkoly ČNB a dalších institucí a resortů vyplývajících ze zavedení eura v ČR

Tabulky jsou převzaté ze stránek ČNB, přesný zdroj informací:

Aktualizace úkolů ČNB v souvislosti se zavedením eura v ČR [online]. 2007 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW:

http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/download/euro_071012.pdf

Rámcový přehled úkolů institucionálního, technicko-organizačního a legislativního charakteru v souvislosti se zavedením eura v České republice se zvláštním přihlédnutím k postavení a úkolům ČNB (stav k 1.10. 2007)

I. OBECNĚ INSTITUCIONÁLNÍ ÚKOLY				
ČÍSLO ÚKOLU	POPIS, SPECIFIKACE	TERMÍN		PŘEDPOKLADANÍ GESTOŘI A SPOLUGESTOŘI V ČR /
		POČATEK PŘÍPRAVY, RESP. PLNĚNÍ	SPLNĚNÍ	
A	ROVINA EKONOMICKO - POLITICKÁ			
1	Průběžné sledování plnění kritérií konvergence <ul style="list-style-type: none"> od r. 2004 každoroční zpracování vyhodnocení současného a očekávaného plnění maastrichtských kritérií a vyhodnocování stupně ekonomické sladění s eurozónou, příp. rozhodnutí o vstupu do ERMII (krok 2) 	2004 a dále průběžně	€, €-4	vláda, MF, ČNB
2	Vstup do mechanismu měnových kurzů ERM II a setrvání v něm <ul style="list-style-type: none"> návrh termínu vstupu do ERMII návrh měnových parametrů (centrální parita, flukтуаční pásmo, intervenční body) příprava podkladů pro orgány EU 	€-3 €-4 €-4 €-3	€-1 €-3 €-3 €-2	vláda, ČNB, MF
4	Iniciace rozhodnutí o zavedení eura v ČR v souladu s postupem dle čl. 121 Smlouvy o ES (ev. žádost o mimořádnou konvergenční zprávu) <ul style="list-style-type: none"> příprava podkladů pro jednání o stanovení přepočítacího koeficientu 	€- 0,5	€-0,5	vláda, ČNB
5	Přechod z konvergenčních programů na programy stability, plná účinnost Paktu stability a růstu a prováděcích předpisů	€-1	€	vláda, MF, ČNB

ČÍSLO ÚKOLU	POPIS, SPECIFIKACE	TERMÍN		PŘEDPOKLÁDANÍ GESTOŘI A SPOLUGESTOŘI V ČR /
		POČÁTEK PŘÍPRAVY, RESP. PLNĚNÍ	SPLNĚNÍ	
B	ROVINA INSTITUCIONÁLNĚ-TECHNICKÁ			
6	Zpracování 1. verze Národního plánu zavedení eura pro ČR <ul style="list-style-type: none"> • pravidelná aktualizace (první aktualizace k 31.3. 2008) • účast ČNB v Národní koordinační skupině pro zavedení eura v ČR (NKS) a jejich pracovních skupinách • výkon předsednictví v pracovní skupině pro finanční sektor a spolupředsednictví v pracovní skupině pro komunikaci 	2007 (splněno), dále aktualizace průběžně	€	vláda, MF, ČNB
7	Mezinárodní spolupráce <ul style="list-style-type: none"> • Aktivní účast v pracovní skupině EK pro tech. otázky zavedení eura – PAN II • Účast ve skupině EK pro komunikaci DIR COM • Zapojení do EURECO (příprava ECB na zapojení nových zemí do Eurosystemu) • Inicie procedur pro vstup do ERM II / do eurozóny v rámci Economic and Financial Committee 	od r. 2004 průběžně	€ € € €-3, €-1	MF, ČNB MF, ČNB ČNB MF, ČNB
8	Zapojení do činnosti orgánů EU v rámci Rady pro země, které zavedly euro – Eurogroup	€-1	€	vláda, MF, ČNB

II. ÚKOLY PRO ZAVEDENÍ EURA V PŘEVÁŽNÉ KOMPETENCI ČNB

ČÍSLO ÚKOLU	POPIS, SPECIFIKACE	TERMÍN		PŘEDPOKLADANÍ GESTOŘI A SPOLUGESTOŘI V ČR
		POČÁTEK PŘÍPRAVY, RESP. PLNĚNÍ	SPLNĚNÍ	
OBECNÉ INSTITUCIONÁLNÍ ÚKOLY				
1	Zabezpečení úkolů v kompetenci ČNB, které jsou uvedeny v části I	průběžně dle termínů		ČNB
2	Příprava a zapojení do činnosti všech orgánů v rámci ECB (Eurosystém) – Rada guvernérů, výbory, příp. Výkonná rada ECB	€-1	€	ČNB
3	Splacení plného podílu na kapitálu ECB	€-0,5	€	ČNB
4	Převedení části devizových rezerv na ECB, správa devizových rezerv v souladu s předpisy vydanými ECB	€-1	€	ČNB
5	Převedení rozhodovacích pravomocí v oblasti měnové politiky na ECB	€-2	€	ČNB

ČÍSLO ÚKOLU	POPIS, SPECIFIKACE	TERMÍN		PŘEDPOKLADANÍ GESTOŘI A SPOLUGESTOŘI V ČR
		POČATEK PŘÍPRAVY, RESP. PLNĚNÍ	SPLNĚNÍ	
LEGISLATIVA				
6	<p>Příprava nového zákona o ČNB, který zajistí plnou integraci do ESCB (Eurosystému):</p> <ul style="list-style-type: none"> • formulace cílů ČNB v souladu se Smlouvou a Statutem ESCB/ECB, resp. Evropskou ústavou (hlavní cíl je v souladu), • rozčlenění úkolů, které ČNB plní v rámci ESCB, a kterými byla pověřena v ČR, • nové vymezení působnosti ČNB, kde rozhodovací pravomoci přecházejí na ECB resp. jiné orgány EU (měnová a kurzová politika, správa devizových rezerv....) • povinnosti ČNB vůči ESCB (statistika, účetnictví, apod.) • formulace postavení a úkolů rozhodovacích orgánů ČNB, podmínky pro zastávání funkce člena bankovní rady, důvody pro odvolání • kontrola hospodaření ČNB, vnější audit, vztahy k Poslanecké sněmovně a vládě • ochrana služebního tajemství v souladu se Statutem • zrušení všech ustanovení zákona o ČNB, které se stanou obsolentními, např. zastavení publikování dekadní bilance (§48) 	2006	2007 věcný záměr (splněno) 2007 – par. znění 2008/9 (platnost, účinnost = €)	ČNB
7	Úprava zákona o platebním styku a vyhlášky č. 62/2004 v souvislosti se zavedením eura (IBAN, BIE, TARGET, NLF/PSD) ⁵	započala příprava návrhu novely	€-1	ČNB
8	Vyhláška ČNB o ukončení platnosti CZK	€-2	€-1	ČNB
9	Úprava prováděcích právních předpisů v oblasti dohledu nad finančním trhem, centrálního registru úvěrů, platebního styku a v devizové oblasti vzhledem k zavedení eura	€-2	€	ČNB
STATISTIKA				

⁵ Některé změny budou zřejmě provedeny v souvislosti s implementací směrnice o platebních službách na vnitřním trhu.

ČÍSLO ÚKOLU	POPIS, SPECIFIKACE	TERMÍN		PŘEDPOKLADANÍ GESTOŘI A SPOLUGESTOŘI V ČR
		POČÁTEK PŘÍPRAVY, RESP. PLNĚNÍ	SPLNĚNÍ	
10	<p>Sběr a zpracování statistických výkazů měnových finančních institucí (MFI) a ostatních finančních zprostředkovatelů (OFZ) v rozsahu požadavků na členy euro systému</p> <ul style="list-style-type: none"> vyprojektování nových verzí metodiky výkaznictví pro banky, fondy peněžního trhu a OFZ s upravenými výkazy před termínem přechodu na euro (zrušení CZK apod.) příprava novely opatření, resp. nové vyhlášky pro výkaznictví bank a poboček zahraničních bank a nové vyhlášky pro jiné finanční instituce před termínem přechodu na euro ve vazbě na nové metodiky a nový zákon o ČNB zajištění změny zpracování měnových statistik (rozvahová, úrokových sazeb, ostatních finančních zprostředkovatelů aj. podle aktuálních požadavků ECB/ESCB) 	<p>€-3</p> <p>€-1</p> <p>€-2</p> <p>€-3</p>	<p>€</p> <p>€</p> <p>€</p> <p>€</p>	ČNB
11	<p>Sestavení platební bilance, mezinárodní investiční pozice (MIP) a výkazu devizových rezerv v rozsahu požadavků na státy eurozóny, v teritoriální struktuře na tzv. komunitárním principu v členění STEP 2 a STEP 3 v časové řadě od roku 2004</p> <ul style="list-style-type: none"> úprava výkazů a metodiky pro sledování teritoriální struktury transakcí a stavů v požadované (měsíční) periodicitě a pro vykazování údajů v jednotkách společné měny úprava stávajících výkazů a hlášení k oznamovací povinnosti podle devizového zákona před termínem přechodu na euro příprava nové vyhlášky k vykazovací povinnosti ve vazbě na zákon o ČNB 	<p>€-4</p> <p>€-3</p> <p>€-2</p>	<p>€</p> <p>€</p> <p>€</p>	ČNB
12	<p>Sestavení statistiky čtvrtletních finančních účtů v rozsahu požadavků na země eurozóny</p> <ul style="list-style-type: none"> stavová statistika čtvrtletních finančních účtů transakční (toková) statistika čtvrtletních finančních účtů statistika protistran sladění statistiky s ročními finančními a nefinančními národními účty ČSÚ rekonstrukce časových řad od roku 2004 zkrácení reportovacího termínu z T+120 na T+90 	€-(příprava od 2004)	€	ČNB
13	Převedení statistických databází na EUR s ČR jako součástí eurozóny	€-3	€	ČNB, ČSÚ

ČÍSLO ÚKOLU	POPIS, SPECIFIKACE	TERMÍN		PŘEDPOKLADANÍ GESTOŘI A SPOLUGESTOŘI V ČR
		POČÁTEK PŘÍPRAVY, RESP. PLNĚNÍ	SPLNĚNÍ	
14	Úprava reportingu pro ECB aj. instituce	€-1	€	ČNB
15	Rekonstrukce časových řad	€-2	€	ČNB
BANKOVNÍ OBCHODY ČNB				
16	Začlenění OMO (operace na volném trhu) v ČR do operační struktury ECB	€-2	€	ČNB
17	Vytvoření a udržování infrastruktury (nastavení systémů, prac. postupů, implementace nových instrumentů jako např. Very Short -Term Financial Facilities), případně implementace systému TARGET2 Securities	€-(2-3)	€	ČNB
ÚČETNICTVÍ A AUDIT ČNB				
18	Změna systému účetnictví ČNB z CZK na EUR (včetně přípravy zadání pro konverzi IT systémů)	€-(3-4)	€	ČNB
19	Změna systému výkaznictví, příprava a testování systému pro přenos dat, převedení účetních výkazů z CZK na EUR, zastavení publikování dekadní bilance (§48 z. o ČNB)	€-2	€	ČNB
20	Harmonizace účetnictví s požadavky ECB	€-(3-4)	€	ČNB
21	Vytvoření systému pro kontrolu podílu na měnových příjmech Euro systému	€-1	€+	ČNB

ČÍSLO ÚKOLU	POPIS, SPECIFIKACE	TERMÍN		PŘEDPOKLADANÍ GESTOŘI A SPOLUGESTOŘI V ČR
		POČÁTEK PŘÍPRAVY, RESP. PLNĚNÍ	SPLNĚNÍ	
22	Zavedení postupů pro výběr externího auditora ČNB podle Statutu ESCB/ECB (čl. 27.1. Statutu ESCB)	€-1	€	ČNB
23	Analýza změn výnosů a nákladů ČNB v souvislosti se vstupem do Euro systému	€-(2-3)	€-1	ČNB
INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE – TECHNICKÁ PODPORA PŘECHODU NA EURO				
24	Přizpůsobení všech informačních systémů zpracovávajících korunové údaje na zavádění eura (platební systémy a všechny další systémy pracující s finančními toky) <ul style="list-style-type: none"> • konverze korunových údajů v Kč v €-day • úprava měnových symbolů na výstupních sestavách • úprava aplikační logiky • přepočítání časových řad (statistické systémy a datový sklad) 	€-(2-3)	€	ČNB, MF, ČBA a další prof. sdružení fin.trhu
25	Zavedení informačních systémů Euro-systému ESCB aplikace v rámci TBE (Tender Operations, Bilateral Interventions, výměna účetních dat), aplikace CIS (Currency Information System) aj.	€-2	€	ČNB
26	Přizpůsobení ABO	€-(2-3)	€	ČNB
PLATEBNÍ STYK - BEZHOTOVOSTNÍ				
27	Plné zapojení do systému TARGET <ul style="list-style-type: none"> • napojení CERTIS na TARGET prostředím SWIFT • zajištění bezpečnostních požadavků na systém TARGET 	€-3	€ - 0,5	ČNB
28	Přechod platebních systémů z Kč na euro <ul style="list-style-type: none"> • Změny TPS – CERTIS, IBAN, BIC • konverze produktů mezibankovního trhu (Spot, Opce, Swap) 	€-3 €-3 €-2	€ € €	ČNB, banky, ČBA, další subjekty fin. trhu

ČÍSLO ÚKOLU	POPIS, SPECIFIKACE	TERMÍN		PŘEDPOKLADANÍ GESTOŘI A SPOLUGESTOŘI V ČR
		POČATEK PŘÍPRAVY, RESP. PLNĚNÍ	SPLNĚNÍ	
29	Napojení platebního systému ČNB na Pan European Automated Clearing House	€-3	€	ČNB
PLATEBNÍ STYK - HOTOVOSTNÍ				
30	Příprava mincí a bankovek v euroměně <ul style="list-style-type: none"> výběr námětů výběr návrhů na národní strany mincí rozhodnutí o struktuře euromincí v oběhu, stanovení předp. počtu potřebných mincí výběrové řízení na dodavatele mincí výroba nástrojů (ve spolupráci s mincovnou) zahájení výroby mincí stanovení potřebného objemů bankovek, jednání s ECB o předzásobení s příslušnou NCB formou zápůjčky 	€-3 €-3 €-2 €-2 €-1,5 €- 0,5 €-2	€ €-2,5 €-2 €-2 €-1,5 €-0,5 €-0,5 €-1	ČNB
31	Plán pro výměnu oběživa Příprava předzásobení bank € <ul style="list-style-type: none"> závazné požadavky eurobankovek závazné požadavky euromincí zahájení předzásobení bank Druhotné předzásobení <ul style="list-style-type: none"> závazné požadavky bank na euromince a bankovky v nominální hodnotě zahájení druhotného předzásobení 	€-3 €-2 €-1 €-1 €-3 €-1 €- (1M)	€-1(+1M) €-1 €-0,5 €-0,5 € €-0,5 €	ČNB
32	Duální oběh, výměna bankovek a mincí, stažení a likvidace Kč <ul style="list-style-type: none"> duální oběh výměna stahovaných bankovek v bankách výměna stahovaných mincí v ČNB výměna stahovaných bankovek v ČNB 	€-2 € € € €	€+0,5 €+(2W) €+0,5 €+ 5 bude rozh. dodatečně	ČNB, banky , další instituce

ČÍSLO ÚKOLU	POPIS, SPECIFIKACE	TERMÍN		PŘEDPOKLADANÍ GESTOŘI A SPOLUGESTOŘI V ČR
		POČATEK PŘÍPRAVY, RESP. PLNĚNÍ	SPLNĚNÍ	
33	Přeprava, skladování, ochrana hotovosti <ul style="list-style-type: none"> eurobankovek a euromincí bankovek a mincí české měny stahovaných z oběhu 	€-1 €-1	€+ €+	ČNB, banky, CIT
34	Logistická podpora výměny oběživa <ul style="list-style-type: none"> výběr uschovací míst s potřebnou kapacitou (pro euromince + pro Kč mince) a jejich stav. úpravy a zabezpečení výběr střediska pro ničení mincí Kč a jeho zabezpečení (bude-li to nutné) zahájení likvidace zásob českých mincí (bude-li to nutné) úprava poboček pro příjem eura – úprava vjezdu dotačních boxů, příp. technicko-bezpečnostních systémů příprava, příp. úprava přepravních vozidel dle požadavku ECB projednání způsobu ochrany transportů peněz s Policií ČR příprava techniky na zpracování mincí a bankovek v euroměně, jednání se servisními organizacemi 	€-2 €-3 €-0,5 €-3	€-0,5 €-0,5 €+ €-1	ČNB, banky, Česká pošta, CIT, Policie ČR
35	Likvidace bankovek a mincí české měny stažených z oběhu	€-1	€+	ČNB
KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ (SOUČÁST CELOREPUBIKOVÉ KAMPANĚ K EURU)				
36	Obecná komunikační kampaň k jednotné měně zabezpečovaná v kompetenci ČNB	€-3	€+0,5	vláda, ČNB, MF
37	Cílená kampaň před přechodem na euro zabezpečovaná v kompetenci ČNB (vč. pořádání přednášek, konferencí, seminářů atd.)	€-1	€+0,5	vláda, ČNB, MF
38	Příprava na komunikaci ČNB v režimu jednotné měnové politiky (změny v publikacích, úprava www stránek a další)	€-2	€-1	ČNB

III. DALŠÍ ÚKOLY FINANČNÍHO SEKTORU V SOUVISLOSTI SE ZAVEDENÍM EURA (KOORDINOVÁNO ČNB Z TITULU GESCE V PRACOVNÍ SKUPINĚ PRO FINANČNÍ SEKTOR - NÁRODNÍ KOORDINAČNÍ SKUPINA PRO ZAVEDENÍ EURA)

ČÍSLO ÚKOLU	POPIS, SPECIFIKACE	TERMÍN		PŘEDPOKLADANÍ SPOLUCESTOŘÍ V ČR	GESTOŘI A
		POČÁTEK PŘÍPRAVY, RESP. PLNĚNÍ	SPLNĚNÍ		
PLATEBNÍ STYK BEZHOTOVOSTNÍ – BANKY					
1	Konverze účtů, platebních karet a dalších platebních nástrojů <ul style="list-style-type: none"> • konverze bankovních účtů • konverze úvěrových produktů, akreditivů a záruk 	€-3 €-2,5	€ €	banky, ČBA banky	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Změny v systému platebních karet • POS (prodejní místa) – změna SW vybavení 	€-2,5	€	banky, autorizační a zprac. centra	
3	Elektronické bankovníctví	€-0,5	€-0,5	banky, ČBA	
4	Uplatnění pravidel pro zaokrouhlování a konverzi	€-3	€	banky, ČBA	
5	Konverze opravných položek, pojištění vkladů	€-2	€	banky, ČBA	
PLATEBNÍ STYK HOTOVOSTNÍ – BANKY					
6	Změny v systému platebních karet, ATM, prodejních automatů apod. <ul style="list-style-type: none"> • změny nastavení ATM • ATM (bankomaty) – změny SW vybavení 	€-2 (+3M) €-2(+3M) €-2 (+3M)	€ € €	banky, ČBA autorizační a zpracov. centra	
SUBJEKTY FINANČNÍHO SEKTORU, INFORMAČNÍ SYSTÉMY, OCHRANA SPOTŘEBITELE					
7	Konverze majetkových podílů, přepočet základního kapitálu	€-2	€	ČNB, subjekty finančního trhu	
8	Konverze cenných papírů a dalších produktů finančního trhu	€-2	€	ČNB a MF, subjekty finančního trhu	
9	Přizpůsobení vypořádacích systémů (SKD, burza, SCP, RM-S apod.)	€-2	€	provozovatelé systémů	
10	Adaptace tržních indexů a referenčních sazeb	€-2	€	provozovatelé systémů ČNB, subjekty finančního trhu	
11	Konverze IT a účetních systémů <ul style="list-style-type: none"> • Interní SW systémů a aplikací subjektů finančního trhu • Externí SW systémů subjektů finančního trhu 	€-3 €-3 €-3	€ € €	banky, ČBA	

12	Duální označování cen a peněžních částek ve finančním sektoru – aplikace obecně přijatých pravidel v souvislosti s ochranou spotřebitele	€-(5-6M)	€+1	banky a ostatní subjekty fin. sektoru, prof. asociace
ÚPRAVA INTERNÍ DOKUMENTACE				
13	Úprava smluvní dokumentace k bankovním produktům a službám a k ostatním produktům finančního sektoru	€-2	€-0,5	banky, ostatní subjekty finančního sektoru
KOMUNIKACE S PARTNERY A KLIENTY – SUBJEKTY FINANČNÍHO TRHU				
14	Komunikace a příprava na € nebankovních organizací souvisejících s chodem bankovního sektoru (mobilní operátoři, VISA/MasterCard, Burza CP)	€-3	€+0,5	banky, ČBA
15	Komunikace a vzdělávání pracovníků v oblasti finančního sektoru	€-3	€+ 0,5	ČNB, banky, ČBA
16	Interní komunikace	€-3	€+0,5	subjekty fin. sektoru, ČNB
17	Externí komunikace vůči klientům/spotřebitelům	€-2	€+1	subjekty fin. sektoru, ČNB

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE				
ÚKOLY PRO ZAVEDENÍ EURA V PŘEVÁŽNĚ KOMPETENCI JINÝCH REZORTŮ (INDIKATIVNÍ VYMEZENÍ, OBECNĚ KOORDINOVÁNO NÁRODNÍ KOORDINAČNÍ SKUPINOU PRO ZAVEDENÍ EURA – NKS A JEJÍMI PS)				
ČÍSLO ÚKOLU	POPIS, SPECIFIKACE	TERMÍN		PŘEDPOKLADANÍ GESTOŘI A SPOLUGESTOŘI V ČR
		POČÁTEK PŘÍPRAVY, RESP. PLNĚNÍ	SPLNĚNÍ	
LEGISLATIVA				
1	Obecný zákon o zavedení eura a o opatřeních souvisejících s jeho zavedením, (přečet cen, účtů, pohledávek a závazků, duální označování cen, postup při výměně oběživa, ochrana spotřebitele apod.)	2007	€ - 1	MF, ČNB, MS, MPO
2	Legislativní zakotvení změn souvisejících se zavedením eura v oblasti účetnictví, statistiky apod.	€-2	€	MF
	Úprava právních předpisů v oblasti dohledu nad finančním trhem, centrálního registru úvěrů a v devizové oblasti vzhledem k zavedení eura	€-3	€	MF, ČNB
3	Novely právních předpisů, kde jsou uvedeny částky v Kč a při převodu na EUR je nutno stanovit nové zaokrouhlené částky (např. pokuty, poplatky, akciový kapitál apod.)	€-2	€	MF, MV, MS, MPO, ČNB
PŘEVEDENÍ VEŘEJNÝCH FINANČÍ Z KČ NA EURO				
4	Placení daní, nové emise st. cenných papírů v eurech, převedení starých emisí z Kč na euro, konverze sociálních dávek, sestavování státního rozpočtu atd.	€-3	€	MF
ÚČETNICTVÍ				
5	Stanovení postupů při přechodu účetnictví z Kč na EUR	€-2	€	MF
STATISTIKA				

6	Stanovení postupů při přechodu statistiky z Kč na EUR	€-2	€	ČSÚ
INFORMAČNÍ SYSTÉMY				
7	Spolupráce s podnikovou sférou při zajištění přizpůsobení informačních systémů při přechodu na euro, přizpůsobení veřejných institucí (Česká pošta aj.)	€-3	€	MI/MV, věcně příslušné rezorty
PODNIKOVÁ SFÉRA				
8	Zajištění spolupráce s profesními svazy, koordinace procesu	průběžně		MPO a další věcně příslušné rezorty
KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ				
9	Obecná komunikační kampaň k jednotné měně <ul style="list-style-type: none"> zpracování strategického komunikačního plánu (možno využít fin. prostředky z programu EK Prince, podmíněno kvalitní přípravou plánu) 	€-(3 – 4)	€-1	vláda, ČNB, MF
10	Pravidelná komunikace ke zveřejnění Národního plánu zavedení eura v České republice	2007 a dále průběžně	€+1	vláda, MF, ČNB, ČBA a další subjekty
11	Cílená kampaň před přechodem na euro	€-1	€+	vláda, ČNB, MF

Vysvětlivky:

€ +/- n – počet roku před (po zavedení) termínu zavedení eura

M – počet měsíců

W – počet týdnů

počátek přípravy – započeti interních příprav v rámci ČNB

splnění – vymezení časového okamžiku do jaké doby musí být úkol splněn (deadline)

ČBA – Česká bankovní asociace

CIT – cash in transit companies (přeprava hotovosti)

Příloha č. 4 – CERTIS, TARGET

TARGET je zkratka pro transevropský automatizovaný systém zúčtování plateb v reálném čase. Jde o systém zúčtování jednotlivých plateb v reálném čase pro euro. Tento systém se skládá ze tří částí, a to z národních systémů RTGS, platebního mechanismu ECB a systému propojení. Systémy RTGS se mohou k TARGETu připojit prostřednictvím systému propojení nebo prostřednictvím dvoustranného spojení. Používá se k vypořádání operací centrálních bank pro mezibankovní převody velkých objemů v eurech a pro další platby v eurech. Zajišťuje okamžité vypořádání, zpracování v penězích centrálních bank a bezhotovostní neodvolatelnost transakce. Ode dne vstupu České republiky do eurozóny bude účast ČNB v systému TARGET povinná. Mělo by se jednat o bezpečný a spolehlivý mechanismus na bázi RTGS pro vypořádání plateb v eurech a měl by zvyšovat efektivnost přeshraničního platebního styku v eurech. Dalším cílem je také podpořit integraci eurového peněžního trhu.

CERTIS

Tento systém je v České republice jediný, který zpracovává mezibankovní platby v českých korunách. Jde o vypořádání v reálném čase. Každý účastník, který se v systému CERTIS nachází, má svůj identifikační kód. Tento kód je nedílnou součástí každé transakce. V systému CERTIS dochází k hotovostnímu vypořádání obchodů s cennými papíry v českých korunách. Jakmile ČR vstoupí do eurozóny budou platby zúčtovány buď v systému TARGET nebo v systému CERTIS (maximálně však 4 roky po zavedení eura). Je nutno zabezpečit automatizované propojení obou systémů, aby byl zajištěn flexibilní přenos dostatečného objemu prostředků sloužících k vypořádání plateb mezi CERTIS a TARGET.

Zdroj: LÁNOVÁ, Hana. Postavení a kompetence centrálních bank v zemích Evropské unie, Univerzita Pardubice, 2008, diplomová práce, D18495